
TİCARET HUKUKU

2019-2020 Özet Notları

Dr. Mustafa Afyonluoglu

Bu dokümanın en güncel şekli, ücretsiz olarak <http://afyonluoglu.org/aof-ders-notlari/> adresinden indirilebilir.

© 2019-2020 Dr Mustafa AFYONLUOĞLU - Dokümandan alıntı yapılması halinde kaynak gösterilmesi zorunludur. Başka bir yerde yayımlanması, web sitesinin referans gösterilmesi ve orijinal şekli üzerinde ekleme, değişiklik ve kesinti yapmamak kaydı ile izne tabi değildir.

© 2019 - 2020 Dr. Mustafa AFYONLUOGLU

Sorumluluk Reddi: Bu dokümanda yer alan bilgiler 2019-2020 Eğitim Döneminde AÖF E-Kampüs'te yayımlanan ders materyalleri, ilgili eğitim videoları, ilgili mevzuat ve Canlı Ders videolarındaki anlatımlardan hazırlanmıştır. Dokümandaki bilgilerde yer alan olası hata ve eksikliklerden sorumluluk kabul edilmemektedir. Adalet programı sınavlarına hazırlanmada temel kaynak olarak Anadolu Üniversitesi e-Kampüs sisteminde yer alan ders materyalleri esas alınmalıdır.

Bu dokümanın en güncel şekli, ücretsiz olarak <http://afyonluoglu.org/aof-ders-notlari/> adresinden indirilebilir.

Dokümandan alıntı yapılması halinde kaynak gösterilmesi zorunludur.

Başka bir yerde yayımlanması, web sitesinin referans gösterilmesi ve orijinal şekli üzerinde ekleme, değişiklik ve kesinti yapmamak kaydı ile izne tabi değildir.

Son Güncelleme Tarihi: 01.07.2020

Açık Öğretim Fakültesi Adalet Programı

HUK208U Ticaret Hukuku Ders Notları

Üniteler

- Ünite 1: Ticari İşletme, Tacir, Ticari İş, Ticari Yargı
- Ünite 2: Ticaret Sicili, Ticaret Unvanı, Haksız Rekabet
- Ünite 3: Ticari Defterler, Tüccar Yardımcıları ve Cari Hesap.
- Ünite 4: Ortaklıklar Hakkında Genel Bilgi, Adi Ortaklık, Limited Ortaklık
- Ünite 5: Anonim Ortaklığın Kuruluşu, Yönetim Kurulu ve Denetim
- Ünite 6: Genel Kurul ve Anonim Ortaklığın Sona Ermesi
- Ünite 7: Pay Sahipliği ve Menkul Kıymetler
- Ünite 8: Kıymetli Evrak Hukukuna Giriş ve Genel Hükümler

İLGİLİ MEVZUAT (Doğrudan Erişim Adresi: <https://afyonluoglu.org/ticaret-hukuku/>)

İlgili Mevzuat

- 6102 sayılı Türk **Ticaret** Kanunu : <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6102.pdf>
- 6098 sayılı Türk **Borçlar** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6098.pdf>
- 4721 sayılı Türk **Medeni** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf>
- 2004 sayılı **İcra ve İflas** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2004.pdf>
- 6100 sayılı **Hukuk Muhakemeleri** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6100.pdf>
- 5941 sayılı **Çek** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5941.pdf>
- 5411 sayılı **Bankacılık** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5411.pdf>
- 1136 sayılı **Avukatlık** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1136.pdf>
- 1512 sayılı **Noterlik** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1512.pdf>
- 1163 sayılı **Kooperatifler** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1163.pdf>
- 6183 sayılı **Amme Alacaklarının Tahsil Usulü** Hakkında Kanun: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.6183.pdf>
- 193 sayılı **Gelir Vergisi** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.193.pdf>
- 5464 sayılı **Banka Kartları ve Kredi Kartları** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5464.pdf>
- 6361 sayılı **Finansal Kiralama, faktöring ve Finansman Şirketleri** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6361.pdf>
- 5846 sayılı **Fikir ve Sanat Eserleri** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.5846.pdf>
- 6750 sayılı **Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6750.pdf>
- 6502 sayılı **Tüketicinin Korunması** Hakkında Kanun <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6502.pdf>
- 6362 sayılı **Sermaye Piyasası** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6362.pdf>
- 6769 sayılı **Sınai Mülkiyet** Kanunu: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6769.pdf>
- 3095 sayılı **Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine** İlişkin Kanun: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.3095&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=kanuni%20faiz>

- 4054 sayılı **Rekabetin Korunması** Hakkında Kanun:
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4054.pdf>
- 3577 Sayılı **İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi** Hakkında Kanun:
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3577.pdf>
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik:
<https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4125&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=haks%C4%B1z%20rekabetin%20%C3%B6nlenmesi>
- Ticaret Sicili Yönetmeliği:
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=3.5.20124093&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=ticaret%20sicil>
- Rehinli Taşınır Sicili Yönetmeliği:
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/12/20161231M3-8.htm>
- Ticari İşlemlerde Rehin Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelik:
<https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.23205&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Ticari%20%C4%B0%C5%9Flemlerde%20Rehin%20Hakk>
- Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=16548&mevzuatTur=KurumVeKurulYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ:
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16557&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>
- Halka Açık Anonim Ortaklıklar Genel Kurullarında Vekâleten Oy Kullanılmasına ve Çağrı Yoluyla Vekâlet veya Hisse Senedi Toplanmasına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: IV, N o : 8) – *09.03.1994 ve 21872 sayılı Resmi Gazete*: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21872.pdf>
- Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik: *28.11.2012 ve 28481 sayılı Resmi Gazete*: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/11/20121128-7.htm>

İçindekiler

Üniteler	i
İlgili Mevzuat	i
İçindekiler	iii
Kısaltmalar	vii

ÜNİTE 1: Ticari İşletme, Tacir, Ticari İş, Ticari Yargı

TİCARET SİSTEMLERİ	1
TİCARİ İŞLETMELERİN ÖZELLİKLERİ / UNSURLARI	1
ESNAFLAR İÇİN UYGULANAN TİCARİ HÜKÜMLER	1
ŞUBELER	1
TİCARİ İŞLETMENİN MALVARLIĞI UNSURLARI	2
İŞLETMENİN DEVRİ VE SONUÇLARI	2
TİCARİ İŞLETME REHNİ	3
Ticari İşletme Rehni Kapsamı	3
Kapsam Dışı Konular	4
Rehin Sistemleri	4
Sonuçları	4
Borcun Ödenmemesi Sonucu	4
TACİR	5
• Gerçek Kişiler için:	5
• Tüzel Kişiler için:	5
Tacir Sıfatının Kazanılması	5
Tacir Olmanın Şartları	6
Tacirlerin Hak ve Yükümlülükleri	6
TİCARİ İŞ	7
Ticari İşin Ölçütleri	7
Ticari İşin Sonuçları	8
Ticari Uyuşmazlıklarda Uygulanan Hükümler	9
TİCARİ YARGI	9

ÜNİTE 2: Ticaret Sicili , Ticaret Unvanı, Haksız Rekabet

TİCARET SİCİLİ	10
Sicil İşlemleri	10
Ticaret Sicili	10
Tescil Süreci	11

Tescilin Etkisi	11
TİCARİ İSİMLER	11
Coğrafi İşaret	11
İşletme Adı	12
Marka	12
Ticaret Ünvanı	15
HAKSIZ REKABET	16
ÜNİTE 3: Ticari Defterler, Tüccar Yardımcıları ve Cari Hesap	
TİCARİ DEFTERLER	17
Kanıt (Ticari Defterlerin Delil Niteliği)	19
TACİR YARDIMCILARI	19
Ticari Temsilci	19
Ticari Vekil	20
Pazarlamacı	21
Simsar – Aracı	21
Tek Satıcılık	21
Franchising	22
Acente	22
Komisyoncu	23
CARİ HESAP SÖZLEŞMESİ	24
Kaydedilemeyen Alacaklar	24
Karşılıklı Anlaşmayla Kaydedilebilen Alacaklar	24
Cari Hesabın Sona Ermesi	24
ÜNİTE 4: Ortaklıklar Hakkında Genel Bilgi, Adi Ortaklık, Limited Ortaklık	
ŞİRKETLER HUKUKU	25
Şirket - Ortaklığın Unsurları	25
ŞİRKETLERİN TASNİFİ	26
Kanun Ölçütüne Göre Tasnif	26
• TBK’da düzenlenen adi ortaklık	26
Tüzel Kişiliğe Göre Tasnif	26
Şahıs/Sermaye Şirketi Bakımından Tasnif	26
Ortakların Sorumluluğuna Göre Tasnif	26
ŞAHİS ŞİRKETİ: Adi Şirket	27
TİCARET ŞİRKETLERİNİN GENEL HÜKÜMLERİ	29
Ortak Özellikler	29
ŞAHİS ŞİRKETİ: Kolektif Şirket	29

ŞAHİS ŞİRKETİ: Komandit Şirket (TTK Md 564)	31
SERMAYE ŞİRKETİ: Limited Şirket (TTK Md 573)	32
A.Ş. ile Benzerlikleri	32
Kişi Ortaklıkları ile Benzerlikleri	32
Genel Hususlar	32
Şirket Ana Sözleşmesi'nde Bulunması Gerekenler	32
Organlar	33
Yeter Sayılar	33
Ortaklık Sıfatının Kaybedilmesi	33
Ortakların Hakları	34
Ortakların Yükümlülükleri	34
Limited Şirketin Sona Ermesi	34
ÜNİTE 5: Anonim Ortaklığın Kuruluşu, Yönetim Kurulu ve Denetim	
ŞİRKETLERİN BİRLEŞMESİ ve BÖLÜNMESİ	35
SERMAYE ŞİRKETİ: Anonim Şirket (TTK 4. Kısım)	35
İlkeler	36
Anonim Şirketlerin Genel Özellikleri	36
A.Ş. Kuruluş: (Kurucu Unsurlar)	37
Fesih	38
A.Ş. Yönetim Kurulu: (Zorunlu Organ)	38
A.Ş. Denetim Kurulu: (Zorunlu Olmayan Organ)	40
ÜNİTE 6: Genel Kurul ve Anonim Ortaklığın Sona Ermesi	
A.Ş. Genel Kurul: (Zorunlu Organ) (TTK Dördüncü Bölüm)	41
A.Ş. Genel Kurul Toplantıları:	42
A.Ş.'nin Sona Ermesi	44
A.Ş.'de AZLIK	45
ÜNİTE 7: Pay Sahipliği ve Menkul Kıymetler	
ANONİM ORTAKLIKTA PAY ve PAY SAHİPLİĞİ	45
Paya ilişkin İlkeler	45
Pay Türleri ◀ 2016 ▶	46
Payın Sağladığı Haklar	46
Payın Serbestçe Devredilebilmesi ve İstisnaları	47
Pay Sahibinin Borç ve Yükümlülükleri	47
Pay Sahibinin Hakları	47
ANONİM ORTAKLIKLARDA MENKUL KIYMETLER	48
• Pay Senedi	48

• İlmühaber	49
• İntifa (Kullanma Yararlanma) Senedi	49
Tahvil	49

ÜNİTE 8: Kıymetli Evrak Hukukuna Giriş ve Genel Hükümler

KAMBIYO SENETLERİ	52
CİRO	52
POLİÇE	53
Poliçede Bulunması Gereken Unsurlar	54
Poliçede Vade	55
Poliçede Kabul	55
Poliçenin Protesto Edilmesi	56
Protesto Çekme Zamanı	56
Protesto Muafiyet Durumları	56
Poliçede İhbar	56
Bono/Poliçede Ödeme	56
BONO (TTK Md 776)	57
Mutlak Zorunlu Unsurlar	58
Alternatifli Zorunlu Unsurlar	58
İhtiyari Zorunlu Unsurlar	58
Zamanaşımı	58
ÇEK	58
Çek Üzerinde Bulunması Gereken Unsurlar	59
DİĞER HUSUSLAR	59
Ticari İşlemlerde Taşınır Rehini	60

Kısaltmalar

A.Ş.	Anonim Şirket
CIO	Chief Information Officer
FK	Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun
HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İİK	İcra ve İflas Kanunu
SerPK	Sermaye Piyasası Kanunu
SMK	Sınai Mülkiyet Kanunu
TİTRK	Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu
TKHK	Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TMK	Türk Medeni Kanunu
TTK	Türk Ticaret Kanunu
◀ 2018 ▶	2018-2019 Ara Sınav Sorusu
◀ 2017 ▶	2017-2018 Ara Sınav Sorusu
◀ 2016 ▶	2016-2017 Ara Sınav Sorusu
◀ 2015 ▶	2015-2016 Ara Sınav Sorusu
◀ 2014 ▶	2014-2015 Ara Sınav Sorusu
◀ 2013 ▶	2013-2014 Ara Sınav Sorusu
◀ 2012 ▶	2012-2013 Ara Sınav Sorusu
◀ 2018 ▶	2018-2019 Dönem Sonu Sınav Sorusu
◀ 2017 ▶	2017-2018 Dönem Sonu Sınav Sorusu
◀ 2016 ▶	2016-2017 Dönem Sonu Sınav Sorusu
◀ 2018 ▶	2018-2019 Üç Ders Sınav Sorusu
◀ 2017 ▶	2017-2018 Üç Ders Sınav Sorusu
◀ 2016 ▶	2016-2017 Üç Ders Sınav Sorusu
◀ 2018 ▶	2018-2019 Yaz Okulu Sınav Sorusu

Bu özet dokümanı, AÖF Adalet Programı 2019-2020 öğretim yılı ders kitabı ve ilgili mevzuat esas alınarak hazırlanmış, ayrıca kitapta bulunan ünite sonlarındaki toplam **80 soru** ve internette yayımlanmış olan geçmiş yıllarda sorulmuş toplam **200 soru** dikkate alınarak içerik genişletilmiştir.

ÜNİTE 1: Ticari İşletme, Tacir, Ticari İş, Ticari Yargı

TİCARET SİSTEMLERİ

SİSTEM	MERKEZ KAVRAM
Subjektif Sistem	Tacir
Objektif Sistem	Ticari İşlem
Modern Sistem	Ticari İşletme

TİCARI İŞLETMELERİN ÖZELLİKLERİ / UNSURLARI ◀ 2016, 2017 ▶

- Gelir sağlamayı amaçlar (**sürekli kâr sağlamak şart değildir**)
 - Elde edilen gelirin sarf şekli, işletmenin niteliğini değiştirmez.
 - Aşevi gibi doğrudan hayır amaçlı işletmeler, ticari işletme değildir.
- Devamlılık unsurunu taşımalıdır (Mevsimlik, dönemlik olabilir)
- Bağımsız olmalıdır (Kararı kendisi alır, tacir işletmeyi kendisi adına çalıştırıyor olmalıdır)
 - Acente, bağımsız bir tacir yardımcısı olduğu için ticari işletmedir.
- Kazancı, esnaf işletmesi sınırını aşmış olmalıdır.

Esnaf: (Tacirlerden farklı olarak) Aynı nakdi sermaye ile emeklerini (bedensel çalışmalarını) ortaya koyarlar.

Esnafalara TTK yerine genel hükümler uygulanır.

Ticari işletmelere TTK hükümleri uygulanır.

>> Ticari işletme ile esnaf işletmesi arasındaki sınır, **Cumhurbaşkanı kararıyla** belirlenir. ▶ 2018 ▶

ESNAFLAR İÇİN UYGULANAN TİCARI HÜKÜMLER

- İşletme adı seçmek
- Ücret ve faize hak kazanmak
- Hapis hakkından faydalanmak
- İşletme rehininden faydalanmak

Merkez: Bir işletmenin idari, ticari ve hukuki yönden faaliyetlerinin toplandığı ve işlemlerinin yürütüldüğü yer

Şube: Bir ticari işletmeye bağlı olup ister merkezinin bulunduğu sicil çevresi içerisinde isterse başka bir sicil çevresi içerisinde olsun, bağımsız sermayesi veya muhasebesi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kendi başına sınıai veya ticari faaliyetin yürütüldüğü yerler ve satış mağazaları

ŞUBELER

- **İç İlişkide Bağımlılık, Dış İlişkilerde Bağımsızlık:** İç işlerinde merkeze bağlı olarak faaliyette bulunurlar ancak dış ilişkilerinde bağımsızdırlar.
- **Yer ve Yönetim Ayrılığı:** İşletmeler müşteriye ulaşabilmek için şube açar ancak fiziken merkezden farklı bir binada olmak zorunda değildir.
- Muhasebesi, merkez tarafından da ayrı olarak tutulabilir

- **Sonuçları:**

- **Tescil:** [Şubenin bulunduğu yerdeki Ticaret Sicili'ne](#) tescili yapılır. Sicile kayıtlı tacir ve sanayici ile bunlar bağlı şube ve fabrikalar odalar kaydolmak zorundadır. ◀ 2015, 2016, 2017 ▶
- **Unvan:** Merkezin kullandığı ticaret ünvanını, şube olduklarını belirterek kullanırlar.
- **Temsil Yetkisi:** Şubelerin başında **Ticari Vekil** (şube müdürü) olur. Merkezi yurtdışında olan işletmenin Türkiye'deki şubesinde ise şubenin başında **Tam Yetkili Vekil** (Ticari temsilci, mümessil) olur. ◀ 2018 ▶
- **Yetkili Mahkemeler ve Dava:** Dava, şubenin bulunduğu yerde **veya** merkezin bulunduğu yerde açılabilir. Ancak **İflas Davası** ve **Ortaklıktan Doğan Davalar**, merkezin olduğu yerde açılır.
- **Devir:** Merkez devrolursa şubeler de devrolur.

TİCARİ İŞLETMENİN MALVARLIĞI UNSURLARI

Tacirin, işletmeye ayırdığı değerlerin (mal ve haklar) toplamıdır.

- **Maddi Malvarlığı Unsurları:** Somut unsurlar
 - Tesisat (işletmeye özgülenmiş taşınmaz mallar ve onların bütünleyici parçası ve eklentisi ile taşınır mallar), işletme sermayesi, bina, makine, demirbaş, hammadde, üretilen / stok mallar ◀ 2017 ▶
- **Maddi olmayan (Gayrimaddi) Malvarlığı unsurları**
 - İşletme adı, ticaret ünvanı, marka, patent, know-how, fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklar, endüstriyel tasarımlar, kiracılık hakkı, müşteri çevresi ◀ 2016 ▶

Patent: Teknolojinin her alanında, yeni, buluş basamağı içeren ve sanayiye uygulanabilir nitelikte bir buluş yapanlara veya haleflerine, bu buluşa patent alındıktan sonra başvuru tarihinden itibaren 20 yıl süre ile hukuki koruma sağlar.

Tasarım: Ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin, çizgi, şekil, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümü

Know-How: İşletme içerisinde organizasyon, yönetim, üretim ve dağıtım gibi konularda ulaşılan teknik ve ticari bilgi ve tecrübe birikimi

Goodwill: Bir ticari işletmenin sevk ve yönetiminin kendi müşteri çevresi üzerinde yarattığı rağbetten dolayı sahip olunan hak

İŞLETMENİN DEVRİ VE SONUÇLARI

Devrin Şekli	Yazılı Sözleşme
Devrin Tescili	Evet
Devrin İlanı	Ticaret Sicili Gazetesi'nde
Devrin Kapsamı / Koşulları	Temel Kural: İşletme bir kül'dür (bütündür). Aktif ve pasifleriyle birlikte bütün olarak devredilir. Ancak anlaşarak ve işletmenin devamlılığını etkilemeyecek nitelikte olmak kaydı ile bazı malvarlıkları devir dışında tutulabilir.

- Ticari işletme için alınan borçlar bakımından, alacaklıların rızası aranmamıştır. Buna karşılık alacaklıları korumak için, devralan ve devreden işletmenin borçlarından **2 YIL SÜRE** ile **müteselsilen** sorumludur. ◀ 2016 ▶ ▶ 2017 ▶ Muaccel (ödeme tarihi gelmiş) borçlarda **2 YIL** süre, devrin yapılp **ilan edildiği tarihten itibaren** başlar. ◀ 2018 ▶ Müeccel (vadesi gelmemiş) borçlarda **2 YIL**'lık sorumluluk, **borcun muaccel hale gelmesiyle** (vadesi dolunca) başlar.
- Tacirler için icra takibinin yanısıra iflas takibi de yapılır.
- İşletmesini devreden tacir, devirden itibaren **1 YIL** daha iflasa tabi olmaya devam eder. ▶ 2018 ▶

TİCARİ İŞLETME REHNI

Rehin Hakkı: Taşınır varlığın türünden, rehin verenin veya rehinli alacaklının durumundan, rehinle güvence altına alınan borcun niteliğinden veya tarafların onu rehin hakkı olarak adlandırmasından bağımsız olarak bir borcun ödenmesini veya ifa edilmesini güvence altına almak amacıyla alacağın devrinde devralanın alacak hakkı da dâhil olmak üzere, **taşınır varlık üzerinde** zilyetliğin devrine gerek olmaksızın tesis edilen sınırlı aynı hak

Taraflar:

- **Rehin veren taraf:** Tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü veya serbest meslek erbabı ▶ 2018 ▶
- **Rehin Alacaklısı:** Kredi kuruluşları, bankalar, kooperatifler, tacir veya esnaf

Güvenceler:

- Kişisel Güvence
 - Kefalet
 - Garanti
- Aynı Güvence
 - Taşınır Rehni
 - Taşınmaz Rehni

Teslim Şartlı Rehni Kuralı (TMK 939/1): taşınır rehнинin kurulabilmesi için, rehin konusu taşınır malın zilyetliğinin alacaklıya devredilmesi şarttır.

Kanunda öngörülen ayırık durumlar dışında >> alacaklıya **zilyetlik devredilmeksizin**, **bir sicile kayıt yolu ile** taşınır rehni kurulabilmesini sağlayan istisnalar

- hayvan rehni (TMK m. 940/1)
- motorlu taşıt araçlarının rehni
- ticari işlerde ticari işletme rehni (TİTRK)

Rehin veren taraf: tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü ve serbest meslek erbabı

Rehin Alacaklısı: Kredi kuruluşları, tacir ve esnaf

Ticari İşletme Rehni Kapsamı (TİTRK md 5) ▶ 2015 ▶

- Alacaklar
- Çok yıllık ürün veren ağaçlar
- Fikri ve sınai mülkiyete konu haklar
- Hammaddeler
- Hayvanlar
- Her türlü kazanç ve iratlar
- Başka bir sicile kaydı öngörülmemen ve idari izin belgesi niteliğinde olmayan her türlü lisans ve ruhsatlar
- Kira gelirleri
- Kiracılık hakkı

- h) Makine ve teçhizat, araç, ekipman, alet, iş makinaları, elektronik haberleşme cihazları dâhil her türlü elektronik cihaz gibi menkul işletme tesisatı
- i) Sarf malzemeleri
- i) Stoklar (*Rehin verenin satmak, kullanmak veya kiralamak amaçlarıyla mülkiyetinde bulunan hammadde, yarı mamul veya mamul varlıklar*) >> **Ürün stokları dahil değildir**
- j) Tarımsal ürünler
- k) Ticaret unvanı ve/veya işletme adları
- l) Ticari işletme veya esnaf işletmeleri
- m) Ticari plaka ve ticari hat
- n) Ticari projeler
- o) Vagonlar
- ö) Bu sayılanlardan üçüncü kişiler zilyetliğindeki taşınır varlıklar, haklar ve paylı mülkiyet hakları
- p) Benzeri her türlü taşınır varlık ve hak
- r) Mülkiyete konu edilmesine müteakip işletmenin müstakbel taşınır varlıkları
- s) İşletmelerin mevcut veya müstakbel taşınır varlıklarının getirileri
- ş) Her tür sözleşmeden doğan mevcut veya müstakbel alacaklar

>> Taşınır varlık üzerindeki rehin hakkı, o varlığın bütünleyici parçasını da kapsar.

Kapsam Dışı Konular

- Taşınmazlar
- Nakit Para
- Müşteri Çevresi
- Özel sicile kayıtlı uçak, gemi

Rehin Sistemleri

- **İlerleme Sistemi:** Zamansal öncelik esas alınır
- **Sabit Derece Sistemi:** Rehin hakkı itibari değerler üzerinden sabit derecelere ayrılır

Sonuçları

- Rehin hakkı, rehin sözleşmesinin, Ticaret veya Esnaf ve Sanatkar Rehinli Taşınır Sicili'ne, rehin sözleşmesinin tarihinden itibaren **10 GÜN** içinde tescil edilmesiyle kurulur. **◀ 2016 ▶**
- Sözleşme yazılı şekilde ise taraf imzaları Noterce onaylanmalı ya da sözleşme sicil yetkilisi huzurunda imzalanmalıdır. Elektronik ortamda hazırlanan sözleşme, e-imza ile imzalanmış olmalıdır.
- Varlıklar üzerinde (eğer açıkça belirtilmemişse kural olarak) ilerleme (*zamansal öncelikle*) sistemine göre veya sabit derece istemine (*rehin hakkının derece ve sırasına göre önceliklendirilerek*) göre rehin kurulabilir.
- Tacir, rehin tesis edilse dahi, işletmesinin faaliyetine devam edebilmesi için her türlü işlem yapma yetkisine sahiptir. Bununla birlikte, rehin alan, koruma tedbirleri alma imkanına sahiptir.
- Asıl borç ifa veya başkaca nedenle sona erer ise, rehin hakkı da sona erer.
- **Zamanaşımı:** Rehin hakkının doğumundan sonra asıl alacak için zaman aşımı süresi işlemez

Borcun Ödenmemesi Sonucu

Temerrüt halinde alacaklının hakları: (**TİTRK md 14**)

- Birinci derece alacaklı ise, icra dairesinden taşınırın mülkiyetinin devrini talep edebilir.
- Zilyetliğin devrine konu olmayan varlıklarda kiralama ve lisans hakkını kullanabilir.
- Alacağını 5411 sayılı Kanun uyarınca faaliyet gösteren varlık yönetim şirketlerine devredebilir.
- Alacağın yukarıda belirtilen yollarla tahsil edilememesi halinde takip, genel hükümler çerçevesinde yapılır.

TACİR

Tacir: Bir ticari işletmeyi kısmen de olsa kendi adına işleten kişi

- **Gerçek Kişiler için:**
 - Kişinin mevzuat gereği ticaret yapması yasak olmamalıdır:
 - Devlet memuru, Noter, öğretim üyesi, yargıç, avukat...
 - Bazı ticari faaliyetlerin icrası için izin gerekir:
 - Eczane, özel dersane, ödünç para vermek için kurulan işletmeler, yabancıların izinle yapabilecekleri işler...
 - Sahip oldukları ticari işletmeyi yasal temsilci (veli veya vasiler) aracılığıyla işleten küçük ve kısıtlılar da tacir sayılır fakat cezai sorumluluk yasal temsilcidedir.
- **Tüzel Kişiler için:**
 - **Ticaret şirketleri:** kollektif, komandit, limited, anonim şirketler, kooperatifler
 - **Dernek:**
 - Manevi amaçlıdır.
 - Kamu yararına değilse amaçları doğrultusunda ticari işletme kurabilir.
 - **Vakıf:** Amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri ve ayrıca gelirlerinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcamamaları gerekir.
 - **Kamu Tüzel Kişiliğine Ait Kurum ve Kuruluşlar:** KİT'ler, TÜBİTAK, OYAK, Belediye Halk Ekmek Fb., Tazim satış Mağazaları, ...
- **Donatma İştiraki:** Birden çok kişinin paylı (müşterek) mülkiyet şeklinde sahip oldukları bir gemiyi, bir sözleşme gereğince, hepsinin adı ve hesabına, deniz ticaretinde kullanmak ve menfaat sağlamak amacıyla oluşturdukları birlik
 - Tüzel kişiliği yoktur ama tacirlere ilişkin hükümlere tabidir. ◀ 2018 ▶
- **Hakim Teşebbüsün Tacir Sıfatı:** Bir ticaret şirketi ile buna doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan en az iki ticaret şirketinden oluşur.

Tacir Sıfatının Kazanılması

Adi Şirketler: *Adi ortaklığın kendisi değil ancak ortakları tacirdir.*

Ticaret Şirketleri: tüzel kişilik ne zaman kazanılırsa tacir sıfatı da o zaman kazanılır (Ticaret siciline kayıt yapıldığında aynı anda tüzel kişilik ve tacir sıfatı kazanılır) ◀ 2018 ▶ !! Ortaklar değil ortaklık tacir'dir.

Örnek: Bir anonim ortaklık, tüzel kişiliğini kazandığında tacir sıfatı da kazanır ◀ 2017 ▶

Dernekler: Kamu yararına dernek **olmamak** kaydı ile amaçlarına varmak için ticari işletme kurduklarında tacir sıfatını kazanırlar.

Vakıflar: Vakıfların amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri ve ayrıca gelirlerinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere **harcamamaları** gerekir.

Kamu Tüzel Kişilerine Ait Kurum ve Kuruluşlar: Kendi kuruluş kanunu gereğince ticari şekilde işletilmek üzere devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar. ◀ 2014 ▶

Örnek: büyükşehir belediyesine ait halk ekmek fabrikası

Donatma İştiraki: Tüzel kişiliği yoktur ama tacirlere ilişkin hükümlere tabidir.

Hâkim (Ana) Teşebbüs: Bir ana şirketin diğer şirketlerle birleşerek şirketler topluluğu kurması halinde, hakim teşebbüs tacir sayılacaktır.

Tacir Sayılanlar: (Tacir değil ama tacir sayılır) --> Tacir olmanın imkanlarından yararlanırlar ve külfetlere katlanırlar

- Küçük ya da kısıtlılar
- Bir işletmeyi kurmuş, ilan etmiş ancak fiilen işletmeye başlamamış kişiler
- Ticaretten men edilmiş olsa da ticaretle uğraşan kişiler : Örnek -- Memur, avukat, Noter, Savcı (ticaretle uğraşmış ise)

Tacir Gibi Sorumlu Olanlar: --> Tacir olmanın külfetlerine katlanırlar

- Veli, vasi, kayyım gibi yasal temsilciler
- Mümessil (ticari temsilci) gibi iradi temsilciler
- İşletmesi olmadığı halde varmış gibi davrananlar (dolandırıcı ..)
- İmzası ile bir işletmeyi borç altına sokmaya yetkisi olanlar

Tacir Olmanın Şartları

Genel Hükümler

- Ticaret Ünvanının Seçilmesi
- Ticaret Siciline Tescil
- Defter tutulması, teyid mektubu düzenleme hakkı elde edilmesi
- Esnaf ve tacir için Odalara kayıt
- İflasa tabi olmak
- Ücret ve faize hak kazanmak
- Ücret ve cezalarda indirim isteyememek
- Basiretli tacir olmak: öngörülü olmak ve olması muhtemel şeyleri kavrayabilmek
- Tacir borçlarının ticari sayılması

Özel Hükümler (iki taraf da tacir ise)

- Satış ve trampalarda özel hüküm uygulanması
- Hapis hakkı
- **İhbar ve İhtarlar:** Temerrütte özel şekil şartları (ispat açısından) ◀ 2015 ▶
 - Noter
 - Telgraf
 - Taahhütlü mektup (iadeli taahhütlü değil!)
 - E-İmza kullanılarak KEP (kayıtlı elektronik posta)
- Defter ve belgeyle kanıt

Tacirlerin Hak ve Yükümlülükleri ◀ 2014 ▶

- İflasa tabi olma:
 - Tacir, **adli veya ticari** borçlarında dolayı iflase tabiidir.
 - Tacir ticareti terk ederse tacir sıfatını kaybeder ancak **1 YIL** süreyle iflasi istenebilir
- Basiretli iş adamı gibi davranma
- Ücret ve Faiz İsteme Hakkı:
 - Yapılan iş ve görülen hizmetler için ücret, avans ve faiz isteyebilir.
- Ücret ve Cezai Şartın Azaltılmasını İsteyememe (Yargıtay Kararı: Ekonomik açıdan tacirin mahvolmasına sebep olacak nitelik taşıması durumunda ahlak ve adaba aykırılık çerçevesinde davranılması gerektiğine karar vermiştir.)
- Fatura Düzenleme
- Fatura ve Teyit Mektubuna İtiraz Etme: Faturayı /teyid mektubunu aldıktan itibaren **8 GÜN** içerisinde itiraz edilmezse fatura kabul edilmiş sayılır.
 - **Teyid Mektubu:** Sözlü olarak yapılan sözleşmenin(/beyanın içeriğini doğrulamak üzere karşı tarafa gönderilen yazılı belge

Her iki tarafın tacir olması halinde:

- Bir Takım İhbar ve İhtarlar İçin Şekle Uyuma Gereği:
 - Uygulanacak yöntemler:
 - Noter kanalı ile taahhütlü mektup
 - Telgraf ile
 - Güvenli elektronik imza kullanılarak
 - kayıtlı elektronik posta sistemi ile.
- Hapis Hakkını Kullanmada Kolaylıktan Yararlanma ◀ 2016 ▶
- Ticari Satış ve Mal Değişimi (**trampa**) Sözleşmelerinde Özel Hükümlere Tabi Olma

Hapis Hakkı: Belirli koşulların varlığı hâlinde alacaklıya, borçlunun bazı mallarını borç ödeninceye kadar elde tutma hakkı

Şartlar:

- Alacaklı, borçluya ait taşınır bir eşya ya da kıymetli evraka borçlunun rızası ile zilyet olmalıdır
- alacaklının alacağı muaccel olmalıdır
- alacak ile zilyetlik konusu ilişki arasında tabii bir bağlantı bulunmalıdır

Örnek: Otogardaki emanet bürosuna verdiğiniz valizin depo ücretini ödemezseniz, emanetçinin valizinizi vermekten kaçınma hakkının olması

** Tacirler bakımından: Zilyetin farklı nedenlerle farklı sözleşmelerden doğması halinde de bu haktan yararlanılır.

Örnek: Tacir A, taşıma sözleşmesi kapsamında eşyasını taşıdığı tacir B'ye karşı muaccel olan taşıma ücreti alacağı için, daha önceden saklama sözleşmesine dayanarak B'nin getirmiş olduğu kendi deposundaki mallar üzerinde hapis hakkını kullanabilir.

TİCARİ İŞ

Örnekler:

Tacir T ve kızı K için aşağıdaki işler, ticari iş'tir: ◀ 2017 ▶

- K, arkadaşına bir bono düzenleyerek vermiştir.
- T, fabrikasına kamyon satın almıştır.
- Ki okul arkadaşlarından ikisi ile bir anonim ortaklık kurmuştur.

T ve K için aşağıdaki işler ticari iş **değildir**:

- T, eşi için bir tek taş yüzük almıştır.
- K, babasına bir bilgisayar almıştır.
- T evine bir televizyon almıştır.

Ticari İşin Ölçütleri

- **TTK'da sayılan (düzenlenen) işler:** ◀ 2014 ▶
 - Sigorta
 - Taşıma
 - Haksız Rekabet
 - Kambiyo Senetlerinden doğan işler (Çek düzenlemesi vb.)
 - Gemi çarpışması - Çatma
 - Ticari işletmeyi (taciri değil) ilgilendiren işler
 - Tacirin işleri:
 - Tüzel kişi tacirin yaptığı her iş ticaridir.
 - Gerçek kişi tacir, o işi yaparken açıkladığı beyan (tacirin beyanı, işi yapış amacı) veya işin kendisine (halin icabı) bakılarak karar verilir.

- **Ticari İş Karinesi:**
 - Bir ticari işletmeye atölye inşası için bir mimar ile istisna sözleşmesi yapılması
 - marka veya patent hakkına ilişkin lisans sözleşmesi akdedilmesi
 - işçilere sağlık hizmetleri verilmesi için bir özel hastane ile sözleşme yapılması
 - çalışanların kalması için lojman kiralınması
 - hammadde ve makinalar satın alınması,
 - defterleri tutması için bir mali müşavir ile anlaşılması
- **Taraflardan birisi için Ticari Olan Sözleşmeler:**
 - Tacir esnaftan evinde kullanmak için TV satın alırsa bu iş tacir için ticari değildir, esnaf için genel hükümler uygulandığından bu iş esnaf için de ticari değildir. Bu durumda iş, adi iş'tir.
 - Tacir, evinde kullanmak için tacirden TV satın alırsa, alan kişi evde kullanacağından ticari iş değildir ancak satan kişi ticari amaçla sattığından onun için ticari iş'tir. Dolayısıyla bu iş her iki taraf için de ticari iş olur.
 - Yargıtay tacir olsa dahi, bir gerçek kişinin, kendi özel kullanımı için araba satın alması durumunda tüketici sıfatı taşıyacağına karar vermiştir.
 - Bir esnaf, başka esnaftan işletmesinde kullanmak için TV alırsa, esnafın işi adi iş olduğundan bu iş her iki taraf için de adi iş'tir.
 - Bir tacir, tacir olmayan bir kişiden işletmesi için dükkan kiralarsa bu iş, her iki taraf için ticari iş olur.
 - Bir devlet memuru bankadan kredi çekerse, ticari iş olur.
 - Bir tacir arkadaşının kiraladığı eve kefil olursa, adi iş olur.

Adi iş'te genel hükümler, ticari iş 'te ticari hükümler uygulanır.

Ticari İşin Sonuçları

- **Teselsül Karinesi (Müteselsil Borçluluk Kuralı):** Borcun müteselsil olması için ADİ İş'te sözleşmeye hüküm koymak gerekir. TİCARİ İş'lerde TESELSÜL OLMA kuralıdır, hüküm şart değildir. Ticari iş için tersi istenirse sözleşmede belirtilmesi gerekir. (**TTK Md 7/1**: "*İki veya daha fazla kişi, işlerinden yalnız biri veya hepsi için ticari niteliği haiz bir iş dolayısıyla, diğer bir kimseye karşı birlikte borç altına girerse kanunda veya sözleşmede aksi öngörülmemişse müteselsilen sorumlu olurlar*") **◀ 2014 ▶**
 - kefillere, taahhüt veya ödemenin yapılmadığı veya yerine getirilmediği ihbar edilmeden temerrüt faizi yürütülemez.
 - Adi iş'te önce borçluya daha sonra kefillere gidilmek zorundadır. Aksi takdirde kefil, "peşin dava defi" veya "tartışma defi" ileri sürer. (**TBK Md 585**)

• Faiz:

TÜRLERİ

Niteliği açısından:

- Temerrüt faizi
- Kapital faiz

Kaynağı açısından:

- Kanuni faiz **◀ 2016 ▶**
- Akdi (Sözleşmesel) faiz

Hesaplanması açısından:

- Basit faiz
- Bileşik faiz

- **Anapara Faizi:** Bir miktar paranın kullandırılması karşılığında alınan faizdir.
- **Temerrüt Faizi:** borçlunun borcunu yerine getirmekte gecikmesi durumunda ödenmesi gereken faiz (Gecikme faizi)
- **Bileşik Faiz:** **ödünç sözleşmeleri** ve **cari hesap sözleşmelerinde** bileşik faiz işletilmesi mümkündür **◀ 2014 ▶**

	Ana Para	Temerrüt (FK Md 2)	Bileşik (Faize faiz)
Adi İş	Sözleşmede hüküm olmak zorunda (Yasal faizin %50'si kadar)	Hüküm olmasa da istenebilir (Yasal faizin %100'ü kadar)	YASAK
Ticari İş	Sözleşmede hüküm olmasa da faiz istenebilir (Yasal faizin %50'si kadar)	Hüküm olmasa da istenebilir (Yasal faizin %100'ü kadar)	YASAK İstisna: * 3 aydan az olmayan cari hesap sözleşmeleri * Ticari tüketim ödünçü sözleşmeleri * Kambiyo senetlerinde

- **Zaman aşımı:** Zaman aşımı hükümleri (kanunda aksi öngörülmedikçe) sözleşme ile **değiştirilemez.**
- **En Yüksek Sınırı Aşan İşlemler:** Bir sözleşme uyarınca yerine getirilmesi gereken edimler hakkında kanun veya yetkili makamların kabul etmiş olduğu en yüksek sınırı aşan sözleşmeler, en yüksek sınır üzerinden yapılmış sayılır ve sınırı aşan kısım, hataen yapılmış olmasa bile geri alınır.

Ticari Uyuşmazlıklarda Uygulanan Hükümler

- Emredici Ticari Hükümler
- Sözleşme Hükümleri
- Yedek Hükümler
- Ticari örf ve adet hükümleri:
 - istisna: Tacir olmayan 3. kişiler için uygulanmaz ancak onlar tarafından da bilindiği ispat edilebiliyorsa o zaman uygulanır.
 - Aynı olay için birden çok ticari örf ve adet varsa İFA YERİ'ndeki ticari örf ve adet uygulanır.
- Genel Hükümler
- Hukuk Yaratılması

Teamül: Henüz örf-adet kuralına bürünmemiş alışlagelen davranış
Aksine hüküm yoksa hükme esas olmaz.
Taraf iradelerinin yorumlanmasında dikkate alınır.

TİCARİ YARGI

- Tarafların tacir olmasına ve işin ticari işletmeyi ilgilendirdiğine bakılmaksızın ticari dava sayılan davalar:
1 >> **Mutlak Ticari Davalar** **◀ 2015 ▶**
 - TTK Md 4/1'de Sayılan Davalar:

- Taşıma
- Ticaret sicili
- Acentelik
- Kıymetli evrak
- Ticaret şirketleri
- Cari hesap
- İşletmelerin devredilmesi, birleştirilmesi, tür değiştirmesine ilişkin davalar
- Özel Kanun Hükümleri Gereği Ticari Sayılan Davalar
 - İflas Davası (**İİK Md 154**)
 - Kooperatifler Kanunu'na dayanan davalar (**KK Md 99**)
 - Ticari işletme rehininden doğan davalar
 - Finansal Kiralama
 - Konkordato
 - Rekabet yasasına ilişkin davalar
 - Yayın sözleşmesine ilişkin davalar
 - Komisyon sözleşmesine ilişkin davalar

2 >> Havale, Saklama Sözleşmesi ve Fikir-Sanat Eserlerine İlişkin Haklardan Doğan ve Bir Ticari İşletmeyi İlgilendiren Davalar (**yarı nispi ticari davalar**)

3 >> **Her İki Taraf İçin Ticari Sayılan** Hususlardan Doğan (**Nispi Ticari Dava**) Davalar >> her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili olmaları şarttır

- Satım, kira, ödünç, eser, hizmet gibi sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar
- Haksız fiilden doğan davalar

- *Bu davalar Asliye Ticaret Mahkemesi'nde görülür. Ticaret mahkemesi yoksa Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülür. ◀ 2015, 2017 ▶*
- *İspat, adi davalardaki gibidir.*
 - *Yararlanılan bazı ispat araçları:*
 - yazılı delil ile kanıtlanması gereken hususlarda ticari defterlerle ispat
 - Fatura ve teyit mektubu
- *Davalarda basit yargılama usulü uygulanır.*

ÜNİTE 2: Ticaret Sicili , Ticaret Unvanı, Haksız Rekabet

TİCARET SİCİLİ

Sicil İşlemleri

Tescil: Bir hususun ilk defa sicile geçirilmesi (kayıt)

Tadil: Mevcut bir kayıta değişiklik yapılması (değişiklik) ◀ 2018 ▶

Terkin: Mevcut kaydın silinmesi

Ticaret Sicili

- Ticaret Sicil müdürü, odaların teklifi üzerine Ticaret Bakanlığı tarafından atanır.
- Bakanlığın uyarısından itibaren Oda **30 GÜN** içinde öneride bulunmazsa Bakanlık re'sen atama yapar.
- Tescildeki zararlardan Bakanlık ve ilgili Oda müteselsil olarak sorumludur.

Tescil Süreci

İşlemlerin yapılması kural olarak **talep üzerinedir**. **İstisna:** Ticaret müdürü **re'sen** (geçici kaydın re'sen silinmesi gibi) ya da yetkili kurum ve kuruluşun **bildirimi üzerine** (iflasın açılması ya da kapanmasında iflas memurunun bildirimi gibi) işlem yapabilir.

- **TALEP**
 - Şirket tescilini, **ilgili kişi** veya **yetkili temsilcisi** (içlerinden birisi tarafından) **dilekçe ile** talepte bulunur. **◀ 2014 ▶**
 - Başvuru için talep süresi **15 GÜN**'dür (Ticari işletmeyi açtıktan sonra tescil ettirmek üzere başvuru süresi) **◀ 2017 ▶**. İlgili yerleşim yeri sicilden farklı şehirde ise süre **1 AY**'dir.
- **İNCELEME**
 - İncelenen hususlar:
 - Tescili istenen hususta kanuni şartların mevcut olup olmadığı
 - Tescili istenen hususun kamu düzenine ve emredici hükümlere uygunluğu
 - Tescili istenen hususun gerçeğe uygunluğu ve aldatıcı olmaması
 - Talepte bulunan kişinin kimliği ve yetkisi
 - İnceleme kararına karşı **8 GÜN** içinde **Asliye Ticaret Mahkemesine İTİRAZ** yoluyla başvurulabilir. **◀ 2016 ▶ ◀ 2017 ▶**
 - Reddedilen talep için **Geçici Tescil** talebinde bulunulabilir. Bu durumda **3 AY** içinde uyumsuzluk çözülmeli veya mahkemeye başvurulduğu kanıtlanmalıdır. Aksi takdirde **KAYIT SİLİNİR**. **◀ 2016, 2018 ▶**
- **TESCİL ve İLAN**
 - Ticaret Sicil Müdürlüğü'nde tescil ettirilir.
 - İlan Hususlar:
 - Tescil edilen hususlar, kanun veya yönetmelikte aksine hüküm bulunmadıkça ilân olunur. **◀ 2015 ▶**
 - Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilir.

Tescilin Etkisi

- **Kurucu ya da açıklayıcı etki:**
 - Ticari işletmenin tescili, tacir sıfatının kazanılması bakımından **açıklayıcı**'dır.
 - İşletmeye ticari mümessil / temsilci atanması, **açıklayıcı**'dır. **◀ 2014 ▶**
 - Şirketin kuruluşu, birleşmesi, bölünmesi tür değiştirmesi, ana sözleşme değişiklikleri, esas sermaye artırımının 3. kişilere karşı hüküm doğurması, işletme adı ve ticaret ünvanının özel olarak korunması, Anonim şirketlerde kuruluştan sonra devralmaya ilişkin sözleşmelerin geçerli olması **kurucu**'dur.
- **Olumlu ve Olumsuz Etki:**
 - Tescil **edilmiş** ise: 3. kişilerin iyi niyeti KORUNMAZ yani 3. Kişiler bunu bilmediklerini ileri süremez --> (Tacir tarafından) **Olumlu Etki** **◀ 2015 ▶ ◀ 2017 ▶**
 - Tescil **edilmemiş** ise: 3. kişilerin iyi niyeti KORUNUR -> **Olumsuz Etki**
- Türk Medeni Kanunu'nda tapu sicilinde, tapu kaydına güven sebebiyle 3. kişilerin iyi niyetinin korunması, ticaret sicilinde geçerli **DEĞİLDİR**

TİCARİ İSİMLER

Coğrafi İşaret : Ürünün nerede üretildiğini/gönderildiğini göstermeye yarayan şey (Çorum Leblebisi, Kayseri Mantısı ...) **[Zorunlu değildir]**

Marka **bireysel** tanıtma aracı iken, Coğrafi işaret **Kollektif** tanıtma aracıdır
Marka'dan farklı olarak, **Hak devredilemez**.

Mahreç işareti: Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya ülkeden kaynaklanan, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından bu coğrafi alan ile özdeşleşen, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerden **en az biri** belirlenmiş coğrafi alanın sınırları içinde yapılan ürünleri tanımlayan ad

Örnek: Hereke İpek Halısı

Menşe Adı: coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya istisnai durumlarda ülkeden kaynaklanan, tüm veya esas özelliklerini bu coğrafi alana özgü doğal ve beşeri unsurlardan alan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümü bu coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşen ürünleri tanımlayan ad

Örnek: Finike portakalı, Malatya Kayısı

İşletme Adı : Benzer nitelikteki işletmeleri ayırt etmek ve işletmeyi tanıtmak için verilen isim [Zorunlu değildir] Ancak kullanılıyorsa tescilli zorunludur. >> **İşletme için kullanılır**

- İşletme adı devredilebilir
 - İşletmenin kendisi ile birlikte
 - Devirden bağımsız (Franchising: İsim Hakkı)
 - Ad seçiminde serbestlik vardır
- **Örnek:**
 - Kılıçoğlu Sineması **◀ 2017 ▶**

Ticaret ünvanı ile işletme adı arasındaki fark:

Ticaret Ünvanı : Mavi Dünya Otelcilik ve Turizm Tic. Ltd. Şti.

İşletme Adı : Mavi Dünya Otelleri

- İşletme adı kullanmak zorunlu değildir ancak kullanılıyor ise tescilli zorunludur. Bu durumda ticaret ünvanı gibi işletme adı da **tüm Türkiye’de** korunur. **◀ 2015 ▶**
- Ticaret ünvanının aksine, işletme adı ticari işletmeden ayrı olarak **devredilebilir**. Ancak aksi öngörülmemişse, işletmenin devri, işletme adının da devri sonucunu doğurur.
- Ticaret ünvanını sadece tacirler kullanabilir; buna karşılık işletme adını işletmelerini benzeri işletmelerden ayırt etmek isteyen **esnaf da kullanabilir**.

Marka : Benzer ürünleri, hizmetleri birbirinden ayırmak için kullanılan her türlü şeydir (işaret, isim, logo, ses-melodi, koku, renk, ...) [Dini, milli, kültürel değer, sembol ve simgeler, tescil edilmiş bir markaya benzeyen şeyler, ahlaka aykırı şeyler, eşyanın adı, meslek adları, ... hariç] >> **Üretilen mal ve hizmetler için kullanılır** [Zorunlu değildir]

- Korumadan yararlanmak için tescil edilmelidir.
- Rehin edilebilir.
- Mirasçılara intikal edebilir.
- İşletmeyle beraber veya ayrı olarak devredilebilir.
- **Tescil Aşamaları**
 - Marka kullanılacak ise tescil Türk Patent ve Marka Kurumu'na (TPMK) başvuru yapılır.
 - Her marka için ayrı başvuru yapılır.
 - TPMK başvuruyu **şekil, yetki** ve **mutlak red nedenleri** açısından inceler.
 - Üçüncü kişilerin **2 AY** içinde sunduğu görüş ve itirazları incelenir.
 - Alınan kararlara karşı Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi yetkilidir.
 - İtirazlar reddedilmiş ise marka tescil edilir, marka sahibine “Marka Tescil Belgesi” verilir.

- **Tescil red sebepleri:**

- Mutlak red nedenleri: **(SMK Md 5) ◀ 2015 ▶ ◀ 2018 ▶**

- 4 üncü madde kapsamında marka olamayacak işaretler
- Herhangi bir **ayırt edici niteliğe sahip olmayan işaretler**
- **Ticaret alanında** cins, çeşit, vasıf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten veya malların üretildiği, hizmetlerin yapıldığı zamanı gösteren veya malların ve hizmetlerin diğer karakteristik özelliklerini belirten işaret ve adlandırmaları münhasıran veya esas unsur olarak içeren işaretler
- Aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak **tescil edilmiş** ya da **daha önceki tarihte tescil başvurusu yapılmış** marka ile **aynı** veya **ayırt edilemeyecek kadar benzer işaretler** (2015 ara sınavında, “daha önce tescil edilmiş bir markayla karıştırılabilecek kadar benzer marka” mutlak red sebeplerinden kabul edilmemiştir)
- Ticaret alanında **herkes tarafından kullanılan** veya belirli bir meslek, sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler
- **Malın doğası gereği ortaya çıkan** şeklini ya da başka bir özelliğini veya teknik bir sonucu elde etmek için zorunlu olan veya mala asli değerini veren şekli ya da başka bir özelliğini **münhasıran içeren işaretler**
- Mal veya hizmetin **niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı** gibi konularda **halkı yanıltacak işaretler**
- Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesine göre reddedilecek işaretler
- Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, tarihi ve kültürel değerler bakımından **halka mal olmuş** diğer işaretler ile yetkili mercilerce tescil izni verilmemiş olan armaları, nişanları veya adlandırmaları içeren işaretler
- **Dini değerleri ve sembolleri** içeren işaretler
- Kamu düzenine ve **genel ahlaka aykırı** işaretler
- Tescilli coğrafi işaretten oluşan ya da **tescilli coğrafi işaret** içeren işaretler

- Nispi red nedenleri: **(SMK Md 6)**

1. Tescil başvurusu yapılan bir markanın, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile aynılığı ya da benzerliği ve kapsadığı mal veya hizmetlerin aynılığı ya da benzerliği nedeniyle, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile halk tarafından ilişkilendirilme ihtimalinde dâhil karıştırılma ihtimali varsa itiraz üzerine başvuru reddedilir.
2. Ticari vekil veya temsilcinin, marka sahibinin izni olmaksızın ve haklı bir sebebe dayanmaksızın markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kendi adına tescili için yaptığı başvuru, marka sahibinin itirazı üzerine reddedilir.
3. Başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önce tescilsiz bir marka veya ticaret sırasında kullanılan bir başka işaret için hak elde edilmişse, bu işaret sahibinin itirazı üzerine, marka başvurusu reddedilir.
4. Paris Sözleşmesinin 1 inci mükerrer 6 ncı maddesi bağlamındaki tanınmış markalar ile aynı veya benzer nitelikteki marka başvuruları, aynı veya benzer mal veya hizmetler bakımından itiraz üzerine reddedilir.
5. Tescil edilmiş veya tescil başvurusu daha önceki tarihte yapılmış bir markanın, Türkiye’de ulaştığı tanınmışlık düzeyi nedeniyle haksız bir yararın sağlanabileceği, markanın itibarının zarar görebileceği veya ayırt edici karakterinin zedelenebileceği hâllerde, aynı ya da benzer markanın tescil başvurusu, haklı bir sebebe dayanma hâli saklı kalmak kaydıyla, başvurunun aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde yapılmış olmasına bakılmaksızın önceki tarihli marka sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

6. Tescil başvurusu yapılan markanın başkasına ait kişi ismini, ticaret unvanını, fotoğrafını, telif hakkını veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkını içermesi hâlinde hak sahibinin itirazı üzerine başvuru reddedilir.

7. Ortak markanın veya garanti markasının yenilenmeme sebebiyle koruma süresinin sona ermesinden itibaren üç yıl içinde yapılan, ortak marka veya garanti markasıyla aynı veya benzer olan ve aynı veya benzer mal veya hizmetleri içeren marka başvurusu, önceki hak sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

8. Tescilli markanın yenilenmeme sebebiyle koruma süresinin sona ermesinden itibaren iki yıl içinde yapılan, bu markayla aynı veya benzer olan ve aynı veya benzer mal veya hizmetleri içeren marka başvurusu, önceki marka sahibinin itirazı üzerine bu iki yıllık süre içinde markanın kullanılmış olması şartıyla reddedilir.

9. Kötü niyetle yapılan marka başvuruları itiraz üzerine reddedilir.

- Markaya ilişkin tescil başvurusuna **3 AY** içinde itiraz yapılabilir.
- **Marka Tescilinin Sonuçları** ◀ 2016 ▶
 - Kişiye tekel hakkı verir, başkası **10 YIL** kullanamaz. Sonra **6 AY** içinde yenilenmelidir.
 - Tescilli marka sahibi, markasını kullanmakla yükümlüdür. Haklı neden olmaksızın kullanıma **5 YIL** ara vermesi halinde marka iptal edilir.
- **Marka Türleri:**
 - Niteledikleri açısından:
 - Mal markaları: fabrika markaları, ticaret markaları
 - **Örnek:** Malların üzerinde ve ambalajlarında kullanılan isimler
 - Hizmet markaları:
 - **Örnek:** Banka, hastane, otel ve restoranların temsil ettikleri isimler
 - Kullananlar Açısından:
 - Bireysel markalar: Gerçek veya tüzel kişilerin bireysel ve bağımsız olarak kullandıkları markalar
 - Ortak markalar: *(Kullanım şekli teknik yönetmeliğe göre belirlenir)*
 - **Örnek:** Serbest Mali Müşavirler Odası'nın logosu ...
 - Garanti Markası: *(Kullanım şekli teknik yönetmeliğe göre belirlenir)*
 - **Örnek:** Woolmark, TSE, ISO9001, ISO 9002 kalite gösteren işaretler, İsviçre'de label sözcüğü ◀ 2018 ▶
- **Hukuki İşlemler:**
 - **Devir** > devredilebilir, devir sözleşmesi Noter onaylı olmalıdır, sicile kaydedilir
 - **Rehin** > işletmeden bağımsız **rehnedilebilir**. İşletmenin tamamı üzerinde rehin kurulursa marka da dahil edilir.
 - **Haciz** > Tek başına hacedilebilir.
 - **Lisans** > Yazılı ve tescil ettirilmiş Lisans Sözleşmesi ile markanın kullanım hakkı devredilebilir. İnhisari lisansta başkasına lisans verilemez, kendisi de kullanamaz. Lisans alanlar (sözleşmede belirtilmedikçe) alt lisans veremez ve lisansı devredemez.
- **Markanın Korunması (Açılacak Davalar) (SMK Md 149) >>** Yetkili mahkeme, davacının yerleşim yeri veya tecavüzün olduğu ya da etkilerinin görüldüğü yerdeki **Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi**'nde açılır ◀ 2018 ▶

1. Fiilin tecavüz olup olmadığının **tespiti**,
2. Muhtemel tecavüzün **önlenmesi**,
3. Tecavüz fiillerinin **durdurulması**,

4. Tecavüzün kaldırılması ile **maddi ve manevi zararın tazmini**,
5. Tecavüz oluşturan veya cezayı gerektiren ürünler ile bunların üretiminde münhasıran kullanılan cihaz, makine gibi araçlara, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde **el konulması**.
6. Yukarıdaki gibi el konulan ürün, cihaz ve makineler üzerinde kendisine **mülkiyet hakkının tanınması**,
7. Tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle masraflar tecavüz edene ait olmak üzere yukarıdaki gibi el konulan ürünler ile cihaz ve makine gibi araçların şekillerinin değiştirilmesi, üzerlerindeki markaların silinmesi veya sınai mülkiyet haklarına tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise **imhası**,
8. Haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması hâlinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere kesinleşmiş kararın **günlük gazete** veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak **ilan edilmesi** veya ilgililere tebliğ edilmesi,

Ticaret Ünvanı : Tacirleri birbirinden ayırır. >> **Tacir için kullanılır**

- **[Zorunludur]**
- Tescil ettirilmelidir.
- Ünvanın çekirdek bölümü zorunludur, ihtiyari olarak ek de kullanılabilir.
- Ticaret ünvanında "Türk, Türkiye, Cumhuriyet, Milli, Banka" gibi kelimelerin kullanılabilmesi için ilgili kuruluştan **izin alınmalıdır**. **◀ 2016, 2018 ▶**
- **Gerçek kişi tacir bir ticaret ünvanı** için:
 - Çekirdek: Tacirin Adı Soyadı (kısaltılamaz)
 - Ek Örneği: "ve Ortakları"
 - **Örnek:** Adi Şirket için Ünvan: "Murat Yılmaz ve Ortakları" **◀ 2018 ▶**
- **Tüzel kişi bir tacir ünvanı** için:
 - **Şahıs Şirketleri**
 - Kollektif Şirket -->
 - En az 2 ortak
 - Çekirdek : Ortaklardan en az birinin adı soyadı ve şirketin türü
 - Ünvardaki kişi ölür ya da ortaklıktan ayrılırsa ya da adını değiştirirse, mirasçılarının veya ayrılan ortağın rızasıyla ünvanı değişmeyebilir.
 - Adi Komandit Şirket -->
 - En az 2 ortakla kurulur
 - Komandite ortak (sınırsız sorumlu) ve komanditer ortak (sınırlı sorumlu ortak)
 - Çekirdek: **Komandite** ortaklardan en az birinin (kısaltmaksızın) adı soyadı ve şirketin türü
 - Komanditer ortağın ismi unvanda bulunamaz. Eğer yer verilirse komandite ortak gibi sorumlu olur (**TTK Md 320**), ayrıca cezai yaptırım uygulanır (**TTK Md 51**).
 - **Sermaye Şirketleri**
 - Anonim ve Limited Şirketler için
 - Çekirdek: İşletmenin **faaliyet konusu ve şirketin türü** **◀ 2014 ▶**
 - Ek olarak ortak ad soyadı tercih edilmiş ise, TÜR kısa **yazılamaz**. Diğer durumlarda kısaltma yapılabilir (A.Ş., Ltd. Şti. gibi)
 - Kooperatif **◀ 2014 ▶**
 - Çekirdek: "Yapı Kooperatifi"
 - Kamu tüzel kişisi kooperatif kurmuş ise ünvana kurum adını yazamaz (T.C. Ulaştırma Bakanlığı Yapı Kooperatifi)
 - Dernek/Vakfın kurduğu ticari işletme: Ünvan olarak derneğin adı yazılır ve yazışmalarda **kısaltılmamış şekilde** yazılır.
 - Donatma İştirakleri:
 - Donatanlardan en az birinin ad soyadı ve tür

- Geminin adı ve tür
- **EK KISMI:** Ek ihtiyaridir. Mecbur olduğu istisnai durumlar:
 - Her şube, merkezinin unvanına şube olduğunu belirten ek yapmak zorundadır
 - Bir şirket sona ermiş ve malvarlığının tasfiyesine başlanmış ise, unvanının sonuna “tasfiye hâlinde” ibaresinin eklenmesi gerekir.
- **Ünvanın Değişmesinin Şart Olmadığı Haller: (TTK Md 47)**
 - Unvanda adı yazılı kişinin adı (ya da soyadı) kanunen değişirse veya yetkili makamlarca değiştirilirse
 - Ortağın ölümü halinde (mirasçıları şirket devamına **oybirliğiyle** karar verirse veya yazılı şekilde rızalarını gösterirlerse) **◀ 2016 ▶**
 - Kollektif ve komandit şirkete yeni ortak girerse
 - Şirketten ayrılan ortağın ünvandaki adı (yazılı izni varsa) kalabilir
 - İşletmeyle birlikte devredilen unvan (aynı şekilde kullanılmaya devam edilebilir) **(TTK Md 49)**

HAKSIZ REKABET

Haksız rekabet dışarıdan gelen bir saldırdır.

Rekabet yasağı işletmenin kendi içinde oluşur

Rekabet Hukuku: işletmelerin rekabet haklarını kötüye kullanmalarını (haksız rekabeti) önlemeye ve serbest rekabet piyasasının bozulmasını ve tekelleşmeyi önlemeye yönelik hukuk kuralları

Haksız Rekabet: Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatici veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar **(TTK Md 54/2)**

Haksız Rekabet Unsurları (TTK Md 55) ◀ 2017 ▶

a) Dürüstlük kuralına aykırı reklamlar ve satış yöntemleri ile diğer hukuka aykırı davranışlar

Bir doktorun çalışmayacak kadar hasta olduğu dedikodusunu yaymak

Alelade giyim firmasına kalite ödülü vermek

Rakip ürünler hakkında gerçeğe aykırı beyanlarla kötölemek

Diploma veya ödüle sahip olmadığı halde bunlara sahipmiş gibi davranmak

iltibas: Başkasının iş ürünü, mal ve faaliyetleri ile karıştırılmaya yol açmak, benzerlikler kullanmak

TSE belgesi almış gibi reklam yapmak

Bilimsel veri olmadığı halde ürünlerin sağlığa iyi geldiğini söylemek

“*Persil değil ama en azından onun kadar iyi*” ifadesi ile başkasının ürününden haksız yararlanmak

“*Birinci*”, “*En büyük*”, “*En üstün*” gibi rakipler arasında “en” üstünlük ifade eden reklamlar

Seçilmiş bazı malları birçok kez tedarik fiyatının altında satmak

(mostra: Göstermelik mal ile müşteriyi avlama)

Ek hediyelerle malın gerçek değeri hakkında yanıltmak

Müşterinin karar verme özgürlüğünü özellikle saldırgan satış yöntemleri ile sınırlamak

Malın miktarı, kullanım amacı, yararları veya tehlikelerini gizlemek (Kasanın altlarına bozuk mal koymak)

Sunulan taksit ve kredi imkanlarında eksik ya da yanlış bilgilendirmek

b) Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yönelmek

Müşterilerle kendisinin bizzat sözleşme yapabilmesi için, onları başkalarıyla yapmış oldukları sözleşmelere aykırı davranmaya yönelmek

İşçilerine işlerinin ifasında yükümlülüklerine aykırı davranmaya yöneltebilecek yararlar önererek kendisine veya başkalarına çıkar sağlamaya çalışmak

İşçileri işverenlerinin üretim ve iş sırlarını ifşa etmeye yönelmek

Alicının, yaptığı satış sözleşmesinden caymasına/feshetmesine yönelmek

c) Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanma

Kendisine emanet edilmiş teklif, hesap veya plan gibi bir iş ürününden yetkisiz yararlanmak, Kendisinin uygun bir katkısı olmaksızın başkasına ait pazarlanmaya hazır çalışma ürünlerini teknik çoğaltma yöntemleriyle devralıp onlardan yararlanmak

d) Üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek

Rakip ilaç firmasının laboratuvar yetkilisini yüksek bir ücretle transfer ederek, onun bildiği meslek sırlarını kullanmak

e) İş şartlarına uymamak

Eczanelerin nöbet sırasını ihlal etmesi

f) Dürüstlük kuralına aykırı işlem şartları kullanmak

Sözleşmenin niteliğine önemli ölçüde aykırı haklar ve borçlar dağılımını öngörmek

Haksız Rekabet Davası

Davacı: ◀ 2015 ▶

Mağdur

Müşteriler (malların imhasını isteyemez)

Meslek Birlikleri, mağdurun kayıtlı olduğu ticaret odası

Tüketici Dernekleri

Davalı:

Fail,

Çalışan (Çalıştıran'a açılır)

basın yayın (ilgili yetkiliye)

Açılabilir Davalar: (TTK Md 56/1) ◀ 2014, 2016, 2017 ▶ ◀ 2017 ▶

- Tespit: zararı tespit edebilmek için
- Men: başlamamış ise
- Önleme: başlamış ise
- Düzeltme:
- Tazminat: (meslek birlikleri bu davayı açamaz)
 - zarar görmek ya da böyle bir tehlikeyle karşılaşmak şartıyla
 - TBK Md 58'deki şartlar varsa manevi tazminat

Zamanaşımı

- Davalar, öğrenildiği tarihten itibaren **1 YIL**, haksız rekabetin oluşmasından itibaren **3 YIL** içinde açılmalıdır.
- TCK'ya göre suç teşkil eden bir davranış ise ve zamanaşımı daha uzun ise, bu süre haksız rekabet için de uygulanır.

ÜNİTE 3: Ticari Defterler, Tüccar Yardımcıları ve Cari Hesap

TİCARİ DEFTERLER ◀ 2017 ▶

Tür	Açılış Onayı	Kapanış Onayı
Yevmiye Defteri	+	+
Envanter Defteri	+	
Büyük Defter (Defter-i Kebir)	+	

Tür	Açılış Onayı	Kapanış Onayı
Pay Defteri	+	
Yönetim Kurulu Karar Defteri	+	+
Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri	+	

- Tacirler , tacir sayılanlar ve tacir gibi sorumlu olanlar ile donanma iştirakinin, her bir işletme için **defter tutma yükümlülüğü** vardır (Esnafın yoktur)
- **Delil:** Alacağın varlığı ve miktarı yönünden defterler, sahibi (tacir) lehine ve aleyhine **delil** olabilmektedir (**CMK Md 222**) "**Ticari Defterlerin İbrazı ve Delil Olması**": "**Ticari defterlerin, ticari davalarda delil olarak kabul edilebilmesi için, kanuna göre eksiksiz ve usulüne uygun olarak tutulmuş, açılış ve kapanış onayları yaptırılmış ve defter kayıtlarının birbirini doğrulamış olması şarttır.**"
- **Yaptırımlar:** Defter tutma yükümüne dair TTK hükümlerine aykırılık halinde **idari para cezası** uygulanır (**TTK Md 562**) ◀ 2015, 2017 ▶ İflas eden tacir hiç veya kanuna uygun defter tutmamış ise, **taksiratlı müflis** sayılır ve cezalandırılır. (**İİK Md 310/5**) ◀ 2018 ▶
- Kayıt dili Türkçe'dir. Paralar Türk Lirası cinsinden kayıt altına alınır.
- Kısaltma kullanılmışsa defterde açıkça belirtilmelidir.
- **Defter Onaylama:**
 - Kağıt ortamında tutulan defterler için izleyen faaliyet dönemlerindeki **açılış onayları** Noter'de (ticaret sicil tasdiknamesi ibraz edilerek) defterin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar yaptırılır.
 - Yevmiye defteri için açılış onayları Noter'de izleyen faaliyet döneminin 6. ayının (YK Karar defteri için 1. ayının) sonuna kadar yaptırılır.
 - Yevmiye defteri **kapanış onayı**, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayı ise, izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılır.
 - Pay defterleri ile genel kurul müzakere defterlerinin henüz yaprakları bitmemişse açılış onayı yapılmaksızın izleyen faaliyet dönemlerinde kullanılmaya devam edilebilir.
 - A.Ş. ve Ltd Şti için defterleri tescil esnasında Sicil Müdürlüğüne açılış onayı yaptırılabilir.
- **Saklama:**
 - Tacir, ticari defterlerini, envanterleri, finansal tablo, bilanço ve faaliyet raporlarını, aldığı mektupları (bir ticari işe ait yazışmaları), gönderdiği mektup suretlerini, kayıtlara esas olan belgeleri, **sınıflandırılmış** şekilde saklamakla yükümlüdür.
 - **Bilanço ve finansal tablolar hariç**, bu belgelerin, Türkiye Muhasebe Standartları'na da uygun olmak şartı ile **görüntü veya veri taşıyıcılarda saklanmasına izin verilmiştir**
 - Her defter **10 YIL** saklanır.
 - Ticaret terk edilirse veya ölüm halinde mirasçuları tarafından da saklama süreci devam ettirilir. Tüzel kişilik sona erdiğinde belgeler **Sulh Hukuk Mahkemesi** tarafından saklanır
 - Saklanması gereken defter ve belgeler doğal afet, su baskını, yangın, deprem ve hırsızlık gibi nedenlerden zarar görürse (zayi), mahkemeden **15 GÜN** içinde zayi belgesi (**adi karinedir, karşı taraf aksini kanıtlayabilir**) alınmalıdır ◀ 2014 ▶. Zayi belgesi almamış olan tacir, **defterlerin kaybolduğunu başka yolla ispat edemez** ve defterlerini ibrazdan kaçınmış sayılır. ◀ 2016 ▶
- **İbraz** : Mahkemeye defterin uyuşmazlığa konu bölümlerinin verilmesi
- **Teslim** : Mahkemeye defterin tamamının verilmesi

Kanıt (Ticari Defterlerin Delil Niteliği)

- Sahibinin Lehine Kanıt: ◀ 2015, 2017 ▶
 - Uyuşmazlıkta **iki taraf da tacir** veya defter tutma yükümlülüğü olmalıdır
 - Uyuşmazlık, her iki tarafın defterlerine kaydetmesini gerektiren **ticari bir işten** kaynaklı olmalıdır (**HMK Md 222**)
 - Defter **kanundaki usulde tutulmalı**, açılış ve kapanış onayları yaptırılmış olmalıdır
 - Tacirlerin defterlerindeki **kayıtlar birbirini doğrulamalıdır**
 - Uyuşmazlığın diğer tarafı **kendi defter ve kanıtları ile iddiayı çürütememelidir** ▶ 2016 ▶
 - Sahibi Aleyhine Kanıt:
 - Usulüne uygun kayıt tutulmamış ise
 - Bir davada ispat yükü kendisine düşen tarafın, iddiasını ispatlamak üzere, diğer tarafın (tacirin) defterlerine dayanması
 - **Örnek:** Esnaf Lokman, tacir İlker'den 50.000 TL alacaklı olduğu iddiası ile açtığı davada, başkaca delil olmadığı için, İlker'in ticari defterlerindeki kayıtları kabul edeceğini mahkemede beyan etmiştir. İlker, usulüne uygun tutulmuş defterleri ibraz etmiş fakat ileri sürülen iddia hakkında hiçbir kayıt bulunamamıştır. Bu durumda mahkeme, Lokman'ın ALEYHİNE karar vererek davayı sonuçlandırır. ▶ 2018 ▶
- >> Defterler kanuna uygun tutulmamış ise, defterlerdeki sahibi lehine olanlar değil, **yalnızca sahibi aleyhine olan kayıtlar** dikkate alınır.

>> **TESLİM ve İBRAZ:** Defterin kanunda gösterilen sebeplerle tesliminde tamamı incelenebilir ancak hakimin re'sen (veya tarafların talebi üzerine) ibrazı istemesi halinde sadece davayla ilgili kısımlarının onaylı örneği alınarak incelenir.

TACİR YARDIMCILARI

YETKİ BAKIMINDAN

Bağımlı Yardımcılar:

Taciri Temsile Yetkili Olmayanlar: Oteldeki temizlikçi, bahçıvan, çamaşırcı, restorandaki aşçı, ...

Taciri Temsile Yetkili Olanlar: Ticari temsilci, ticari vekil, pazarlamacı

Bağımsız Yardımcılar:

Taciri Temsile Yetkili Olmayanlar: Simsar (her bir iş için görevlendirme ilişkisi)

Taciri Temsile Yetkili Olanlar: Acente (sürekli ilişki), Komisyoncu (dolaylı temsile yetkilidir, her bir iş için görevlendirme ilişkisi)

Bağımlı Yardımcılar (emri altında olanlar) --> Borçlar Kanunu'nda düzenlenirler, rekabet yasağına tabidir, tacirin emir ve talimatı altında ve tacirin iş yerinde çalışır, aradaki bağ iş sözleşmesinden kaynaklanır.

Ticari Temsilci Mümessil (CIO, Genel Müdür): Tacir adına idare yetkisini kullanır ("Tacirin Klonu") (**TBK Md 547**) -> "*işletme sahibinin, ticari işletmeyi yönetmek ve işletmeye ilişkin işlemlerde ticaret unvanı altında, ticari temsil yetkisi ile kendisini temsil etmek üzere, açıkça ya da örtülü olarak yetki verdiği kişidir.*"

- Bir veya daha çok sayıda atanabilir
- Özel bir şekil şartı yoktur (**açık** veya **örtülü** -vekaleten- şekilde atanabilir)
- Sicile tescil **ETTİRİLMELİDİR** - 3. kişilere **bildirmek** içindir. Kurucu yetki değildir. Kişi sözleşme ile birlikte yetkilere sahip olur.

- Temsil yetkisinin kapsamı: Tacir **gibi** güçlüdür ama tacir **kadar** değildir çünkü işletme sahibi değildir. Diğer tacir yardımcılara kıyasla en yetkilisidir, tacire eşdeğer gibidir.
- İşletme sahibi vesayet altında ise, vasi temsilci atayamaz.
- Atanacak kişinin ayırt etme gücüne sahip olması yeterlidir, tam fiil ehliyeti şart değildir.
- Merkezleri Türkiye dışında bulunan işletmelerin Türkiye'deki şubelerinin başına, yerleşim yeri Türkiye'de bulunan tam yetkili ticari temsilci atanması zorunludur. ◀ 2018 ▶

Genel Yetkileri: (İşletme amacı dahilinde olmak kaydıyla) ◀ 2017 ▶

- Tacir adına kefil olabilir, borç alabilir
- İş sözleşmesi yapma/feshetme
- Kambiyo taahhüdünde bulunabilir
- Ticari vekil atayabilir
- Mal alım ve satımı
- Taşınır/taşınmaz kiralama veya satın alma
- Şube açma
- Avukat olmasa dahi taciri mahkemede temsil edebilir
- Ticari işlerle ilgili sulh ve tahkime feragat edebilir

Özel Yetkiler: (Ancak kendisine tanınan özel yetkilerle yapabilecekleri) -- "Kanuni Sınırlama Sebepleri"

- Taşınmaz devretme/rehin/satış, aynı hak kurulması (işletmenin konusu taşınmaz ticareti olmadıkça) ◀ 2014 ▶
- İşletmeyi devretme/rehin edebilme
- Ortak alma/çıkarma ◀ 2015 ▶
- Konkordato talep etme

İradi Sınırlama: Yer, miktar, süre veya konu bakımından temsilci yetkileri tacir tarafından ayrıca sınırlandırılabilir.

- Yer bakımından: Merkezde/Şubede yetki kullanılması
- Birlikte imza şartıyla sınırlama (Tüm temsilciler tarafından imzalanması halinde geçerli olması)
- Bu sınırlamalar ancak tescil edilmiş ise 3. kişiler üzerinde hüküm ifade eder.
- Bunun dışındaki sınırlamalar tescil edilemez, tescil ve ilan edilse dahi 3. kişilerin iyi niyetini ortadan kaldıramaz.

Sona Erme: ◀ 2016 ▶

- Azil, istifa (TBK Md 554)
- Temsilcinin Ölümü (TBK Md 554/2)
- Fiil ehliyetinin kaybı (TBK Md 554/2)
- İflas (İİK Md 184)
- İşletme devri ve tasfiyesi (TBK Md 547)

>> Yetki sona erdiğinde tescil ve ilan zorunludur. (TBK Md 550)

Ticari Vekil - Ticari temsilcinin yardımcısı (TBK Md 551) -> "bir ticari işletme sahibinin, kendisine **ticari temsilcilik yetkisi vermeksizin**, işletmesini yönetmek veya işletmesinin bazı işlerini yürütmek için yetkilendirdiği kişidir." ◀ 2017 ▶

Örnek:

Fabrika müdürü, işletme müdürü genel ticari vekildir. ◀ 2018 ▶ ◀ 2018 ▶
oteldeki resepsiyon memuru, fabrikadaki satın alma yetkilisi, mağazadaki satış elemanı, tezgahlar, kasiyer → özel ticari vekildir.

- **Genel Yetkili:** işletmenin tamamından sorumlu
- **Özel yetkili:** belli bölümden sorumlu (insan kaynakları müdürü gibi)
- **Atama:** Temsilci veya tacir tarafından
 - Açık ya da örtülü olarak atanabilir
- Ticari temsilcinin genel yetkisi ile yaptığı 2 şeye "genel" yetkilidir:

- Taşınır taşınmaz kiralama / satın alma
- İş sözleşmesi ve feshi
- **Özel yetki** verilmesini gerektiren işler:
 - Tacir adına borçlanamaz
 - Çek, bono, poliçe imzalamaz
 - Taciri mahkemede temsil edemez
 - Ticari temsilcinin özel yetki olmadan yapamadığı diğer işler
- **Yetki Sınırlaması:** 3. Kişilere duyurulmak kaydı ile yetki sınırlaması yapılabilir.
- **Sona erme:** Ticari temsilci ile aynı şekildedir.
- Atama ve yetki sona ermesi durumlarında sicile tescili YAPILMAZ. Ancak yetkilerinin sona erdirildiği 3. Kişilere duyurulmalı ve düzenlenmiş ise yetki belgesi geri alınmalıdır.

Pazarlamacı : Ürünleri "dışarıdakilere" ulaştıran, işletme sahibini temsilen işletme dışında her türlü işlemin yapılmasına aracılık etmeye, yazılı anlaşma varsa bu anlaşmadaki işleri yapmaya yetkili personel **(TBK Md 448)**

- Tacirle yapılan "Pazarlamacılık Sözleşmesi"ne dayanarak yetki kazanır. Gerektiğinde bu sözleşmeye göre, işletme dışındaki müşterilere yetkisini ispatlamak üzere, yetki belgesi verilir.
- Simsardan farklı olarak, tacirle **devamlı nitelikte ilişkisi** vardır.
- Acenteden farklı olarak, tacire bağımlı bir yardımcıdır.
- **Hakları:**
 - ücret hakkı (sabit maaş , maaş + prim, sadece prim, komisyon, ...) **(TBK Md 454-456)**
 - tekel hakkı: çalışma alanında veya belli müşteri çevresinde başka pazarlamacının (aksi öngörülmedikçe) görevlendirilememesi **(TBK Md 453)**
 - Hapis hakkı: ödenmemiş ücrete karşılık tacirin kendisinde bulunan mallarını sattırabilmesi **(TBK Md 458)**
 - Pazarlamacının sattığı malların tahsil edilemeyen bedellerinin pazarlamacıdan tahsiline ilişkin sözleşme yapılamaz, hükümsüzdür. **(TBK Md 451/1)** Ancak yazılı anlaşma ile, komisyon karşılığında tahsil edilmemekten kaynaklanan zararın en fazla ¼'ünü üstlenebilir. **(TBK Md 451/2)**
- **Özel Yetki** gerektiren Haller:
 - Tahsilat yapamaz
 - Ödeme günlerini değiştiremez
- **Sona erme:** Ticari temsilci ile aynı şekildedir.

Bağımsız yardımcıları: Genellikle kendi işletmesinde çalışır. Tacirin emri, gözetimi ve denetiminde çalışmaz.

Simsar – Aracı

- **Süreklili** bir faaliyet **değildir**. **◀ 2018 ▶**
- meslek edinmiş olma şartı yoktur
- Taciri temsil yetkisi yoktur.
- Kendi yaptığı masrafları talep edemez.
- Simsarlık sözleşmesi şekle tabi değildir --> taşınmaz simsarlığı ise sözleşme yazılı yapılmalıdır.

Tek Satıcılık : Satacağı malları tacirden alır, kendi ad ve hesabına satar. Satış fiyatı ile tacirden aldığı fiyat arasındaki fark kendi kârıdır.

- Tekel hakkı zorunlu unsurdur.
- Acenteye tacir sınırlı da olsa talimat verebilir ancak tek satıcı kendi namına satış yaptığı için daha bağımsızdır.

Franchising : Bir tacir başka bir tacir ile yaptığı sözleşme çerçevesinde o kişiye **kendi mal ve hizmetlerinin pazarlanması ve dağıtımı** konusunda bir imtiyaz, bir yetki vermesidir.

- Personelin eğitimi, denetimi sağlanır.
- Tacirin işletme adı, markası, tanıtma işaretleri, üretim usul ve sırlarından faydalanılır.
- Franchise alan, kendi ad ve hesabına hareket eder. Geliri, alış ve satış fiyatı arasındaki farktır.
- Tacire (kullanılan haklardan dolayı) ayrıca bir ücret ödenir.
- Tekel hakkı mutlak ve zorunlu bir unsurdur.

Acente

Genel olarak kendileri de tacirdir. (TTK Md 102)

Acente: Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya işletmenin çalışanı gibi işletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak **belirli bir yer veya bölge içinde, sürekli olarak** bir ticari işletmeyi ilgilendiren **sözleşmelerde aracılık etmeyi** veya bunları o tacir adına yapmayı meslek edinen kimse

Tacir ile olan ilişkisi **Süreklilik** arz eder. ◀ 2018 ▶

- **Türleri:**
 - Aracı Acente > Sözleşmenin şekil şartı yoktur. Üçüncü kişileri tacire ulaştırır ama bu kişilerle kendisi sözleşme yapmaz.
 - Sözleşme yapmaya yetkili acente (Akitçi) > Yetki ve yetkinin kaldırılması yazılı olarak verilir. Acenteye tekel hakkı verir.
- **Unsurular:**
 - Meslek edinilmesi şarttır.
 - Sürekli bir faaliyettir.
 - Gerçek veya tüzel kişi olabilir.
 - Rekabet yasağına tabiidir.
- **Haklar:**
 - Bilgi verilmesini isteme
 - Ücret isteme hakkı (TTK Md 113)
 - Borç ifa yapıldığı anda ve oranda doğar. (TTK Md 114)
 - Miktar (sigortacılık gibi mevzuatta belirtilmemişse) sözleşmeye göre belirlenir. Aksi takdirde ticaret mahkemesince belirlenir. (TTK Md 115)
 - Ödeme: Sözleşmenin yapılmasından itibaren (kural süre) **3 AY** içinde, en geç aradaki **sözleşme bitince** ödenir
 - Hapis hakkı (TTK Md 119)
 - Tekel hakkı - sert ve mutlaktır (Anlaşılan acentenin bilgisi ve izni olmadan aynı yerde başka acente görevlendirilemez ve kendisi 3. kişilerle anlaşma yapamaz, aksi takdirde müşteriye kendisi bulmuş ve buna dayanarak müşteriyle sözleşme yapmış olsa da acenteye ücret öder) ◀ 2015 ▶ Ancak kural değildir, sözleşme ile kaldırılabilir.
 - Faiz isteme hakkı - zamanında ödenmeyen ücretler için (TTK Md 120)
 - Olağanüstü masrafları isteme hakkı - (TTK Md 117)
- **Borçlar**
 - Bilgi verme borcu
 - Rekabet Yasağı: Aynı konuda başka tacirin acenteliğini üstlenemez (Aksi sözleşme ile düzenlenebilir)
 - Tahsilata ilişkin yetkisi normalde yoktur ancak bu yönde anlaşılmış ise, Yapılan tahsilata ilişkin paraları **zamanında** ödeme (Buna ilişkin acenteye TAHSİL KOMİSYONU ödenmelidir)
 - Verilen talimatlara uyma yükümlülüğü
 - Önleyici tedbir alma yükümlülüğü

- Müvekkilin (tacirin) menfaatini koruma
 - Tacir adına saklamakla yükümlü olduğu malları koruma
- **Yetkiler**
 - (Yetkili ise) Sözleşme yapar
 - Müvekkil (tacir) adına ihtar/ihbar yapabilir, kabul edebilir (TTK Md 105)
 - Acentelikten kaynaklı uyuşmazlıklara ilişkin davalarda **taciri temsil yetkisi** vardır ◀ 2016 ▶
> Alınan mahkeme kararı acenteye uygulanamaz, sorumluluk tacire aittir. (TTK Md 105/3)
 - Malları ve bedeli tahsil etme - kabul etme (TTK Md 106)
- **Sona Erme**
 - Sürenin sona ermesi > Devam ettirilirse sözleşme belirsiz süreli hale dönüşür. (TTK Md 121/2)
 - Süresiz ise fesih edilmesi - 3 AY önceden ihbar ile (TTK Md 121/1)
 - Haklı neden > kusura dayanması veya zarar doğması şart değildir.
 - **Örnekler:** Sürekli olarak görevi savaştırmak, müvekkile ait paraları geç göndermek veya hiç göndermemek, sürekli hastalık, acentenin sır saklamaması, sürekli olarak ayıplı mal gönderme ...
 - Ölüm, iflas, kısıtlanma hali
- **Sona Ermenin Sonuçları:**
 - Belli durumlarda tazminat hakkı doğar.
 - Kusurdan kaynaklanmışsa
 - Haklı nedene dayanmamak ya da ihbar süresine uymamak
 - Ölüm, iflas, ehliyet kaybı durumlarında
- **Rekabet Yasağı Anlaşması**
 - Rekabet yasağı, sözleşme sona erdikten sonra en fazla **2 YIL** daha sürdürülebilir. Buna karşılık bu süre boyunca zararlar tacir tarafından tazmin edilir. Tacir yazılı olarak sınırlamadan vazgeçmişse, vazgeçmeden itibaren **6 AY** sonra tazminattan kurtulur.
 - Diğer tarafın kusuruna dayanılarak sözleşme feshedilirse, fesheden taraf **1 AY** içinde rekabet sözleşmesiyle bağlı olmadığını yazılı olarak bildirebilir.
- **Zamanaşımı:** Acentelikten doğan davalardaki zaman aşımı **5 YIL**

Komisyoncu

- **Alım Satım:**
 - Kıymetli evrak veya taşınır mal alıp satar
 - Sürekli bir faaliyet **değildir**
 - meslek edinmiş olma şartı yoktur
 - Tacir ile komisyoncu arasında **dolaylı temsil ilişkisi** vardır (diğer bağımsız tacir yardımcılarında farkı) ◀ 2014 ▶
 - Haklar
 - Ücret hakkı kazanır
 - Masrafları isteme hakkı vardır
 - Hapis hakkı vardır
 - Borçlar
 - Tacirin belirlediği fiyat altında mal satamaz
 - Zaman aşımı: **5 YIL**
- **Taşıma İşleri:** Taşınır eşyanın taşınmasını yaptırır (kendisi yapmaz)
 - Taşıtılma işinin üstlenilmesi
 - Meslek edinilmesi şarttır
 - Sürekli bir faaliyettir
 - Zarar çıkmışsa zararlardan sorumludur
 - Uyuşmazlıklarda zaman aşımı:

- Kural Süre: **1 YIL**
- Zarara yol açan durum ağır kusur veya kast ise **3 YIL**

CARİ HESAP SÖZLEŞMESİ (TTK Md 89)

- Herhangi bir kişinin herhangi bir ilişkiden kaynaklanan karşılıklı alacaklarını teker teker almaktan vazgeçip ayrı ayrı alacak-borç şekline çevirip sözleşme sona erdiğinde alacağı talep etmelerini sağlayan sözleşmedir.

Örnek: A ve B birbirlerine karşılıklı sürekli mal satarsa ve bir sözleşme ile bu satışlar kayıt altına alınarak, belirlenen süre sonunda satışların mahsuplaştırılması ve kalanın tahsil edilmesidir.

Sözleşme Şekli : **Yazılı** olmak zorundadır.

Sözleşme Tarafları : Tacir olmaları **şart değildir.** ◀ 2017 ▶

Alacağın Niteliği : * Para alacakları, takas edilebilir mallar/alacaklar ◀ 2016 ▶

* Aynı cins olmak kaydıyla para dışındaki karşılıklı alacaklar

* Tarafların anlaşması halinde, daha önceden doğmuş olan alacaklar

* Bedellerinin alınmış olması durumunda, kambiyo senetleri

* Şarta bağlı alacaklar (hesap kapanmasından önce şart gerçekleşmiş olmalıdır) ◀ 2015 ▶

Sözleşmenin Niteliği : Özel bir takas rejimidir.

Davanın Niteliği : Mutlak ticari dava, **Ticaret Mahkemesi**'nde görülmelidir.

Kaydedilemeyen Alacaklar

- Takası mümkün olmayan alacaklar
- Belirli bir amaca harcanmak üzere teslim edilmiş paradan veya mallardan doğan alacaklar
- Emre hazır tutulmak üzere teslim edilmiş olan paradan veya mallardan doğan alacaklar

Örnek: Tacirin, vergi borçlarını ödemesi için acentesine ya da onun olduğu kentte okuyan oğluna vermesi için karşı tarafa gönderdiği para

Karşılıklı Anlaşmayla Kaydedilebilen Alacaklar

- Cari hesap sözleşmesinden ÖNCE doğmuş olan alacaklar
- Tahsil edilmesi koşuluyla ticari senetler

Cari Hesabın Sona Ermesi

- Sözleşme süresinin sona ermesi
 - Belirsiz süreli ise fesih ihbarı
 - İflas ◀ 2018 ▶
 - Ölüm/Kısıtlama: **10 GÜN** önceden **haber verilmesi şartıyla** biter (Mirasçı, sözleşmeyi bitirmeyi istediği tarihten 10 gün öncesinde karşı tarafa bildirir) ◀ 2014 ▶
 - Bakiyenin haczi: Hacze uğrayan tarafa **15 GÜN**, bakiye üzerindeki haczi kaldırması için izin verilir. Kaldırılamazsa sözleşme sona erer
- >> Taraflardan birinin konkordato ilan etmesi, sözleşmeyi sona **erdirmek**

- Sözleşme süresi, "**hesap devresi**" dönemlerine bölünebilir. Her dönem sonundaki bakiye, sonraki hesap dönemine alacak olarak geçer ve hesaplama kolaylığı sağlar (sadece yeni döneme devir yapılır, ödeme istenmez). Bankacılık uygulamasında 3 aylık hesap devresi seçilir ve her 3 ay sonunda bakiye hesaplanır. Eğer hesap devresi tanımlanmamışsa kanuna göre her **1 YIL** hesap devresidir ve takvim yılının son günü hesap devresinin son günü kabul edilir.
- **1 AY** içinde hesap cetveline (bakiyeye) itiraz edilmezse kabul edilmiş sayılır. (TTK Md 94) ◀ 2016 ▶
- Bakiye için, tespit edildiği günden itibaren faiz işletilir.

- Cari hesabın alacak sütununa yazılan tutarlar için, kayıt tarihinden itibaren faiz işler. (TTK Md 90)
- Bileşik faize izin verilmektedir. (TTK Md 96)
- Bir alacak, cari hesaba kaydedilmesi gerekçesiyle, alacak / borç yenilenmiş sayılmaz.
- Taraflardan birisi, alacak üzerine değil hesap devri sonunda çıkan bakiyeye haciz koydurabilir. Bu hacze 15 GÜN içinde itiraz edilmezse, karşı taraf sözleşmeyi feshedebilir.
- Cari hesaba ilişkin davalar, sözleşmenin sona erdiği tarihten itibaren 5 YIL'lık zamanaşımına tabidir

◀ 2017 ▶

ÜNİTE 4: Ortaklıklar Hakkında Genel Bilgi, Adi Ortaklık, Limited Ortaklık

ŞİRKETLER HUKUKU

Şirket (Şerik): Ortaklık: İki ya da daha çok kişinin, ortak bir amaca ulaşmak için emeklerini ve mallarını (sermayelerini) birleştirmeyi üstlendikleri bir sözleşme

Şirket - Ortaklığın Unsurları

◀ 2016 ▶

◀ 2017 ▶

- **Kişi Unsuru:**
 - Gerçek veya tüzel kişi olabilir.
 - İstisnalar: (şirket borçlarındaki sınırsız sorumluluklarından dolayı) Kollektif ortaklıkta tüm, komandit ortaklıkta komandite'lerin hepsi gerçek kişi olmalıdır.
 - Dernek ve şirket kişiler arasında oluşan bir birliktir. Vakıf ise mal topluluğudur.
 - Kişi sayısında alt ve üst sınır olabilir:
 - Kural Sayı: En az 2 kişi
 - Limited Ortaklık: 1-50 Kişi
 - Kooperatif: 7+ Kişi
 - Ortak olabilmek için **fiil ehliyeti** geçerli ve yeterlidir.
 - Ticaretle uğraşma yasağı olan bazı meslekler: memur, avukat, hakim, savcı, noter >> A.Ş., Ltd ve kooperatife ortak olabilirler
- **Sözleşme Unsuru:** Birden fazla kişinin bir araya gelerek oluşturdukları bir yapıda bu kişiler aralarında bir sözleşme ile mutabakata varmalıdırlar. Bu sözleşme şekli şirketin türüne göre sözlü veya yazılı olabilir. Ltd ve A.Ş.'de kurucu sayısı 1 kişi olduğundan sözleşme önemini yitirse de varlığını korur.
 - Resmi onaya bağlı yazılı şekilde olmalıdır. (Adi ortaklık hariç)
- **Sermaye Unsuru:** "Aynı, nakit para, mal, emek, hak, ticari itibar veya alacak" gibi ekonomik değer taşıyan her şey sermaye olarak getirilebilir. (TTK Md 127, TBK Md 621)
 - **İstisnalar:**
 - Halka açık anonim ortaklıklarda halktan toplanacak sermaye nakit olmalıdır.
 - Bankalar ile kıymetler yatırım ortaklığı nakit sermaye ile kurulmalıdır.
 - Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar, anonim şirket ve limited şirketlere sermaye olarak **konulamaz**. ◀ 2015 ▶
 - Komanditer ortak da kişisel emeğini ve ticari itibarını komandit şirkete sermaye koyamaz.
- **Ortak Amaç Unsuru:** Şirketin kuruluş amacı (temel ortak amaç olarak) kazanç sağlamak olmakla birlikte konusu farklı olabilir. (Konu: Amacı gerçekleştirmek için yapılan faaliyettir)
- **Faal Katılma -Affectio Societatis- (Eşit ve Aktif Ortak Çaba) Unsuru:** Sermaye payına bakılmaksızın ortakların hepsi bu şirketin amacına ulaşabilmesi için aktif katılım sağlamalıdır.

ŞİRKETLERİN TASNİFİ

Kanun Ölçütüne Göre Tasnif

- TBK'da düzenlenen adi ortaklık
- TTK ve KoopK'da düzenlenen ticaret ortaklıkları
- Özel düzenlemelere bağlı ortaklıklar

Tüzel Kişiliğe Göre Tasnif

- Tüzel Kişiliği Olan Şirketler
 - Anonim Şirket
 - Limited Şirket
 - Kolektif Şirket
 - Komandit Şirket
 - Paylı Komandit Şirket
 - Kooperatif
- Tüzel Kişiliği Olmayan Şirketler
 - Adi Şirket
 - Donatma İştiraki

Şahıs/Sermaye Şirketi Bakımından Tasnif

- Şahıs Şirketleri
 - Kolektif
 - Komandit
 - Adi Şirket
- Sermaye Şirketleri
 - Anonim Şirket
 - Limited Şirket
 - Paylı Komandit Şirket

Ortakların Sorumluluğuna Göre Tasnif

ALACAKLILARA KARŞI SORUMLULUKLAR

- **Adi Şirket:** Ortaklar **birinci dereceden sınırsız müteselsil** sorumludur.
 - **Birinci Derecelik:** Tüzel kişilik olmadığından alacaklılar birinci dereceden ortaklara gitmek zorundadır.
 - **Sınırsızlık:** Borçlardan, konulan sermaye tutarı kadar değil borçlardan bütün mal varlığıyla sorumludur.
- **Kolektif Şirket:** Ortaklar arasında statü, yetki, sorumluluk anlamında fark olmadığından ortakların tamamı **ikinci dereceden sınırsız** sorumludur.
 - **İkinci Derecelik:** Alacaklı önce tüzel kişiliği olduğundan şirketten alacağını tahsil etmeye çalışır, alamadığı kısmı için ortaklara gider.
- **Komandit Şirket:** Şirketin **komandite** ortakları borçlardan ikinci derece **sınırsız** sorumludur. **Komanditer** ortaklar ise getirdiği **sermaye tutarı kadar (sınırlı)** ikinci derece sorumludur.

ŞİRKETE KARŞI SORUMLULUKLAR

- A.Ş., Ltd Ortakları ve Komanditerler: Ortaklar şirkete koymayı taahhüt etmiş olduğu sermaye payı kadar **(sınırlı)** ve şirkete karşı sorumludur.

Ortaklıklar ve Tüzel Kişilik Kazanılması

- **Kollektif ve komandit şirketlerinin** kuruluşu sırasında, ortaklık sözleşmesinin akdedilmesinden itibaren şirketin tüzel kişilik kazanmasına kadar geçecek olan süre içerisinde, kurucular arasındaki ilişkiye **adi ortaklık hükümleri** uygulanır

- **Anonim ve limited şirketler**de, ana sözleşmenin imzalanması ile ortaklık tüzel kişiliğinin doğması arasındaki dönemde, kurucular arasındaki ilişkiyi ön ortaklık olarak niteleyen Alman sistemi benimsenmiştir. Tüzel kişilik, **TESCİL** ile kazanılır ◀ 2018 ▶

ŞAHİS ŞİRKETİ: Adi Şirket

- Borçlar Kanunu ile düzenlenmiş bir ortaklıktır.
Örnek: Kurban için danaya girmek, birkaç kişi iddia kuponu yapması, harçlıkları ile bahçe sahibinden alacakları limonu pazarda satmayı ve kazancı paylaşmayı kararlaştıran 2 kişi, bakkalı / ticari taksisi alıp birlikte işleten kişiler ◀ 2017 ▶, sahibi oldukları hayvanları bir araya getirip süt üreten ve satanlar, birlikte fikir ve sanat eseri yaratan ve satanlar, ...
- **Mülkiyet:** Ortaklığın tüzel kişiliği bulunmadığından, (paylı mülkiyet kararlaştırılmadıkça) ortakların elbirliği mülkiyeti vardır. Mal ve haklar üzerinde tasarruf (*örneğin yeni bir ortak alınması, çıkarılması ...*) için oy birliği gerekir.
- **Sermaye:** Şirket sözleşmesinde aksi hüküm yoksa her ortak eşit değerde sermaye getirmek zorundadır.
- **Ücret, faiz, Avans:** Şirkete avans veren ortak, verdiği günden itibaren **faiz** isteyebilir. Yükümlülüğü olmadığı halde şirket için emek harcayan ortak **ücret** talep edebilir.
- **Ortaklığın Sona Ermesi:**
 - **Dağılma (İnfisah) Sebepleri** ◀ 2018 ▶ ◀ 2018 ▶
 - Amacın gerçekleşmesi ya da gerçekleşmesinin imkânsız hâle gelmesi
 - Ortaklardan birinin ölmesi
 - Ortaklardan birinin iflas etmesi, kısıtlanması, tasfiye payının cebi icra ile paraya çevrilmesi
 - Belirli süreli kurulmuş ortaklıkta sürenin dolması (Faaliyet devam ederse, ortaklık belirsiz süreli ortaklığa dönüşür)
 - **Dağıtma (Fesih) Sebepleri**
 - Bütün ortakların sona erdirmeye isteği
 - Fesih bildirimini
 - Haklı bir sebep varsa mahkeme kararı
 - **Zamanaşımı:** Bir ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile şirket arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacak davaları, alacağın muaccel olduğu andan itibaren **5 YIL** zamanaşımı süresine tabidir

Konsorsiyum: Kişilerin belirli işleri birlikte gerçekleştirmek amacıyla bir araya gelmeleri ve her birinin, diğerlerinden bağımsız olarak, işin yalnızca **bir kısmının yapılmasından sorumluluk** üstlendiği haller

Örnek: Metro inşaatı yapımında, bir şirketin yeraltı inşaatı, diğer şirketin toprak altı izolasyon ve donanımlarını, diğerinin raylı sistem yapımını üstlenmesi

Ortak girişim (joint venture): Bağımsız birden fazla gerçek veya tüzel kişinin, belirli bir işi ya da sürekli bir faaliyeti gerçekleştirmek ve kazanç sağlamak amacıyla, bir sözleşme çerçevesinde bir araya gelmeleri ve işin tamamından **müteselsilen sorumlu** olmayı üstlendikleri haller

Adi Şirket (Adi Ortaklık)	
Kuruluş Şekli	Şekil şartı YOKTUR. En az 2 gerçek ya da tüzel kişi ile kurulur.
Tüzel Kişilik	YOKTUR
Tescil	YAPILMAZ
Ticaret Ünvanı	YOKTUR

Adi Şirket (Adi Ortaklık)	
Tacir Sıfatı	Adi şirket, bir ticari işletme de işletebilir, bu durumda ortaklar tacir sıfatını kazanırlar. Her ortak adını Ticaret Siciline kaydettirir. Ortaklar tacir sıfatına sahiptir. (TTK Md 12 ve 14)
Sermaye	Aynı sermaye, nakdi sermaye, emek, marka, ticari itibar ...
Ortaklık Sorumluluğu	Birinci dereceden sınırsız müteselsil sorumlu
Kâr/Zarar	* Aksi kararlaştırılmamışsa ortaklar kar ve zarardan eşit sorumludur. * Ortaklar aralarında anlaşarak emek sermaye getiren ortağın zararlardan sorumlu olmayacağına karar verebilir. Ancak, bu karar, 3. kişilere karşı hüküm ifade etmez. (Bu durumda emek getiren ortak 3. kişilere karşı zararı tazmin eder ama sonra ortaklardan bunu talep eder) ◀ 2015 ▶
Yönetim Hakkı ve Yükümlülükler ◀ 2016 ▶	* Her ortağın yönetim hakkı vardır ancak aksi düzenlenebilir. Ortaklardan bir ya da birkaçı ya da dışarıdan birisi (<i>sıfat bakımından genel kabul: ticari vekil</i>) yetkilendirilebilir. Kapsam olağan işlerle sınırlıdır (olağandışı işlerde ortakların oybirliği gerekir). * Yönetici atanmamışsa şirket yönetimi tüm ortaklara aittir. ◀ 2018 ▶ * Her bir yönetici kural olarak diğerlerinin katılımı gerekmeksizin işlem yapabilir. * Sözleşmeyle veya kararla ücret ödenmesi kararlaştırılmış ise, yönetici, ücret isteme hakkına sahiptir. * Yönetici işlemlerde özen göstermeyip zarara sebep olursa tazminat ödeme yükümü doğar. * Yönetici en az yılda bir kez diğer ortaklara hesap verme ve kâr paylarını dağıtma yükümü altındadır. * Şirket sözleşmesi ile ortaklardan birisine verilen yönetim yetkisi, haklı bir neden (<i>yönetici ortağın görevini aşırı ölçüde ihmal etmesi veya iyi yönetim için gerekli olan yeteneği kaybetmesi, yolsuzluk vb.</i>) olmadıkça, diğer ortaklar tarafından kaldırılamaz ve sınırlanamaz. (TBK Md 629/3) ◀ 2017 ▶
Temsil Hakkı	Yönetim yetkisi olanın temsil yetkisi de vardır. ◀ 2017 ▶
İtiraz Hakkı	* Yönetim hakkı olan ortağın itiraz hakkı da vardır. * Dışarıdan yetkilendirilen (ortak olmayan) kişinin itiraz hakkı yoktur * Yönetici ortak itiraz hakkını kullandığında, itiraz haksız bil olsa sonuç doğurur. * Bir yöneticinin, diğer yöneticinin kararına (tamamlanmasından önce) itirazı, 3. kişilere karşı işlemlerin icrasını önler.
Oy Hakkı	Her ortağın, sermaye payından bağımsız olarak tek oy hakkı vardır. Aksi düzenlenemez.
Denetim Hakkı	Her ortağın denetim hakkı vardır. Aksi düzenlenemez.
Rekabet Yasağı	Her ortağın bu yasağa uyma yükümlülüğü vardır ama bu kural emredici değildir (aksi düzenlenebilir). Rekabet Yasağı olabilmesi için, bir ortağın şirketin yaptığı işin aynısını kendi ya da başkası adına yaparsa veya aynı konudaki başka şirkete "komandite" ortak olarak katılırsa, bu yasak çiğnenmiş olur. Bu durumda, öğrenmeden itibaren 3 AY , her halde 1 YIL içinde : • ortaklıktan çıkartılabilir, (ihraç) • bu ihlal sonucu elde edilen kazancın şirket kazancı sayılmasına karar verilebilir,

Adi Şirket (Adi Ortaklık)	
	<ul style="list-style-type: none"> uğranılan zararın tazmini talep edilebilir.
Ölüm, ...	Şirket SONA ERER. Aksi düzenlenebilir.
Ortaklar Arası Değişiklikler	Karar yeter sayısı: OY BİRLİĞİ (Ortaklığa alma, çıkarma, çıkarılma) Ortaklıktan çıkarılmada oy birliği sağlanamazsa haklı nedenden dolayı çıkarılma, mahkemeden istenir.

TİCARET ŞİRKETLERİNİN GENEL HÜKÜMLERİ

Ortak Özellikler

- Tüzel kişilik bulunması:** Tescil işlemi tüzel kişiliğin doğmasında **kurucu etki** gösterir.
- Sınırlı sayı ilkesine bağlılık:** Kurucular tarafından, ancak kanunda sayılan ortaklık tiplerinden birisi seçilebilir veya ortaklık adi ortaklık niteliğinde olur.
 - Örnek:** Adi şirket bu ilke dışındadır **◀ 2018 ▶**
- Hak Ehliliklerinin İşletme Konusu ile Sınırlı Olmaması**
- Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Olanığı**
- Kurulların Elektronik Ortamda Yapılabilmesi Olanığı**
 - Sermaye şirketlerinde, şirket sözleşmesinde veya ana sözleşmede düzenlenmek şartıyla, yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabilir **◀ 2015 ▶ ◀ 2017 ▶**
 - Kollektif, komandit, paylı komandit ve limited şirketlerde, şirket sözleşmesinde veya anasözleşmede düzenlenmek şartıyla, elektronik genel kurul veya ortaklar kuruluna katılım, fiziki katılımın bütün hukuki sonuçlarını doğurur.
 - Elektronik ortamda oy kullanma için, şirketin bu amaca tahsis edilmiş bir internet sitesinin bulunması, ortağın bu yolda talepte bulunması, teknik altyapının katılıma elverişliliğinin bir teknik raporla kanıtlanması ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şarttır.
 - Anonim şirketlerde genel kurullara elektronik katılım fiziki katılımın tüm hukuki sonuçlarını doğurur.

ŞAHİS ŞİRKETİ: Kolektif Şirket **◀ 2018 ▶**

- TTK'da düzenlenmiştir.

Kolektif Şirket	
Kuruluş Şekli	<ol style="list-style-type: none"> Yazılı Kuruluş Sözleşmesi yapılmalıdır. <ul style="list-style-type: none"> * Ortakları adı ve soyadları * Şirketin faaliyet konusu * Şirketin merkezi * Şirketin sermayesi, miktarı ve türü * Unvan * Yöneticilerin kimler olduğu

Kolektif Şirket	
	<p>2. Kurucuların imzaları Noter'de veya Ticaret Sicil Müdürlüğü'nde onaylanır.</p> <p>3. 15 gün içinde Ticaret Siciline tescil ettirilir ve tüzel kişilik kazanılır. (Kurucu etkiye sahiptir)</p> <p>4. Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilir.</p> <p>En az 2 gerçek kişi ile kurulur.</p>
Tüzel Kişilik	Var
Tescil	Ettirilir
Ticaret Ünvanı	Var, Ortaklardan birinin adı
Tacir Sıfatı	Şirkete ait
Sermaye	Adi şirket ile aynıdır.
Ortaklık Sorumluluğu	İkinci derece sınırsız (tüm mal varlığıyla) sorumludur.
Kâr/Zarar	Adi şirket ile aynıdır.
Yönetim Hakkı	Adi şirket ile aynıdır. Ancak yönetim ortak olmayan 3. kişiye bırakılmışsa <i>sıfat bakımından ticari temsilci'dir.</i> (Yönetim yetkisi sözleşmeyle veya sonradan ortaklar kararıyla verilebilir)
Temsil Hakkı	Adi şirket ile aynıdır.
Oy Hakkı	Adi şirket ile aynıdır.
İtiraz Hakkı	Adi şirket ile aynıdır.
Denetim Hakkı	Adi şirket ile aynıdır.
Rekabet Yasağı	Adi şirket ile aynıdır.
Ölüm, ...	Adi şirket ile aynıdır. Mirasçının şirket ile devam etme için karar verme süresi 3 AY 'dır. Mirasçının komanditer ortak olarak devam etme seçeneği yoktur (2. derece sınırsız sorumlu olmak zorundadır) Eğer böyle bir talep yapılır ve kabul edilirse şirketin türü değişir ve KOMANDİT ŞİRKET olur.
Ortaklar Arası Değişiklikler	<p>Adi şirket ile aynıdır.</p> <p>Çıkarılma sebepleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekabet yasağına aykırı davranması • Ortağın kişisel alacaklısının şirketin feshini istemesi • Ortağın kişisel alacaklısının şirketin süresinin uzatılmasına itiraz etmesi • Başka haklı sebepler

Sona Erme Sebepleri:

- Ortakların oybirliğiyle kararı
- Belirli süreli kurulmuş ise, sürenin dolması halinde
- Amacın gerçekleşmesi veya imkansızlaşması
- Mahkeme kararı

- Her bir ortağa şirkete fesih yetkisi tanınmış ise, bu talebin kullanılması

Şirketin Sona Ermesi halinde: (Gerçek kişinin ölümü gibi)

- Mal varlığı nakte çevrilir.
- Borçları ödenir.
- Kalan para ortaklara Tasfiye Payı olarak verilir.
- Bu tasfiye süreci, tasfiye memuru tarafından yapılır.
- Şirket sicilden sildirilir (Tescilin Terkin'i)

ŞAHİS ŞİRKETİ: Komandit Şirket (TTK Md 564)

Komandit Şirket	
Kuruluş Şekli	Kolektif şirket ile aynıdır. (TTK Md 566, 569)
Tüzel Kişilik	Var
Tescil	Ettirilir
Ticaret Ünvanı	Var, Sadece KOMANDITE ortağın adı soyadı ve şirketin türü
Tacir Sıfatı	Kolektif şirket ile aynıdır.
Sermaye	Adi şirket ile aynıdır. Ancak emek ve benzeri sermaye getirme yetkisi sadece <u>komandite</u> ortakadır
Ortaklık Sorumluluğu	Komandite Ortak (Sadece gerçek kişi) : 2. derece Tüm malvarlığıyla sınırlı (sınırsız) Komanditer Ortak: 2. derece Sermaye tutarı ile sınırlı Ortaklar : En az 2 gerçek veya tüzel kişi olabilir. (En az 1 komandite ve en az 1 komanditer)
Yönetim Hakkı	Komandite Ortak
Temsil Hakkı	Komandite Ortak (Ancak komanditer ortağa tacir yardımcısı temsil yetkisi verilirse: OK)
Oy Hakkı	Komandite Ortak (Sadece olağanüstü işlerde Komanditer ortak oy kullanılabilir)
İtiraz Hakkı	Komandite Ortak
Denetim Hakkı	Komandite ve Komanditer Ortak
Rekabet Yasağı	Komandite Ortak rekabet yasağına uyma yükümlüğü var (TTK Md 572)
Ölüm, ...	Komandite ortak ölürse (varsa kalan komandite ortak sayısına bakmadan) şirket SONA ERER. (Aksi düzenlenebilir) Ölümden dolayı komanditer ortak kalmazsa şirket tür değiştirir. Halen komanditer ortak mevcut ise hiçbir değişiklik olmaz.

- Ünvana KOMANDİTER'in adı yazılır ise, sorumluluk bakımından 3. kişilere karşı "KOMANDITE gibi" sınırsız sorumlu hale gelir.
- Bir komanditer ortak, 3. kişilerle görüşme yaparken ticari vekil/temsilci olduğunu bildirmeksizin şirketi temsil ederse 3. kişiler karşı KOMANDITE gibi sorumlu olur.

- Komanditerin getirdiği eşyaya biçilen değer ile gerçek değer arasında (değer artışından kaynaklı olmayan, beyanın yanlış olmasından dolayı) fark varsa, bu fark kadar sorumluluğu genişler.
- Komanditer, koyduğu sermayeden daha fazla bir tutarda sorumluluğu yazılı olarak bildirirse, kabul ettiği yeni büyük rakam kadar sorumluluğu genişler.

SERMAYE ŞİRKETİ: Limited Şirket (TTK Md 573)

- Temel prensipler A.Ş. ile aynıdır.
- Ortak sayısı bire düşerse durum, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren **7 GÜN** içinde müdürlere yazıyla bildirilir. Durum tescil ve ilan ettirilir.

A.Ş. ile Benzerlikleri

- Ortaklar şirket borçlarından sorumlu olmayıp sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle yükümlüdürler.
- **Esas Sermaye:** Asgari sermaye miktarı (en az 10.000 TL), kanunda belirtilmiştir. Bu tutar Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 10 kat'a kadar arttırılabilir **◀ 2016 ▶**
- Ortakların oy hakkı esas sermaye paylarının itibarî değerine göre hesaplanır. Genel kurul kararlarının alınmasında kural olarak çoğunluk ilkesi geçerlidir. Sözleşmede aksi belirtilmemişse her 25 TL bir oy hakkı verir.

Kişi Ortaklıkları ile Benzerlikleri

- Payın devri (kolaylaştırılmış olsa da) A.Ş.'ye göre daha zordur.
- Tüm ortaklar için bağlılık yükümü vardır
- Sermaye artırımını için temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu aranır.
- Şirketten çıkma ve çıkarılmaya olanak tanınmıştır.

Genel Hususlar

Tüzel Kişilik : VAR

Tacir Sıfatı : VAR

Ticari Unvan : VAR

Sermaye : Emek, ticari itibar, vadesi gelmemiş alacaklar ve hizmet edimleri **haric**, (TTK Md 581) **◀ 2016, 2018 ▶**

En az 10.000 TL ile kurulur (TTK Md 580)

Kurucu Sayısı : **En az 1**, en çok 50 gerçek ya da tüzel kişi (TTK Md 574) **◀ 2017 ▶**

Kuruluş Şekli : (TTK Md 585)

- Kuruluş Sözleşmesi
- Kurucu İmza Onayı: Ticaret Sicil Müdürlüğünde görevlendirilmiş yetkili personel huzurunda
- Pay Bedeli: Tamamı ödenir
- Tescil (*kurucu niteliktedir*) ve İlan (TTK Md 586-587) >> Tüzel kişilik kazanır **◀ 2015 ▶ ▶ 2018 ▶**

Şirket Ana Sözleşmesi'nde Bulunması Gerekenler **◀ 2018 ▶**

1. Şirketin ticaret unvanı ve merkezinin bulunduğu yer
2. Esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde, şirketin işletme konusu
3. Esas sermayenin itibarî tutarı, esas sermaye paylarının sayısı, itibarî değerleri, varsa imtiyazlar, esas sermaye paylarının grupları
4. Müdürlerin adları, soyadları, unvanları, vatandaşlıkları
5. Şirket tarafından yapılacak ilanların şekli

Organlar

- **Genel Kurul:** Olağanüstü işler için karar organı (*TTK Md 616*)
 - **Olağan Toplantı:** Faaliyet döneminin sona ermesinden itibaren **3 AY** içinde (*TTK Md 617*)
 - **Çağrı Süresi:** Toplantıdan en geç **15 GÜN** önce (**10 güne** kadar kısaltılabilir) (*TTK Md 617/2*)
 - **Çağırılanlar:** Müdürler, azlık, tasfiye memuru
 - **Katılanlar:** Pay sahipleri, müdürler
 - **Karar yeter sayısı:**
 - Olağan işler: Katılanların salt çoğunluğu (*TTK Md 620*)
 - Olağanüstü işler: Sermayenin 2/3'ü ile karar (*TTK Md 621*)
 - **Devredilemez Yetkiler:**
 - a) Şirket sözleşmesinin değiştirilmesi
 - b) Müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları
 - c) Topluluk denetçisi ile denetçilerin atanmaları ve görevden alınmaları
 - d) Topluluk yılsonu finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporunun onaylanması
 - e) Yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması, kâr payı hakkında karar verilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi
 - f) Müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları
 - g) Esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması
 - h) Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması
 - i) Müdürün, şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda yetkilendirilmesi veya böyle bir iktisabın onaylanması
 - j) Şirketin feshi
 - j) Genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi ile yetkilendirildiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu konularda karar verilmesi
- **Müdürler:** Yönetimi temsil organıdır (*TTK Md 623*) ◀ 2018 ▶
 - Gerçek veya tüzel kişidir
 - Ortaklık şartı yoktur
 - Görev süre sınırı yoktur.
 - Rekabet yasağına uymakla yükümlüdür.
 - Kararlar çoğunlukla alınır.
 - Birden fazla müdür varsa içlerinden birisi ortak olup olmadığına bakılmaksızın "Müdürler Kurulu Başkanı" olarak görevlendirilir. Kararlarda eşitlik olması halinde kurul başkanının oyu üstün sayılır. (*TTK Md 624*)
 - **Yükümlülükleri**
 - Müdürlerin Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü, Rekabet Yasağı
 - Müdürlerin Eşit İşlem Yükümlülüğü
 - Müdürlerin Bildirim Yükümlülüğü
 - Müdürlerin Şirkete Karşı Borçlanma Yasağı
 - Müdürlerin Sorumluluğu (*TTK Md 644*)
- **Denetim Kurulu** (Zorunlu değil)

Yeter Sayılar

- **Olağan Genel Kurul:** Toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu
- **Önemli Kararlar:** Temsil edilen oyların 2/3'ünün ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu
- **Şirket Sermayesinin Değiştirilmesi:** Esas sermayenin 2/3'ünü temsil edilen ortakların kararı

Ortaklık Sifatının Kaybedilmesi

- **Ortaklıktan Çıkma**
 - Esas sermaye payının tamamen devri ile (*TTK Md 595*)

- Esas sermaye payının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi hâllerinde **(TTK Md 596)**
 - Payın itfası ile
 - Tüm ortakların kabul etmesi ile
 - Sözleşmedeki çıkma nedenlerinin gerçekleşmesi ile **(TTK Md 638/1)**
 - Haklı nedenlere dayanarak mahkeme kararı ile **(TTK Md 638/2)**
 - Birleşme, bölünme, tür değiştirme durumlarında çıkma hakkının kullanılması ile **(TTK Md 141,161,191)**
 - Çıkma bildirimine katılma yolu ile **(TTK Md 639)**
 - Çıkma davasına katılma yolu ile **(TTK Md 639)**
 - Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması ile **(TTK Md 202)**
 - **Çıkmaya Katılma:** Ortaklardan biri, şirket sözleşmesine dayanarak çıkmak ister/dava açar ise, diğer ortaklardan her biri **1 AY** içinde aynı gerekçeyle çıkma talebini müdüre bildirebilir veya çıkma davasına katılabilir.
 - **Çıkarılma:**
 - Ortağın mahkemeden şirketin feshinin istemesi
 - Şirket sözleşmesinde öngörülen çıkarılma sebeplerinin gerçekleşmesi
 - Haklı sebebin bulunması durumunda, şirketin talebi üzerine mahkeme kararı ile
 - Birleşme ile
 - Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması ile
- >> Çıkarılan ortak, Noter tebligatından itibaren **3 AY** içinde Ticaret Mahkemesinde dava açabilir.

Ortakların Hakları

- Mali Haklar:
 - Kâr Payı Hakkı ve Yedek Akçelerle İlişkisi
 - Tasfiye Payı Hakkı
 - Yeni Pay Alma Hakkı
- Kişisel Haklar **◀ 2016, 2017 ▶**
 - Genel Kurul Toplantılarına Katılma ve İlgili Haklar
 - Ortaklık Yönetimine ve Temsiline Katılma
 - Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı
 - Genel Kurul Kararların Butlanının Tespitini ve İptalini İsteme Hakkı
 - Denetleme Hakkı
 - Çıkma Hakkı
 - Çıkmaya Katılma Hakkı
 - Haklı Nedenle Feshi Talep Hakkı

Ortakların Yükümlülükleri

- Ek Ödeme ve Yan Edim Yükümlülüğü
- Haksız Alınan Kâr Paylarını İade Yükümlülüğü
- Bağlılık Yükümlülüğü ve Rekabet Yasağı
- Ortakların Şirkete Karşı Borçlanma Yasağı
- Kamu Borçlarından Sorumluluk
- Payların itibari değeri en az 25 TL ve katlarıdır, altına inilebilir. **(TTK Md 583)**

Limited Şirketin Sona Ermesi **◀ 2015 ▶** **◀ 2016 ▶**

- Sözleşmede yazılı sona erme nedeninin gerçekleşmesi
- Genel kurul kararı
- İflâsın açılması

- Kanunda gösterilen nedenler
- Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa
- Bir ortağın talebi üzerine haklı nedenle ve mahkemece verilecek karar ile
- Şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle,
 - alacaklıların,
 - ortakların veya

kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olursa

- müdürün/müdürlerin,
- Ticaret Bakanlığının,
- ilgili alacaklının veya
- ortağın

istemi üzerine, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilirse

ÜNİTE 5: Anonim Ortaklığın Kuruluşu, Yönetim Kurulu ve Denetim

ŞİRKETLERİN BİRLEŞMESİ ve BÖLÜNMESİ

Birleşme

Şahıs Şirketi	Sermaye Şirketi	Kooperatif
Şahıs	Sermaye	Kooperatif
Devrolunan sıfatı ile (Satılan şirket olursa) sermaye veya koop. ile birleşebilir	Kooperatif	Sermaye
	Devralan sıfatıyla şahıs şirketleriyle birleşebilir	Devralan sıfatıyla şahıs şirketleriyle birleşebilir

- Devrolan şirket tasfiye sürecine sokulmaksızın sona erer ve diğer şirket bünyesinde varlığını sürdürür.

Bölünme

- **Tam Bölünme:** Şirket tamamen sona erer, bölünme sonucunda farklı şirketler oluşturulur.
- **Kısmi Bölünme:** Şirket devam ederken bazı kısımlarından yeni şirketler oluşturulur.

SERMAYE ŞİRKETİ: Anonim Şirket (TTK 4. Kısım)

Anonim Şirket: Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. Pay sahipleri, sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile ve şirkete karşı sorumludur. (TTK Md 329)

İlkeler

- **Çoğunluk İlkesi:** Şirkette, sermaye payı ile orantılı olarak hakka sahip olunur.
- **Sermayenin Korunması İlkesi:** Sermaye şirketlerinde sorumluluk alacaklılara karşı değil şirkete karşıdır. Bu ilkeye göre, alacaklıların tek güvencesi şirketin mal varlığıdır. Bundan dolayı mevcut sermayenin korunması (azaltılmaması) esastır.
- **Devletin Gözetimi İlkesi:** Belirli faaliyet alanındaki şirketler Bakanlık izni ile kurulur (**TTK Md 333**). Bu şirketler vasıtasıyla ekonomiye yansiyacak olası zararları fark edip önleyebilmek için devlet bu şirketin faaliyetlerini izler, takip eder ve denetler. Ayrıca işletme konusu kamu hizmeti olan şirketlerin yönetim kurullarında temsilci bulundurma hakkı vardır (**TTK Md 334**)
- **Kamuyu Aydınlatma İlkesi:** Yatırım yapacakları bilgilendirmek amacıyla bilanço ve mali tablolar kamuya açılır.
- **Eşit İşlem İlkesi:** Her ne kadar çoğunluğu elinde bulunduran güçlü olsa da, eşit şartlarda paydaşlar eşit yetkilere sahiptir. (**TTK Md 357**)
- **Sermayeye Katılma Oranında Hak Sahibi Olma İlkesi:** Sermayesi çok olan daha çok hakka sahiptir.

Anonim Şirketlerin Genel Özellikleri

- **Kuruluş:** Gerçek veya tüzel sadece **bir kişi** ile dahi A.Ş. kurulabilir. Kurucu sayısı sonradan tek kişiye inerse, bu durum **7 GÜN** içinde tescil ve ilan edilmelidir. (**TTK Md 335, 338**) Pay sayısı 500'ü aşarsa, **halka açık** anonim ortaklık hükümlerine tabi olur. (**SerPK Md 16/1**)
- **Kurucuların Niteliği:** Gerçek veya tüzel kişi (**TTK Md 337**)
- **Sermaye:**
 - Sermayesi belirli ve paylara bölünmüştür. **◀ 2018 ▶**
 - Ticari itibar, hizmet edimleri, vadesi gelmemiş alacaklar, emeğe dayalı unsurlar sermaye olarak **getirilemez**. Sadece **ayni veya nakdi sermaye** (bilançolaştırılabilme özelliği olan değerler, fikri mülkiyet ve sanal ortamlar dahil) getirilebilir. (**TTK Md 342**) Ayrıca minimum sermaye alt sınırı vardır. Eğer şirket **esas sermaye** sistemini benimsemişse en az 50.000 TL, **kayıtlı sermaye** (*halka kapalı A.Ş., sermaye artırımına yetkili organ sadece genel kurul değil belirli bir tavana kadar yönetim kurulu da olabilir*) sistemini benimsenmiş ise en az 100.000 TL'dir. (**TTK Md 332**)
 - **Kayıtlı Sermaye Sistemi:** Ana sözleşmede gösterilen alt ve üst limitler arasında, yönetim kurulu kararı ile sermaye artırımına izin veren sistemdir.
 - Başlangıç sermayesi: Alt limittir
 - Kayıtlı sermaye: Üst limittir.
 - Çıkarılmış Sermaye: Fiilen ulaşılan, karşılığında pay oluşturulmuş sermayedir.
 - **Esas Sermaye (Sabit Sermaye) Sistemi:** Şirketin sermayesi, ana sözleşmeden gösterilen ve ticaret siciline tescil edilen tutardır. Değiştirilmesi için ana sözleşme değişikliği gerekir.
 - **Sermayenin Unsurları:**
 - Nakit ile ifade edilmesi
 - Tamamen taahhüt edilmiş olması >> sermayenin kuruluş sırasında tamamen taahhüt edilmiş ve belirtilen kısmının ödenmiş olması
 - Önceden belirlenmiş ve sabit olması >> kayıtlı ve esas sermaye ancak ana sözleşme değişikliği ile değiştirilebilir.
 - Paylara bölünmüş olması
 - **İç kaynaklardan sermaye artırımı:** Ortaklığın bedelsiz pay çıkararak ortaklarına vermesi **◀ 2017 ▶**
- **Sorumluluk:** Pay sahibi ortaklar borçlardan **şirkete karşı** 2. dereceden sınırlı sorumludur.
 - Ortakların sorumluluğu taahhüt etmiş oldukları sermaye miktarı ile sınırlı ve yalnızca şirkete karşıdır.
 - Şirket alacaklılarına karşı sadece **mal varlığı** ile sorumludur. **◀ 2016 ▶**
- **Tüzel Kişilik:** Var

- **Ticari Unvan:** Var - Faaliyet Konusu + Şirketin Türü (Gerçek kişinin adı ve soyadı ünvana yazılırsa tür kısmı açık olarak yazılmak zorundadır).
- **Tacir Sıfatı:** Şirkete aittir.
- **Türleri:**
 - Özel hükme bağlı olup olmamaları bakımından
 - Özel kanunu bulunan ortaklıklar >> Ereğli Demir Çelik A.Ş. Kanunu...
 - Faaliyete göre özel kanuna tabi ortaklıklar >> Bankalar Kanunu, SP Kanunu, Sigortacılık Kanunu, Finansal Kiralama Kanunu ...
 - 233 sayılı KHK kapsamında KİT'ler >>
 - Halka açık olup olmamaları bakımından

A.Ş. Kuruluş: (Kurucu Unsurlar)

- **Yazılı Esas sözleşmesi hazırlanması: (TTK Md 339)**
 - Ana sözleşmenin bileşenleri: zorunlu içerik, şartlı zorunlu içerik ve ihtiyari içerik
 - **Sözleşmedeki zorunlu unsurlar:** ◀ 2017, 2018 ▶ ◀ 2017 ▶
 - Unvan, şirketin merkezinin adresi,
 - işletme konusu,
 - sermayenin miktarı, her payın itibari değeri, ödenme şekli ve şartları,
 - Pay senetlerinin nama veya hamiline yazılı olacakları - türü, niteliği,
 - kurucular ve yönetim kurulu üyelerine kardan sağlanacak menfaatler,
 - yönetim kurulu üyelerinin sayıları, ortaklık adına imza atmaya yetkili olanlar, ilk YK üyelerinin kimler olduğu ve görev süreleri,
 - genel kurul toplantılarındaki ilanın şekli ve oy hakkı,
 - ilanların yapılış şekli,
 - şirketin hesap dönemi,
 - pay senetlerinin nasıl çıkarılacağı,
 - Pay sahiplerinin taahhüt ettiği sermaye paylarının tür ve miktarları,
 - varsa şirketin süresi...
 - **Geçerlilik Kazanabilmesi için Anasözleşmede Öngörülmesi Gereken Unsurlar**
 - birden fazla paya sahip olanlara tanınacak oy sayısının sınırlandırılması
 - yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri ve tekrar seçilmeleri yasağı
 - yönetim yetkilerinin devri ◀ 2016 ▶
 - temsilde çift imza kuralının aksi
 - yönetim kurulu kararlarının pay sahiplerine bildirim şekli
 - cezai şart ödenmesi ve temerrüt faiz oranı
 - imtiyazlı pay yaratılması
 - kayıtlı sermaye sisteminin kabul edilmesi
 - (Kanunda gösterilen diğer hususlar)
 - **İhtiyari Unsurlar**
 - Primli pay senedi çıkarılabilmesi
 - YK başkan/Başkan vekilinin Genel Kurul kararı ile seçilebilmesi
 - YK üyelerine ödenecek huzur hakkı, ücret, prim, yıllık kârdan pay ◀ 2017,2018 ▶
 - Tasfiye memurlarının atanma şekli (GK veya Ana sözleşme)
 - Tasfiye payı dağıtımının yapılış şekli (para ile...)
 - (Kanunda gösterilen diğer hususlar)
- **İmzaların onaylanması:** Noter veya Ticaret Sicil Müdürü huzurunda imzalanması ve onaylanması >> **Anonim ortaklık pay sahipleri arasında kurulmuş olur**
- **Pay Bedellerinin Ödenmesi:** Sermayenin %25'i tescilden önce ödenmelidir. Kalanı tescilden itibaren 24 ay içinde ödenmelidir. Ortaklık bu aşamada kurulur ancak tüzel kişilik henüz kurulmadığından pay senedi ortağa verilemez, bunun yerine "ilmühaber" tanzim edilir.

- **İlmühaber:** Anasözleşmede hüküm bulunmak kaydıyla, ilerde çıkarılacak pay senetleri ile değiştirilmek üzere, pay senetlerinin yerine geçici olarak çıkarılan ve kıymetli evrak niteliğinde olan senetlerdir. ◀ 2018 ▶
- **Şirkete Borçlanma Yasağı:** Pay sahibi sermayeden kaynaklı muaccel borcunu ödemedikçe şirkete borçlanamaz. (TTK Md 358)
- **Tescil ve İlan:** Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline **30 GÜN** içinde tescil ettirilerek tüzel kişilik kazanılır ve pay senetleri düzenlenir. (TTK Md 354)

Ön Anonim Şirket: (TTK Md 355-2) Esas sözleşmenin hazırlanıp kurucuların sermayenin tamamını şartız ödemeyi kabul ettikleri, şirket kurma iradelerini açıkladıkları ve ana sözleşmedeki imzaların Noter tarafından onaylandığı durumda **şirket kurulmuş olur**. Tüzel kişilik ile **tescil** ile doğar. Şirket kuruluşundan tescile kadarki geçen sürede pay sahipleri arasındaki ilişkinin olduğu döneme **ön ortaklık (ön şirket)** denir. Ön şirket, bir ihaleyi alabilir ancak eğer sonra tüzel kişilik kazanamazsa, pay sahipleri bundan kaynaklı borçlardan (*adi şirket gibi*) şahsen ve müteselsil olarak sorumludurlar. Ancak bu alınan işin ileride kurulacak şirket adına yapıldığı açıkça belirtilmiş ise, şirketin tüzel kişiliği kazanmasından itibaren **3 AY** içinde bu sorumluluğu üstlenirse, sorumluluk pay sahiplerinden çıkar ve şirkete geçer.

Borçlanma: Tescilden itibaren **2 YIL** içinde sermayenin 1/10'unu aşan satın alma veya kiralamalara dair yapılan sözleşmeler genel kurul tarafından kabul edilip sicile tescil ettirilmedikçe geçerli değildir. Bu tescilden önce bunların ifası için yapılmış ödemeler dahil her türlü tasarruf geçersizdir. (*Kanuna Karşı Hile*) (TTK Md 356)

Fesih - TTK Md 353: Anonim şirketlerin yokluğuna ya da butlanına karar verilemez. Ancak fesih istenebilir.

- Aşağıdakiler, tescil ve ilandan sonra **3 AY** içinde Asliye Ticaret Mahkemesinde fesih davası açarak fesih isteyebilir.
 - Ticaret Bakanlığı
 - İlgili alacaklılar
 - Pay sahipleri
 - Yönetim kurulu
- Somut olayı haklı göstermesi halleri hariç, dava sırasında delil sunulamaz, bir davanın beklenmesi talep edilemez.
- Dava sonucu kesinleşmiş mahkeme kararı re'sen ticaret siciline tescil ve sicil gazetesinde ilan olunur. Yönetim kurulu kararı internet sitesine koyar.

A.Ş. Yönetim Kurulu: (Zorunlu Organ)

Özellikleri

- Temsil organıdır.
- En az 1 kişiden oluşur. (TTK Md 359)
- Kararlar: (TTK Md 390) ◀ 2017 ▶
 - **Toplantı yeter sayısı:** Üye tam sayısının çoğunluğu
 - **Karar yeter sayısı:** Katılanların çoğunluğu
 - Her üyenin bir oy hakkı vardır.
 - **Temsili oy kullanılmaz ve vekil aracılığıyla katılım sağlanamaz.** (Başka üyeye kendi kararı için oy kullanma yetkisi veremez)
 - Çekimser oy kullanılmaz.
 - Kararda eşitlik halinde konu sonraki toplantıya ertelenir. Burada da eşitlik çıkarsa öneri reddedilmiş sayılır.

- A.Ş.'nin temel yapısını ihlal eden, pay sahiplerinin haklarını ihlal eden, eşitlik ilkesine aykırı kararlar almışsa, bu kararlar BUTLAN ile geçersizdir.
- Kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmalarına bağlıdır.
- Yönetim kurulu üyeleri
 - Doğrudan sözleşme hazırlanırken belirlenir veya sonradan genel kurul kararı ile belirlenir.
 - Kurul üyeleri en çok **3 YIL** görev yapabilir. Süresi biten, ibra edilmiş olması (aklanmak) kaydı ile yeniden üye seçilebilir. **(TTK Md 362)**
 - Rekabet yasağı vardır. **(TTK Md 396)**
 - Kurul üyesi olmak için şirkette pay sahibi olma şartı yoktur. **◀ 2018 ▶**
 - Üye tüzel kişi ise temsilci ile temsil edilir.
 - Medeni hukuk bakımından tam fiil ehliyetini taşımaktadır.
 - Seçilme engeli bulunmamalıdır.
 - Özellikle esas sözleşmede farklı nitelikler aranmış ise (örneğin "kurul üyeleri hukukçu olmak zorundadır" gibi bir şart), bu koşulları taşımaktadır.
 - Devlet memuru üye olamaz.

• **Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri:**

- Şirketin işletme konusuyla ilgili her çeşit iş ve işlemler hk kararlarını alır **(TTK Md 374)**

Devredilemez Görevler (TTK Md 375) ◀ 2018 ▶

- Şirketin (ortaklığın) üst düzey yönetimi
- Yönetim teşkilatını belirler, personel istihdam eder, iş akdi yapar ya da bozar
- Muhasebe ve finans denetimi
- Müdürlerin atanması ve görevden alınması (azledilmesi)
- Yönetimle görevli kişilerin üst düzey gözetimi
- Şirketin borca batık (*şirketin tüm aktiflerinin, muaccel olsun yada olmasın tüm borçlarını karşılamaya yetmemesi*) duruma düşmüş ise **mahkemeye** bildirimde bulunulması **◀ 2017 ▶ ◀ 2017 ▶**
- Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması

Diğer Görev ve Haklar

- Ticari temsilci veya vekil görevlendirir
- Şirketi temsil eder
- Şirketi inceler, bilgi alır, inceler **(TTK Md 392)** iptal davası açabilir
- **Mali Haklar:** Ücret talep etme, **huzur hakları** (*yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarına katılmalarından dolayı ödenen ücret*) **◀ 2018 ▶**, ikramiye, prim ve yıllık kârdan pay alma (kazanç payı) hakkı vardır **(TTK Md 394) ◀ 2016 ▶ ◀ 2017 ▶**
- Müzakerelere katılma yasağı vardır **(TTK Md 393)**
- Genel kuruldan izin almadan şirketle kendisi veya başkası adına iş yapamaz **(TTK Md 395)**
- Genel kurul toplantılarını hazırlamak ve yürütmek
- Şirket defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporlarının ve kurumsal yönetim açıklamalarının hazırlanması
- Ortaklığın sona ermesi ve tasfiye işlemleri ile ilgili görev ve yetkiler
- Kanunun öngördüğü tescil ve ilân işlemlerinin yaptırılması
- Genel kurul kararlarının uygulanması, gerekirse alınan kararlara karşı iptal davası açılması

• **Üyeliğin Sona Ermesi**

- Azil (Genel kurul görevden alır) **(TTK Md 364)**
- İstifa
- Sürenin sona ermesi
- Ölüm
- Kişinin iflas etmesi **(TTK Md 363-2)**
- Ehliyetin kaybedilmesi **(TTK Md 363-2)**

- Sözleşmede aranan özel koşulları kaybetmesi (TTK Md 363-2)

Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü

- Yokluk ve Butlan:
 - Eşit işlem ilkesine aykırı kararlar
 - Anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen kararlar
 - Pay sahiplerinin özellikle vazgeçilemez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmasını kısıtlayan ya da güçleştiren kararlar
 - Diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin kararlar
- İptal Davası

A.Ş. Denetim Kurulu: (Zorunlu Olmayan Organ)

- Zorunlu bir organ değildir.
- Denetime tabi olacak şirketler Cumhurbaşkanlığınca belirlenir (TTK Md 397/4) ◀ 2018 ▶
- Denetçi: (TTK Md 399)
 - Genel kurul kararıyla
 - Yönetim kurulu kararıyla >> Denetçi istifa ettiğinde, istifa nedeni ile birlikte ilk genel kurula sunmak üzere,
 - Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesi kararıyla (karar kesindir, denetçi ücretini mahkeme belirler), aşağıdaki durumlarda: ▶ 2017 ▶
 - Denetçi sözleşmeyi feshederse
 - Genel Kurul denetçiyi 4. aya kadar seçemezse
 - Genel kurul kararı geçersiz (iptal ya da batıl) ise
 - Denetçi kendisine sunulan iş teklifini reddederse
 - Denetçi hakkında görevden alma davası açılmış ise
- seçilebilir.
- Denetçi olmasında sakınca olan kişiler: (TTK Md 400)
 - Pay sahibinin kendileri veya akrabaları
 - Şirket yöneticileri, çalışanları ve akrabaları
 - Finansal tabloların hazırlanmasında danışmanlık hizmeti verenler
 - Defter tutulmasında katkıda bulunanlar
 - Son 5 YIL içerisinde denetçilikten elde ettiği gelirin %30'undan fazlasını denetleyeceği şirketten elde etmiş olanlar ile son 10 YIL içinde 7 YIL süreyle bu şirkette denetçilik yapmış olanlar 3 YIL geçmeden **denetçi olamaz**.
 - Dış Denetim
 - Devlet tarafından yapılan Denetim >> Ticaret Bakanlığı
 - Bağımsız Denetçiler / Denetim Kurumları
 - **Denetçi:** bağımsız denetim yapmak üzere, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını taşıyan ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen kişiler ve/veya ortakları bu kişilerden oluşan sermaye şirketi
 - **Denetçinin Yükümlükleri**
 - Denetimi Türkiye Denetim Standartlarına uygun olarak yürütmek
 - Komite faaliyetleri ile ilgili bir rapor düzenlemek
 - Borcunu gereği gibi yerine getirmek.

- Sır saklamak
- Denetim raporunun Sonuçları
 - Olumlu Görüş
 - Sınırlandırılmış Olumlu Görüş
 - Görüş Bildirmekten Kaçınma
 - Olumsuz Görüş

ÜNİTE 6: Genel Kurul ve Anonim Ortaklığın Sona Ermesi

A.Ş. Genel Kurul: (Zorunlu Organ) (TTK Dördüncü Bölüm)

Yürütme değil **karar** organıdır. (Sorumluluk bu kararları uygulayan yönetim kurulu ile denetleyen denetçilerdedir).

✚ Ana sözleşmeye konulan hüküm ile, ortaklık genel kurulu, şirket merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde yapılabilir. ◀ 2018 ▶

✚ İç Yönerge: (TTK Md 419/2) ◀ 2018 ▶ ◀ 2018 ▶

- Yönetim kurulunca hazırlanan,
- genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren
- Asgari unsurların Bakanlık tarafından belirlendiği
- Genel Kurul'un onayından sonra yürürlüğe konan
- Tescil ve ilanı zorunlu olan belgedir.

Yönetim Yetkisinin Devri: Yönetim kurulu ana sözleşmeye konulacak bir hükümlerle, düzenleyeceği bir **iç yönergeye** göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. (TTK Md 367/1) ◀ 2016 ▶

Yetkileri: ◀ 2018 ▶

- Ana sözleşmenin değiştirilmesi
 - Yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve değişimi, ücretinin ve huzur haklarının belirlenmesi, ibrası
 - Denetçinin seçilmesi / görevden alınması
 - Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil kullanılmasına dair kararların alınması
 - Şirketin fesih kararı
 - Önemli miktarda mal varlığının satılması
 - Anonim ortaklığın birleşmesi, bölünmesi tür değiştirmesi,
 - Tasfiye memurunun atanması ve görevden alınması
- gibi kararlar genel kurulca yapılır. Bu görevler **devredilemez**. ◀ 2017 ▶

Toplantıları: (TTK Md 407)

YAPILIŞ ZAMANI AÇISINDAN

- **Olağan Toplantı:** Faaliyet döneminin sona ermesinden itibaren **3 AY** içerisinde yapılır ◀ 2017 ▶
 - Toplantıya çağrılacak pay sahipleri için çağrı şekli esas sözleşmesinde yazılır. Toplantı gününden **2 HAFTA** öncesine kadar ilan yapılır. ◀ 2018 ▶
 - Genel kurulu toplantıya çağırabilenler:
 - Yönetim Kurulu
 - İflas İdaresi
 - Kayyım
 - Şirket tasfiye sürecine girmiş ise tasfiye memuru

- Pay sahipleri: Talebe karşılık Yönetim kurulu **7 İŞGÜNÜ** içinde olumlu karar vermezse veya hiç cevap vermez ise, mahkemeden toplantı talebi istenir.
- Azlıklar: Yönetim kurulundan talep ederek, (kabulü halinde **45 GÜN** içinde) isteyebilir. Yönetim kurulu tarafından talebe cevap verilmezse, **7 GÜN** içinde mahkemeye başvurabilir.
- Toplantıya Katılacaklar:
 - Pay Sahipleri ve pay sahibi olan tüzel kişilerin temsilcileri
 - Yönetim Kurulu Üyeleri
 - Bakanlık temsilcisi (Belirli konularda bu temsilcinin olmadığı durumlarda alınan kararlar yok sayılır)
- **Olağanüstü Toplantı**

Çağrısız Genel Kurul: Bütün payların sahipleri veya temsilcilerinin hazır bulunması ve aralarından birisinin itiraz etmemesi durumunda davet usulüne uyulmaksızın toplantı yapılabilir **◀ 2016 ▶**

Gündeme Bağlılık Kuralı: Gündemde olmayan konular (istisna: yönetim kurulu üyelerinin haklı nedenle görevden alınması) müzakere edilemez ve karara bağlanamaz. (Çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme oybirliği ile madde eklenebilir)

A.Ş. Genel Kurul Toplantıları:

- ❖ **Toplantıya Çağırma Yetkili Olanlar:** Yönetim kurulu, pay sahibi, azınlık (sermayenin en az 1/10'unu oluşturan) pay sahipleri, tasfiye memurları, iflas idaresi, kayyım,
- ❖ **Oy Kullanma:** TTK'ya göre her pay sahibi en az bir oy hakkına sahiptir.
 - Bu kuralı ortadan kaldıran genel kurul kararları, butlan yaptırımına tabidir.
 - Oy hakkı, pay bedelinin en az miktarının ödenmesi ile doğar.
 - Oy kullanacak (yazılı temsil yetkisine sahip) temsilcinin pay sahibi olması şart değildir.
- ❖ **Toplantı Yeter Sayısı:**

>> Yönetim Kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır.

 - **Olağan (Basit) Yetersayı:** Sermayenin 1/4'ünü temsil eden pay sahiplerinin katılımları ile 1. toplantı açılabilir. Bu oran toplantı boyunca sağlanmalıdır. Bu çoğunluk sağlanamazsa nisap aranmaz (herhangi bir çoğunluk aranmaz)
 - Bu yetersayılar ve nisaplar ana sözleşmeyle arttırılabilir ancak azaltılamaz.
 - **Ağırlaştırılmış Yetersayılar:** Aşağıdaki durumlarda farklı yetersayılar aranır ve imtiyazlı oylar dikkate alınmaz:
 - **Genel ana sözleşme değişiklikleri:** Sermayenin en az 1/2'si temsil edilmelidir. Bu sayı sağlanamazsa en geç 1 AY sonra sermayenin 1/3'ü temsil edilmelidir.
 - **Pay Sahiplerinin Taahhütlerinin Artırılması veya İkincil Yükümlülükler Konulması ile Ortaklık Merkezinin Yurt Dışına Çıkarılması:** Sermayenin tümünü oluşturan pay sahiplerinin oybirliği kararı aranır. **◀ 2016 ▶**
 - **İşletme Konusunun Tamamen Değiştirilmesi, İmtiyazlı Pay Oluşturulması, Nama Yazılı Payların Devrinin Sınırlandırılması ve Esas Sermayenin Azaltılması:** Sermayenin en az %75'inin temsili aranır.
- ❖ **Karar Yeter Sayısı:**
 - Katılanların (mevcudun) salt çoğunluğu (**Basit Çoğunluk**) >> *Katılanların yarısından bir fazlası*

- İbra
- Sulh
- Denetçinin Seçimi
- Kar-zararın onaylanması
- **Tüm üyelerin katılımını ve oy birliği gerektiren haller (Nitelikli Çoğunluk)**
 - Şirket tabiiyetinin değiştirilmesi yani merkezinin yurtdışına taşınması
 - Bilanço zararlarının kapanması
 - İkincil yükümlülüklerinin yüklenmesi

❖ Temsil Türleri

- Adi Temsilci
- Tevdi Eden Temsilcisi ◀ 2016 ▶

❖ Alınan Kararların Geçersizliği (Hükümsüzlüğü)

- **Yokluk** (Kurucu unsurlardaki eksiklik - mutlak emredici kuralların olmaması) -> Şirketi ilgilendiren kararlar (Yasada öngörülen kurucu/şekli nitelikteki emredici hükümlere aykırı olması) ◀ 2016 ▶
 - Yeter sayılara uyulmadan karar alınması
 - Toplantı yapılmadan karar alınması
- **Butlan** (Geçerlilik unsurlarında eksiklik - nispi emredici kurallara aykırılık) -> Pay sahibini ilgilendiren kararlar
 - Pay sahibinin vazgeçilmez haklarını sınırlandıran kararlar (TTK Md 447)
 - Genel kurula katılma,
 - Oy kullanma, ◀ 2017 ▶
 - Dava açma,
 - Kanundan kaynaklanan vazgeçilmez nitelikteki haklarını sınırlandıran / ortadan kaldıran kararlar
 - Bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını sınırlandıran kararlar (TTK Md 437) ◀ 2018 ▶
 - Şirketin temel yapısını bozan kararlar veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı kararlar
 - Eşit işleme tabi tutulma hakkına aykırı kararlar
- **İptal** >> 3 AY içerisinde (*hak düşürücü süre*) şirketin bulunduğu yerin Asliye Ticaret Mahkemesi'nde dava (basit yargılama usulü) açılması gerekir (TTK Md 445)
 - Davanın maddi hukuka ilişkin şartları:
 - Bir Genel Kurul Kararının Mevcut Olması
 - Kararın Kanuna, Anasözleşmeye ve Dürüstlük Kuralına Aykırılık Taşımaması
 - Kimler iptal isteyebilir: (TTK Md 446)
 - (Toplantıya katılsın/katılmasın) Pay sahipleri
 - Yönetim Kurulu ve üyeleri
 - İntifa hakkı sahibi
 - Pay sahibi genel kurula katılmışsa RED oyu kullanmış olmalı ve tutanağa geçirilmelidir
 - Dava duruşma günü YK tarafından usulen ilan edilir, şirketin internet sitesinde açıklanır
- **Askıda Hükümsüzlük** >>Yokluk ve butlan yaptırımına yol açacak bir aykırılık bulunmamasına rağmen, bazen bir işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için ek birtakım şartların gerçekleşmesine de ihtiyaç varsa askıda hükümsüzlük gündeme gelir.
 - Örnek: Genel kurul kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarına zarar verici nitelikte ise, uygulanabilmesi için imtiyazlı pay sahiplerinin onayı gerekir.

- >> Davalı: Yönetim kuruludur ancak yönetim kurulunun kendisi veya üyelerinin çoğunluğu (bireysel olarak) dava açmışsa, kayyım atanması gerekir.
- >> İptal veya butlanın tespiti davası kararın uygulanmasını önlemez. Ancak mahkeme uygulamanın ertelenmesine karar verebilir.
- >> Mahkeme davayı kabul etmezse, davanın kötü niyetle açıldığı kanıtlanarak, uğranılan zarardan dolayı davacıların müteselsil sorumluluğuna başvurulabilir.

A.Ş.'nin Sona Ermesi (TTK Md 529)

Fesih ve İnfisah kavramları yoktur. Bunun yerine genel ve özel sona erme sebepleri vardır.

Genel Sona Erme Sebepleri ◀ 2017 ▶

- **İnfisah:** Sözleşmedeki bir hususun gerçekleşmesi ile mahkeme kararı ya da ihbara gerek kalmadan ortaklığın kendiliğinden sona ermesidir.
 - Sürenin sona ermesi
 - Amacın gerçekleşmesi veya imkansızlaşması
 - Sermayenin 2/3'ünün kaybedilmesine rağmen gerekli önlemlerin alınmaması
 - Esas sözleşmede belirtilmiş sona erme sebebinin gerçekleşmesi
 - İflas
- **Fesih**
 - Mahkemece fesih
 - Organlardan birinin eksikliği veya toplanamaması
 - Kamu Düzenine veya İşletme Konusuna Aykırı Faaliyet ve İşlemlerde Bulunduğu Gerekçesiyle Bakanlığın Dava Açması
 - Ana sözleşmede Öngörülen Fesih Sebeplerinden Birinin Gerçekleşmesi
 - Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi
 - Genel Kurul kararı
 - Ortaklığın sona ermesi
 - Birleşerek sona erme
 - Tam bölünmeyle sona erme

Özel Sona Erme Sebebi:

- Genel veya yönetim kurulunun oluşturulamaması (organların eksikliği) (TTK Md 530)
- Haklı sebeplerle fesih (TTK Md 531)
- Azlığın şirket kapanışını istemesi

Tasfiye:

- ortaklık malvarlığının paraya çevrilmesi
- alacakların tahsil edilip borçların ödenmesi
- Kalan miktar artarsa, bu miktarın dağıtılması
- ortaklık kaydının sicilden terkin ettirilmesi

>> Ortaklık amacı, tasfiye sürecine girilmesi ile birlikte kendiliğinden tasfiye amacına dönüşür.

>> Tasfiye sırasında tüzel kişilik devam eder.

>> Şirket yeni işlem ve faaliyete geçemez. Ticaret ünvanına "Tasfiye Hâlinde" ibaresi eklenir

>> Organlar varlıklarını sürdürür. ◀ 2018 ▶

>> İflas durumunda tasfiye, iflas idaresince yapılır.

>> İflas dışındaki tasfiye süreci, tasfiye memurlarınca yapılır.

>> İflâs dışındaki sona erme hâli, yönetim kurulu tarafından tescil ve en çok birer hafta ara ile üç kere ilân ettirilir.

Tasfiyeden Dönme: Anonim ortaklığın, sürenin dolması veya genel kurul kararı ile sona erdiği hâllerde, malvarlığının dağıtımına başlanmamış olmak kaydı ile genel kurulun sermayenin en az %60'ının olumlu oyu ile ortaklığın devamına karar vermesi

A.Ş.'de AZLIK (TTK Md 411)

Eğer şirket halka kapalı bir A.Ş. ise sermayenin %10'unu, değilse %5'ini elinde bulunduranlar bir araya gelenlere AZLIK denir.

Olumlu Azlık Hakları

- Genel kurul toplantılarının gündemine madde ekletebilme
- Denetçileri kabul etmeyip özel denetçi seçimi isteyebilme (TTK Md 439)
- Finansal tabloların görüşülmesini **BİR AY** süre ile erteletebilmek ◀ 2017 ▶
- Şirketin feshini haklı sebeplerle isteyebilme
 - Sermayenin en az 1/10'unu temsil eden pay sahipleri fesih davası açabilir. ▶ 2017 ▶
- Genel kurulu toplantıya çağırarak

Olumsuz Azlık Hakları

- Olumsuz oy (şirket merkezini yurtdışına taşımak, bilanço zararlarını kapatmak gibi) kullanarak ağırlaştırılmış sayılara itiraz
 - İbra engellemesi ▶ 2017 ▶
- Tescil ile kuruluştan itibaren **4 YIL** geçmeden hiç kimsenin ibrası istenemez.

ÜNİTE 7: Pay Sahipliği ve Menkul Kıymetler

ANONİM ORTAKLIKTA PAY ve PAY SAHIPLIĞI

Bağlam: Ana sözleşmede yer alan ve nama yazılı pay senetlerinin devrini kısıtlayan hükümler
◀ 2018 ▶

- Bağlamın Etkisini Yitirmesi
 - Miras
 - Mirasın paylaşımı
 - Eşler arasındaki mal rejimi hükümleri
 - Cebri İcra

Mütemerrit: Temerrüte düşen - Vadesinde ödenmeyen bir borç dolayısıyla borçlunun düştüğü durum

Varant: Umumi mağazalara saklanmak üzere bırakılan emtia üzerinde rehin hakkı kurmak amacıyla düzenlenen kıymetli evrak (*Varantlar yatırımcıya, dayanak varlığı önceden belirlenen bir fiyattan belirli bir tarihte alma ya da satma hakkı veren ve bu hakkın nakit uzlaşısı ile kullanıldığı menkul kıymet niteliğindeki sermaye araçlarıdır.*)

İskat: Yönetim kurulu mütemerrit pay sahibini, katılma taahhüdü ve yaptığı kısmi ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakarak yerine ortak almaya, kendine pay senedi verilmiş ise onu iptal etmeye yetkilidir

Paya ilişkin İlkeler

- Tescil ile Oluşma
 - Pay, kuruluşta veya sermaye artırımlarında, tescil ile oluşur.
- Senede Bağlanması

- Senede bağlanmış payların tedavül yeteneği daha yüksektir.
- Senede bağlanmamış (çıplak) paylar, her türlü işleme konu olabilir ancak şekli farklılıklar olabilir.
 - **Örnek:** Henüz kaydi sisteme girmemiş ve bedeli tamamen ödenmiş senetsiz (çıplak) payın devri, **alacağın temlik** (*bir borç ilişkisinde alacağın alacaklı tarafında bir başka kişiye devredilmesi*) hükümlerine (yazılı şekle) tabidir
◀ 2018 ▶ ◀ 2018 ▶
- Payın Bölünmezliği İlkesi
 - Payın sağladığı haklar bir bütün olup bu haklar ayrı kişilerce kullanılamaz.
- Devir Serbestliği İlkesi
 - Diğer ortağın rızası gerekmeden, senede bağlı olsun/olmasın (nama yazılı hisse senetleri hariç) her pay devredilebilir.

Pay Türleri ◀ 2016 ▶

- Nakit/Ayın Karşılığı Pay
- Oy Hakkı Olan Pay
- İtibarı Değeri Olan Pay (En az 1 Kuruş)
- İmtiyazlı / Adi Pay
- Bedelli / Bedelsiz (Yeniden ödemesiz / Gratis) Pay

Payın Sağladığı Haklar

- Ortaklık hakkı
- Dava açma hakkı
- Oy kullanma (**TTK Md 434**)
- Genel Kurula katılma (**TTK Md 425**)
- Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı (**TTK Md 437**)
- Genel kurulu toplantıya çağırma
- Özel denetim isteme hakkı (**TTK Md 438**)
- Kar payı alma
- Tasfiye payı alma
- Rüşhan hakkı: (**TTK Md 461**) Dış kaynaklı sermaye artırımında, payın 3. kişilere satılması noktasında pay sahiplerinin önce alma hakkıdır (Paylı taşınmazın satışındaki ön-alım hakkı gibidir. Aynı şekilde paylı taşınmazda paydaşlar paylarını kendi içlerinde sattıklarında ön alım hakkı doğmaz. Burada da iç kaynaklı sermaye artırımında rüşhan hakkı doğmaz)
 - **15 GÜN**'lük süre zarfında kullanılmalıdır.
 - Genel kurul bu hakkı sermayenin %60'ının oyu ile kaldırabilir ya da sınırlayabilir
 - Rüşhan hakkı devredilebilir.
- Her bir PAY, 1 OY'u temsil eder.
- **İmtiyazlı Pay (TTK Md 478-479):** Ana sözleşmede imtiyaz tanınan paylardır.
 - **Örnek:** Bazı pay sahiplerinin paylarına kar payı, tasfiye payı, rüşhan ve oy hakkı gibi haklarda üstün haklar tanınabilir. ◀ 2017,2018 ▶ ◀ 2017 ▶
 - İmtiyazlı paylarda 1 PAY, **15 OY'a** kadar değerlendirilebilir. ◀ 2018 ▶ Bu sınır Asliye Ticaret Mahkemesi kararı ile kaldırılabilir (**TTK Md 479/2**). Ayrıca kâr ve tasfiye payı dağıtımı, rüşhan hakkı, (**TTK Md 478**), oy hakkı (özel denetçi atanması, ... ****Esas sözleşme değişikliği ve ibra ve sorumluluk davası açılması hariç****) (**TTK Md 479**), yönetim kurulunda temsil edilme, yönetim kuruluna üye seçimi için aday önerme (**TTK Md 360/1**), ortaklık tesislerinden yararlanma gibi imtiyazlar mümkündür.
 - **Primli Pay / Agiolu Pay (Çıkarma Primi):** Primin tamamı ortaklığın tescilinden önce ödenir ◀ 2017 ▶ ◀ 2016 ▶ (Kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş şirketlerde, anasözleşmede veya

genel kurul kararında öngörülme şartı ile, YK primli pay çıkarabilir. Bu durumlarda pay sahibinin sermaye borcu, primi de kapsar)

- Primli pay, **Tek Borç İlkesi**'nin istisnalarından birisidir **◀ 2017 ▶**
- **İtibari Değer:** 1 PAY 1 Kuruştur. Bu değeri şirket arttırabilir.

Pay Sahipliği Kazanılması:

- **Aslen Kazanılma** : kuruluş, sermaye arttırımı, birleşme ve tür değiştirme sonucu çıkarılan paylar **◀ 2017,2018 ▶ ▶ 2016 ▶**
- **Devren Kazanılma** : satış, trampa, bağışlama ile devralma, (miras, cebri icra ve evlilikte mal rejimi kapsamında da devren kazanılır ancak özel hükümler vardır)

Payın Serbestçe Devredilebilmesi ve İstisnaları **◀ 2017,2018 ▶**

- Pay sahibi, payını, herhangi bir makam, organ ya da kişinin onayı olmadan serbestçe devredebilir.
- İstisnalar (Kanun Gereği / İradeden Doğan):
 - Anonim şirketin kendi paylarını edinme veya taahhüt etme yasağı
 - Oran Şartı
 - Yetkilendirme Şartı
 - Net Aktif Yeterliliği Şartı
 - Karşılığı Ödenmiş Paylar Bulunması Şartı
 - Tescilinden Önce Payın Devri Yasağı
 - Bedeli Tamamen İfa Edilmemiş Payın Devrinde Ortaklığın Devri Kabul Etmeme Yetkisi
- **Hamiline yazılı** senetlerin, pay bedeli ödendikten itibaren **3 AY** içinde, **nama yazılı** senetlerin ise azınlığın talebi halinde yönetim kurulu tarafından bastırılması ve dağıtılması zorunluluğu vardır **◀ 2016 ▶**

Pay Sahibinin Borç ve Yükümlülükleri

- Sermaye Borcu (Tek Borç İlkesi)
 - Nakit sermaye taahhüt edilmiş ise, payların itibari değerlerinin en az **%25**'i tescilden önce, gerisi de tescili izleyen en geç **24 AY**'da ödenir.
- İkincil Yükümlülükler >> Periyodik olarak alınan ve konusu para olmayan ilave yükümlülükler **(TTK Md 480/4)**
- Sadakat Yükümlülüğü >> Açıkça bir kanuni düzenleme yoktur.
- Sır Saklama Yükümlülüğü

Pay Sahibinin Hakları

- **Mali Haklar**
 - Kar Payı Hakkı
 - Yeni Pay Alma (rüçhan) Hakkı
 - Hazırlık Devresi Faiz Hakkı
 - Tasfiye Payı Hakkı
- **Kişisel Haklar**
 - Genel Kurul Toplantılarına Katılma, Oy Kullanma ve Alınan Kararlara İptal Davası Açma Hakkı
 - Karar alındıktan sonra **3 AY** içerisinde (hak düşürücü süre) **◀ 2017 ▶**
 - Ortaklık Yönetimini ve Denetimini Etkileme Hakkı
 - Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı
 - Bu talebi reddedilen pay sahibi **10 GÜN** içinde asliye ticaret mahkemesine başvurabilir.
 - Özel Denetim İsteme Hakkı

- Genel kurul onaylarsa, her pay sahibi **30 GÜN** içerisinde asliye ticaret mahkemesinden özel denetçi atanmasını istemelidir. Talep genel kurulda reddedilirse azınlığa (**3 AY** içinde) mahkemeye başvurma hakkı tanınmıştır.
- Kullanılış Şekli Açısından:
 - **Çoğunluk Hakları**
 - **Azınlık Hakları**
 - Olumsuz azınlık hakları:
 - Sulh ve ibraya engel olma >> Şirket kuruluşu ve sermaye artırımından doğan sorumlulukların kaldırılması hk.
 - Ağırlaştırılmış çoğunluk hallerinin varlığı
 - Olumlu azınlık hakları:
 - Yönetim kurulunda temsil edilme
 - Genel kurulu toplantıya davet ve gündeme madde ekletme
 - Finansal tabloların görüşmelerini erteletme
 - Özel denetçi atanmasını sağlama
 - (Nama yazılı) Pay senedi basılmasını isteme
 - Şirketin haklı nedenle feshini isteme
 - **Bireysel Haklar**

ANONİM ORTAKLIKLARDA MENKUL KIYMETLER

- **Pay Senedi**
Ortak olduğunuzu göstermeye yarayan, payı temsil etmek üzere çıkarılan senetlerdir.
"Bildirici (açıklayıcı)" nitelikli, hakkı yaratan temel ilişkiyi gösterdikleri için sebebe bağı bir kıymetli evraktır. **(TTK Md 484)**
Kamu güvenine dayanmayan senettir (Yazıya göre sorumluluk ilkesi geçerli değildir). Alacak hakkını değil ortaklık hakkını açıklar.
>> Hamil sadece senede değil kanun, ana sözleşme ve alınan kararlara göre hak sahibi olur.
>> Pay sahipliği zaman aşımına uğramaz.
>> Pay sahibi ortaklığa her başvurmada senedi ibraz eder ama teslim etmez.
- **Devir şekli:**
 - **Nama Yazılı Pay Senetleri:** Belge üzerinde hak sahibinin kendi adı soyadı yazar. **Ciro ve teslim ile devredilir.**
 - **Ciro ve zilyetliğin nakli ile** (ana sözleşmede aksine hüküm yoksa) devredilebilir.
 - (Karşılığı tamamen ödenmemiş ise) şirketin onayı gerekir. (Devralanın ödeme yeterliliği şüpheli ise ortaklık teminat gösterilmesini isteyebilir) [**İstisna: Miras, eşler arası mal rejimi, cebri icra**]
 - Pay defterine devir kaydedilmelidir. **(Kurucu değil açıklayıcı niteliktedir)**
 - **Bağlı Nama Yazılı Pay Senedi:** Ana sözleşme ile, devri sınırlandırılmış ya da onaya bağlanmış nama yazılı pay senedi **(Tasfiyeye girilmişse devredilebilirliğe ilişkin sınırlamalar düşer)**
 - Emre yazılı kıymetli evrak niteliğindedir.
 - Süreç, nama yazılı pay senedi ile aynıdır ancak ortaklığın bağlam hükmüne dayanarak devri kabul etmeme yetkisi vardır.
 - İstisnai durumda ortaklık devri en geç **3 AY** içinde haklı bir gerekçeye dayanarak reddetmemişse onay vermiş sayılır.
 - Ortaklık devralanın, pay sahibi olarak tanınması istemini, istemi aldığı tarihten itibaren **20 GÜN** içinde reddetmezse devralan, pay sahibi olarak tanınmış sayılır.

- **Hamiline Yazılı Pay Senetleri:** Bedelleri tamamen ödenmiş olması koşuluyla çıkartılır. Hak sahibinin kim olduğu ayrıca belirtilmez, senet kimde ise onun olduğu varsayılır. Sadece **teslim (zilyetliğin devri) yoluyla devredilir. (TTK Md 489) ◀ 2018 ▶**
 - Bazı avantajlar sağlar:
 - Yüksek devir kabiliyetine sahip olması
 - Malikin gizli kalması
 - İnançlı devir kolaylığı
 - Genel kurulda temsil yetkisi için zilyet devretmenin yeterli olması (*katılım ve hakların kullanılması için senedin ibrazı yeterlidir*)
 - Devrin otaklığa bildirilmesi ve deftere kaydedilmesi gerekmez
 - Pay senetleri emre yazılı düzenlenemezler.

İlmühaber

Şirket tüzel kişilik kazanmadan önce payların ödenmesine müteakip kazanılan ortaklığı belgelemek için düzenlenen geçici pay senedi. "**Kurucu**" nitelikte bir evraktır.

İntifa (Kullanma Yararlanma) Senedi

(TTK Md 502 ve 503) Ortak ya da pay sahibi, ortaklığı bitirmeden bu payı kullanma ve yararlanma hakkını devredebilir. İntifa senedi:

- kar payı
- tasfiye payı
- rüchan hakkı

sağlar. Bu senet hak sahibine ORTAKLIK HAKKI vermez.

- Hamiline Yazılı
- Emre Yazılı

Tahvil

Anonim şirketlerin ödünç para bulmak için çıkardıkları borç senetleridir. ◀ 2017 ▶

- Ödünç sözleşmesine dayanır.
- Kıymetli evraktır.
- Hak, anapara ve (ortaklığın kâr/zarar etmesinden bağımsız olarak) faizden oluşur.

Pay senedi ve Tahvil

>> Pay senedi, ortaklık hakkını, tahvil ise alacak hakkını içerir. (Ortak > değişken kâr payına hak kazanır, tahvil sahibi > sabit faize hak kazanır)

>> Faiz hakkı üzerinde genel kurul dahil ortaklık (ve organları) tarafından tasarrufta bulunulamaz.

>> Pay senedinden farklı olarak tahvilin itfası zorunludur.

>> Pay senedinden farklı olarak, tahvilde özel devir yasakları ve sınırlamalar söz konusu değildir.

Tahvil Türleri:

- Primli
- İkramiyeli
- Kâra iştirakli
- Güvenceli
- Değişken faizli
- Endeksli
- Pay senedi ile değiştirilebilir >> *pay senetleriyle değiştirilebilir, yeni paylar veya pay senetleri alınabilir*

ÜNİTE 8: Kıymetli Evrak Hukukuna Giriş ve Genel Hükümler

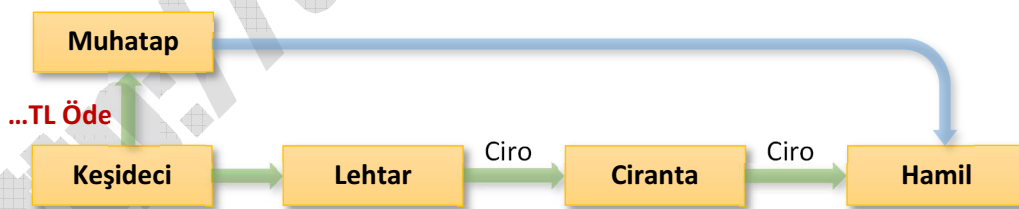
Kıymetli Evrak: Öyle senetlerdir ki, bunların içerdikleri hak, senetten ayrı olarak ileri sürülemediği gibi başkalarına da devredilemez. (TTK Md 645) Yani hakkı elde edebilmek için senedi ibraz etmek şarttır.

Kıymetli Evrakın Özellikleri

- Kıymetli evrak bir borç senedir.
- İçerdiği hak ekonomik bir değer taşınabilir ve devredilebilir olmalıdır
- Hak ile senet arasında kuvvetli bir bağ vardır
- Kıymetli evrakta soyutluk (mücerretlik) ilkesi yürürlüktedir
- Kıymetli evrak ağırlaştırılmış şekil şartlarına bağlıdır
- Kıymetli evrakta borçlu, taraflardan yalnızca birisi olur **◀ 2018 ▶**
- Kıymetli evrakın sınırlı sayıda olup olmadığı sorunu
- Kıymetli Evrak ile İlgili Mevzuat
 - TTK – Üçüncü Kitabı, TBK, TMK, Çek Kanunu, Bankacılık Kanunu, Vergi Kanunları, ...

Kavramlar

Muhatap	Senedi ödemesi için borçlandırılacak olan kişi
Lehtar	Senetteki hakkın sahibi, senet düzenlendiğinde tanımlanan alacaklı
Keşideci	Senedi düzenleyen kişi
Hamil	Senedi elinde bulunduran kişi
Ciranta	Senedi ciro ile devredenler (senedi elinde bulunduran harç)
Avarist	Senet ödenmezse ben öderim diye garanti veren kişi
Ciro	Senedi başkasına (yazı ve imza ile belirterek) devretmek için kullanılan yöntem

İçerdiği Hakkın Türü Bakımından Senetler

- **Alacak Senetleri:** Poliçe, bono, çek
- **Pay (Ortaklık) Senetleri:** A.Ş.'lerde ortaklığı gösteren senetler
- **Emtia (Eşya Hukuku) Senetleri:** Eşyaya bağlı olan senetler --> Taşıma Senetleri, Konşimento, Varant

Hakkın Senedin Düzenlenmesinden Önceki Varlığı Bakımından

- **Kurucu / Yaratıcı Senetler:** Poliçe, bono, çek (Düzenlendiğinde hak ortaya çıkar)
- **Açıklayıcı / Bildirici Senetler:** Pay senedi, konşimento, makbuz senetleri (Var olan hakkı gösterir, açıklar, bildirir)

Senedin Düzenlenmelerine Sebep Olunan İşlem Bakımından

- **Sebepten Soyut / mücerret (sebebe bağlı olmayan) Kıymetli Evraklar:** Senedin düzenlenmesine sebep olan işlem bakımından sebep bitse de evrakın geçerli olan evrak türleri --> poliçe, bono, çek (Örneğin: Senet yaptığınız yer bu senedi, kendi borcuna karşılık başka bir yere devretti ama ertesi gün siz bu hizmeti almaktan vazgeçtiniz ve borç ilişkisi bittiği için senedi geri istediniz. Senedi geri alamadığınız müddetçe senedi elinde bulunduran yeni tarafa karşı borcunuz devam eder)
- **Sebebe bağlı (İlli) Kıymetli Evraklar:** Sebep varsa senet geçerlidir, sebep bittiyse senet artık geçersizdir. (senede bakıldığında alt ilişkinin anlaşılması mümkündür) --> Pay sahibi, makbuz senedi, varant, konşimento

Kıymetli Evrakların İhracı (Çıkarılması) Bakımından:

- **Seri halde çıkarılanlar:** Pay senetleri, tahviller
- **Borç oluştuğu çıkarılanlar:** Poliçe, borç, senet

Yatırım Amacı Taşınması Bakımından:

- **Yatırım Amacı Taşıyanlar:** Menkul kıymet
- **Yatırım Amacı Taşımayanlar**

Kamu Güvenine Dayanması Bakımından:

- **Kamu Güvenine Dayalı :** Nama yazılmamış poliçe, bono, çek
- **Kamu Güvenine Dayanmayan:** Nama yazılı poliçe, çek, konşimento

Devir Şekli Bakımından:

- **Nama Yazılı:** Senedin üzerinde alacak (lehtar) hakkının kimde olduğu açıkça yazılıdır. Bu senedin tahsilini sadece bu kişi yapabilir.
 - Buna rağmen ödeme hamiye yapılırsa, gerçek alacaklıya olan borçtan kurtulunmuş olmaz. Kanun buna çözüm olarak, bu araştırma yükümlülüğünden kurtulmak için senedin üzerine "Bu senet kişisine veya hamiline ödenir" ifadesi yazılmasını önerir.
 - Bu tür senetlere "**eksik nama yazılı senet**" denir.
 - Banka bonoları, finansman bonoları ve banka garantili bonolar nama yazılı şekilde **düzenlenemez.** < 2017 >
 - Nama yazılı kıymetli evrakların devri alacağın devri sözleşmesi ve senedin teslimiyle gerçekleşir. Ancak eğer nama yazılı olan senet bir pay sebebiyle CİRO ve TESLİM ile (emre yazılıymış gibi) devredilir.
- **Emre Yazılı:** Hak sahibinin "adı soyadı veya emru-havalesine (emrine)" yazılır. Bunların devri CİRO ve TESLİM yoluyla devredilir. Pay senetleri, ipotekli borç senedi, irat senedi, rehinli tahviller, katılma intifa senetleri emre yazılı şekilde düzenlenemezler.
 - **Örnek:** kambiyo senetleri, nama yazılı hisse senetleri makbuz senedi ve varant, ipotekli borç ve irat senetleri
- **Hamiline Yazılı:** Senedin üzerinde hak sahibi adı yerine "hamiline" ifade yazılır. Bu durumda senet kimin elindeyse hak o kişindir. Bunların devri sadece TESLİM (zilyetliğin nakli) ile yapılır. Makbuz senedi, poliçe, bono, varant bu şekilde düzenlenemez.
 - **Örnek:** Çek, intifa senedi, ipotekli borç ve irat senedi, rehinli tahvilat,...

Kıymetli Evrakta Defiler

Borçlunun Savunmaları

- İnkâr >> Bu ürünü satın almadım ki borcum olsun
- İtiraz >> borcu ödedim, satış sırasında ehliyetsiz idim, ...
- Defi >> borcun vadesi gelmemesi, zaman aşımı, ödemezlik veya peşin dava defi, ...

Etkisi ve Taraflar açısından:

- Mutlak: Herkese karşı ileri sürülebilir
- Nispi: Belirli borçlu tarafından belirli bir senet alacaklısına karşı ileri sürülebilir

Özellikleri Açısından:

- Senet Metninden Anlaşılan Defiler
- Senetteki Bir Taahhüdün Geçersizliğine İlişkin Defiler ◀ 2016 ▶
 - İmza edenin ehliyetsizliği
 - Temsil yetkisinin mevcut olmaması
 - İmza sahteliği
 - İmzanın, fiziki baskı ve doğrudan cebirle attırılmış olması
 - Senet metninde tahrifat yapılması
- Kişisel (Nisbi) Defiler

Zayi : senet zayi (*çalınma, kaybolma, yanma, yırtılma, unsurları okunamayacak derecede zarar görme vb.* ▶ 2017,2018 ▶) olursa, hakkın varlığı sürüyorsa, senedin zilyetliğini kazanmak mümkün değilse, açılacak İPTAL davası ile hakkın senetsiz kullanılmasına veya yeni bir senet düzenlenmesine olanak verilebilir.

KAMBYO SENETLERİ

- Poliçe
- Bono
- Çek

Genel Özellikleri ◀ 2017 ▶

- Sıkı şekil şartlarına tabidir.
- Hak, senetle birlikte doğar.
- Emre veya hamiline yazılmış ise kamu güvenine dayanır.
- İmzaların istiklali (bağımsızlığı) ilkesi yürürlüktedir. >> *İmzaların arasında geçersiz olan varsa, bu durum diğer imzaların geçerliliğini etkilemez.* Herkes senet üzerine attığı imzadan sorumludur.
- Bir para alacağını içerir.
- Soyut kıymetli evrak grubuna girer.
- Müteselsil borçluluk vardır.
- Alacak özel bir usul ile takip ve tahsil edilebilir.
- Kambyo senetlerine sadece **ıslak imza** atılır. (TTK Md 756) (mekanik araç, damga, parmak basma, güvenli elektronik imza ile düzenlenemez, geçersizdir. Görme engellilerin talebi halinde imzalarında şahit aranır) Kambyo senetlerine ilişkin kabul, aval ve ciro gibi, senet üzerinde gerçekleştirilen işlemler de güvenli elektronik imza ile **yapılamaz**.
- Düzenleyen, **tam fiil ehliyetine** sahip olmalıdır (ergin, ayırt etme gücüne sahip, kısıtlanmamış)
- Temsilci varsa ona özel yetki verilmelidir. Ancak TİCARİ TEMSİLCİ'nin özel yetkiye ihtiyacı yoktur.
- Kambyo senetleri **kurucu** niteliğe sahip evraktır.
- Kanun gereği **EMRE** yazılıdır.
- Çek'e **faiz** şartı konulamaz. Poliçe ve bonoya faiz konulabilir ancak sadece:
 - Görüldüğünde ödeme vadeli
 - Görüldükten belli süre sonra ödeme vadeli
 ise faiz yazılabilir.
- Yetki vermediği halde kambyo senedi düzenlenirse, yetkisiz temsilci sorumludur ve kendisi ödeme yapar. Yetkisiz temsilci ödeme yaptığında da HALEF **olamaz** (adına senet düzenlediği kişiden tahsilat isteyemez).

CİRO

- **Ciro**: Senetteki (*poliçe, çek veya bono*) hakkın temlikini (hakkın bütünüünün devredilmesi), tahsil edilmesini ya da rehin edilmesini sağlamak amacıyla kayıtsız ve şartsız (TTK Md 682) yapılan işlem

- **Ciro**, kural olarak senedin arkasına atılan imza ile yapılır. (Önüne atılan imza AVAL niteliğindedir). Sayı sınırı yoktur. Senedin arkasında yer kalmadıysa, boş bir kağıt senede eklenir ve ciro bu kağıttan sürdürülür. Bu kağıda "**ALONJ**" denir. (TTK Md 683) ◀ 2017,2018 ▶ ◀ 2017 ▶
- **Ciro**, senetteki hakkın bir kısmı ile (kısmi ciro) YAPILAMAZ = Kısmi ciro batıldır. (TTK Md 682)
- Belirli şartlarda yapılmışsa ciro batıl olmaz ama şart yazılmamış sayılır.
- **Ciro**, poliçe ve bonoda vadeye kadar yapılabilir.
 - İstisna: cirolama işlemi ödememe protestosundan veya bunun düzenlenmesi gereken yasal sürenin sonuna kadar yapılabilir.
 - Vadeden sonra yapılan ciro, "alacağın devri" hükümlerine göre değerlendirilir.
- Çekte vade yoktur. O sebeple çeklerde ciro İBRAZ SÜRELERİ SONUNA KADAR yapılır.
- **Süre**: Ödememe protestosu çekilene veya protesto süresi bitene dek yapılabilir. Daha sonra yapılırsa "alacağın temlik" hükmünde olur.

Ciro Türleri: (Yapılış Şekli)

- **Tam ciro**: Senedin arkasındaki ciroda "Devralan ve Devreden Kişi" görülüyorsa, buna "Tam ciro" denir.
 - **Örnek**: "Hakan Mutlu'ya ödeyiniz: Mustafa Afyonluoğlu" yazıp imzalanmalı.
- **Beyaz ciro**: Ciroda sadece devreden kişi görülüyorsa (TTK Md 683/2)
 - **Örnek**: "Ödeyiniz: Mustafa Afyonluoğlu" yazıp imzalanmalı.

Cironun Çeşitleri: (Yapılış Amacı)

- **Temlik cirosu**: Senetteki bütün hak bir başkasına devredilir. Bu kişi senedi bir başkasına temlik / tahsil / rehin şeklinde devredebilir. Temlik cirosu temlik (devir), teşhis (tanıtma) ve teminat (garanti) işlevlerine sahiptir.
- **Tahsil cirosu** (TTK Md 688): Lehtar'ın, senedi sadece tahsil edilmesi amacıyla "tahsil içindir" gibi bir ibare ile birisine devretmesi (Sadece tam ciro ile yapılır). Devralan kişi ancak tahsil edebilir veya **tahsil cirosuyla devredebilir**. Tahsil cirosunun sadece teşhis işlevi vardır. Bu ciro ile verilen yetki, cirantanın ölümü ya da fiil ehliyetini kaybetmesi ile sona ermez.
- **Rehin cirosu** (TTK Md 689): (Sadece tam ciro ile yapılır). "Bedeli rehindir, teminat içindir" gibi bir ifadeyle yapılır. Devralan kişi **sadece tahsil cirosuyla devredebilir**.

(Ciroda bir şey yazılmamışsa temlik olduğu varsayılır)

Cironun İşlevleri

- Temlik
- Teşhis (Hak sahibini tanımlama)
- Teminat

Aval: Senet nedeniyle sorumluluk altına girmiş kişiler lehine verilen bir tür özel kefalettir. Bono/poliçe üzerinde "Aval içindir" ifadesi ve avalistin imzası bulunmalıdır.

- Kimin lehine verildiği belirtilmemişse, düzenleyen lehine kabul edilir.
- Muhatap ve düzenleyen dışında sadece imza varsa, aval şerhi sayılır. (TTK Md 701/3)
- Aval kayıtsız ve şartsız olmalıdır. Bununla birlikte, kısmen aval mümkündür.
- Senette imzası bulunmayan bir kişi lehine aval verilemez.

Avalist: Aval veren kişi

- Avalist, bono/poliçe bedelinden dolayı, diğer borçlularla birlikte müteselsil sorumludur.
- Avalistin sorumluluğu, lehine aval verdiği kişinin sorumluluğundan bağımsızdır.

POLİÇE

Düzenleyen (Keşideci): Lehtara borcu olan ve poliçeyi düzenleyen kişi

- Lehtar** : Alacaklı ◀ 2018 ▶
- Muhatab** : Poliçeyi ödemesi beklenen kişi
- Açık Poliçe** : Düzenleyen tarafından poliçenin imzalanıp diğer bilgilerin, yetkili kıldığı kişi tarafından doldurulduğu poliçedir. (TTK Md 680)
- Yerleşim Yerli Poliçe** : Poliçenin, muhatabın yerleşim yerinde ödeneceği tür poliçelerdir. (TTK Md 674)
- Adresli Poliçe** : Muhatabın yerleşim yeri dışında ödenecek poliçedir. (TTK Md 674)

Menfi Emre Kaydı : Kanunen "emre yazılı" bir senedin "nama yazılı" hale dönüştürülmesi için senede konan kayıt ◀ 2018 ▶

Poliçede Bulunması Gereken Unsurlar (TTK Md 671) ◀ 2018 ▶

- Özel bir kağıda hazırlanması şart değildir.
- Üzerinde (Hazırlandığı dilde) POLİÇE ifadesi bulunmalıdır.
- "Belirli" bir bedel için "kayıtsız/şartsız" olarak "Ödeme Emri" yer almalıdır
- Muhatabın Adı Soyadı (Tüzel kişi ise "ünvanı")
- Lehtarın Adı Soyadı (Çünkü "hamiline" düzenlenemez) >> [İsim bulunması senedi "nama yazılı" hale getirmez. Bunun için "menfi emre kaydı" içermesi gerekir.](#)
- Düzenleyenin İmzası
- Düzenleme Yeri (Örnek: Ankara)
- Düzenleme Tarihi (Örnek: 25.05.2020)
- ! "VADE"nin senette bulunmaması, sözkonusu senedin POLİÇE olarak değerlendirilmesine engel değildir. ("Vade" kaydı, isteğe bağlı unsurdur) ◀ 2018 ▶

Alternatifli Zorunlu Unsur

- **Ödeme Yeri**: Bu yazılmamışsa, muhatabın adının yanında bir yer adı varsa ödeme yeri burası kabul edilir. Bu iki bilgiden birisi yoksa poliçe geçersiz sayılır. (TTK Md 672/3)
- **Düzenleme Yeri**: Bu yazılmazsa, düzenleyenin imzasının olduğu kısımda bir yer varsa orası düzenleme yeri kabul edilir. Bu iki bilgiden birisi yoksa poliçe geçersiz sayılır. (TTK Md 672/4)

İsteğe Bağlı Unsurlar

- **Sorumsuzluk Kaydı**: Düzenleyen "poliçenin kabul edilmemesinden dolayı sorumlu değilim" kaydı düşebilir. Ancak "poliçenin ödenmemesinden sorumlu değilim" diyemez. (TTK Md 679)
 - Cirantalar, hem kabul etmemeden, hem ödememeden sorumsuzluk şartı koyabilir.
- **Olumsuz Emre Kaydı**: Poliçe üzerine "menfi emre" kaydı (poliçe emre değildir demektir, poliçe emre yazılı kayıttan nama yazılı hale döner), "ciro edilemez" kaydı
- Vade kaydı
- Yazılabilen (uygun senetler için) faiz şartı
- Tahkim kaydı
- Protestodan muafiyet kaydı
- Araya girme kaydı
- Adresli poliçe kaydı
- Yerleşim yerli poliçe kaydı

Miktarın Yazım Şekline Göre Geçerlilik (TTK Md 676)

Yazı ile yazılmış beşyüz	Yazı ile farklı miktar yazılmış beşyüzbin	Düşük yazılan bedel geçerlidir beşyüz
Rakamla yazılmış 50.000	Rakamla farklı bedel yazılmış 500.000	Düşük yazılan bedel geçerlidir 50.000

Yazı ile yazılmış beşyüzbin	Rakamla farklı bedel yazılmış 50.000	Yazı ile yazılan geçerlidir beşyüzbin
---------------------------------------	--	---

Poliçede Vade

- Vade unsur değildir, yani yazılması şart değildir. Bu durumda poliçe "**görüldüğünde ödeme vadeli**" sayılır. (TTK Md 672/2)
- Mevzuata göre 4 tip vade yazılabilir (TTK Md 703)
 - Görüldüğünde ödeme vadeli (TTK Md 704):** Poliçeyi lehtar aldığı anda muhataba ne zaman götürüp gösterirse o gün vade gelmiş demektir. Ancak düzenleme tarihinden itibaren **1 YIL** içinde ibraz edilmelidir. **◀ 2016 ▶**
 - Görüldükten belli süre sonra ödeme vadeli (TTK Md 705):** Muhatap "Bugün gördüğüm poliçeyi 30 gün sonra öderim" derse vade belirlenmiş olur
 - Düzenleme tarihinden sonra ödeme vadeli:** Düzenleme tarihinin yanına "xx gün sonra ödenir" yazılır.
 - Belirli Vade:** Vade tarihinin açıkça yazıldığı durumdur

>> İlk 2 tür vadede, ana para için **FAİZ** yazılabilir (Oran yazılmalıdır).

Poliçede Kabul

Kabul işlemi ile muhatap senedin asıl borçlusu sıfatını kazanır.

Kabul ibraz yeri muhatabın yerleşim yeridir.

Kabul kayıtsız/şartsız yapılmalıdır.

- Tedavüle Çıkmadan Önce:** Daha poliçe düzenlenirken düzenleyen, lehtar ve muhatap bir arada ise ve muhatap, adının yazılı olduğu yere "KABULÜMDÜR" yazıp imzalarsa, poliçe kurulmuştur ve muhatap kabul etmiştir. Kabul kayıtsız ve şartsız yapılmalıdır. (İstisna: TBK - "Kısmi Kabul" - Muhatap poliçeyi kısmen -bir kısmını- kabul edebilir.) (TTK Md 696)
- Tedavüle Çıktıktan Sonra:** Muhatabın imzası yok demektir ama imza atınca sorumlu hale gelir. Lehtarın muhatabın yerleşim yerine gitmesine "**Kabule Arz**" denir. (TTK Md 691)

Kabule Arz'da Zorunluluk

Kabule arz zorunlu değildir. Ancak, bu yapılmamış ise, senedin vadesi gelmeden önce diğer borçlulara başvuramaz. Şu durumlarda kabule arz "zorunludur":

- Görüldüğünden belli süre sonra ödeme vadeli poliçelerde
- Düzenleyen, poliçe üzerine "kabule arz" şartı getirmiş ise (TTK Md 692)

Kabule Arz'ı Yasaklama

Düzenleyen, kabule arz'ı yasaklayabilir (TTK Md 692/2). Bunun anlamı, lehtar muhataba gider kabule arz için götürmez ama ödemesi için götürür. "Cirantalar" bu yasağı koyamaz.

Bu yasağın Konulamayacağı durumlar:

- Görüldüğünden belli süre sonra ödeme vadeli poliçeler
- Kabule arz şartı getirilmiş olan poliçeler
- Adresli ve yerleşim yerli poliçeler

Ne Zamana Kadar Yapılmalıdır?

- Poliçede gösterilen vadenin türüne göre belirlenir.
- Kural: Vadeye kadar yapılabilir.
- Bu süreyi keşideci düzenleyebilir.
- Aksi düzenlenmemişse, "**Görüldükten Belli Süre Sonra Ödeme Vadeli**" poliçelerin, düzenleme tarihinden itibaren 1 YIL içinde kabule arz (ibraz) edilmesi gerekir. **◀ 2018 ▶** Bu süreyi keşideci değiştirebilir. Cirantalar ise bu süreyi sadece kısaltabilirler. (TTK Md 693)
- Muhatap senedi kabul edip kabul tarihini yazmamış ise, hamil "**tarikh tespit protestosu**" düzenletmelidir. Aksi halde ibraz, **1 YIL**'lık sürenin son günü gerçekleşmiş sayılır.

Poliçenin Protesto Edilmesi (TTK Md 714)

- Muhatap poliçeyi kabul etmez veya ödemezse durumu belgelemek için Noter huzurunda (TTK Md 715) Muhataba gidilir (veya Noter davet edilir) ve poliçeyi kabul etmediğine Noter şahit olur ve **KABUL ETMEME PROTESTOSU** hazırlar.

Protesto Çekme Zamanı

VADE	Kabul Etmeme Protestosu	Ödememe Protestosu
Belirli Günde Ödeme Vadeli Poliçeler	Vadeye kadar	Ödeme gününü izleyen 2 İŞGÜNÜ içinde
Görüldükten Belli Süre Sonra Ödeme Vadeli Poliçeler	Düzenleme tarihinden itibaren 1 YIL içinde	Ödeme gününü izleyen 2 İŞGÜNÜ içinde
Düzenleme Gününden Belli Süre Sonra Ödeme Vadeli Poliçeler	Vadeye kadar	Ödeme gününü izleyen 2 İŞGÜNÜ içinde
Görüldüğünde Ödeme Vadeli Poliçeler	Kabul etmeme protestosu çekilmez (Çünkü kabule arz yoktur)	1 YIL

- Kabul etmeme protestosu, vadesini beklemeden diğer kişilere (keşideci, ciranta, lehtar vb.) başvurma hakkı tanır çünkü poliçenin kabul edilmediği belgeli olarak kesinleşmiş olur.
- Ödememe protestosu çekilmezse başvuru hakkı (keşideciye gidip "ödemeyi bana yapın" diyemez) kullanılamaz.

Protesto Muafiyet Durumları (TTK Md 722)

- Muhatap iflas etmiş ise
- Mücbir sebep varsa bu süre boyunca protesto süreleri işlemez. Bu süre **30 GÜN**'den daha fazla ise protesto çekilmez (TTK Md 731)
- Poliçe üzerine "protesto çekmeye gerek yoktur" kaydı varsa

Poliçede İhbar (TTK Md 723)

- Kabul Etmeme veya Ödememe protestosu sonucunu "hamil", bu poliçeyi kendisine veren cirantasına ve poliçeyi düzenleyen "keşideci"ye ihbar bildiriminde bulunmalıdır. (Süreç gereği, durumdan Noter ve Muhatap'ın bilgisi zaten vardır.) Ayrıca her ciranta, kendi cirantasına haber verir (ihbar).
- Hamilin keşideci ve cirantasına ihbar süresi **4 İŞGÜNÜ**, cirantanın ihbar süresi ise **2 İŞGÜNÜ**'dür.

Bono/Poliçede Ödeme

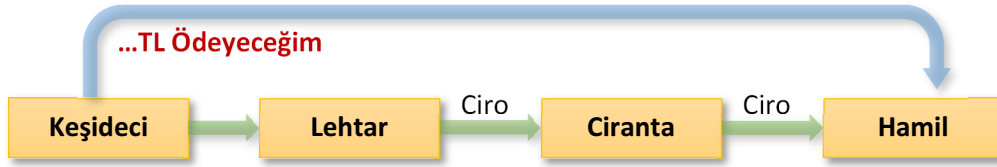
- Bonoya/poliçeye bağlanmış borç, götürülecek değil aranacak bir borçtur (Borçluya senet ibraz edilmelidir).
 - Borçlu temerrüde düşürülür.
 - Borcun ödenmemesi halinde protesto çekmenin şartı, ibraz'dır.
- İbraz:** ödeme gününden itibaren **2 İŞGÜNÜ** içerisinde ibraz edilmelidir (Hak düşürücü süre)
 - Keşideci bu süreyi değiştirebilir (uzatabilir, kısaltabilir).
 - Cirantaların hiçbir değişiklik yetkisi yoktur.
- Yöntem:** Ödeme talebiyle birlikte senet borçluya verilmelidir (gösterilmesi yeterli değil)
- Süre Aşımı:** İbraz için sürenin kaçırılması halinde:
 - (Hamil açısından) "Alacaklı temerrüdü" gerçekleşir.

- Hamil, başvuru borçlularından talepte bulunma hakkını kaybeder.
- Asıl borçluya başvuru hakkının kapsamı daralır.
- **Ödeme:**
 - Senet vadesi geldiğinde önce asıl borçluya (muhatap ve avalisti) gidilmelidir. Daha sonra protesto çekmek yerine başvuru borçlularına (düzenleyen, cirantalar ve avalistler) gidilebilir.
 - Borçlu, vadeden önce ödemeyi kabul etmesi için hamili zorlayamaz.
 - Hamil kısmi ödemeyi reddedemez. Kalan kısım için başvuru hakkı saklıdır. Kalan kısım senet üzerine yazılabilir.
- **Ödememe Durumu:** Bu durumda:
 - **İhbar:** Hamil, ödememe durumunu, protesto gününü, ibrazı izleyen **4 İŞGÜNÜ** içerisinde kendi cirantası ile düzenleyene Noter yoluyla veya poliçenin iadesi ile ihbar etmek zorundadır. (Her ciranta, **2 İŞGÜNÜ** içerisinde kendi cirantasına aynı ihbarı yapar) Bu durumda düzenleyen, birisi hamilden birisi lehtardan 2 ihbar alır.
 - İhbar protesto yerine geçmez.
 - İhbar yapılmaması başvuru hakkını kaybettirmez.
 - Hamil, kendisinden önce gelenlerden istediğine ya da hepsine başvuru hakkına sahiptir (Müteselsil sorumluluk)
 - Başvuru hakkını kullanmak için senedin ödenmemesi veya ödemenin tehlikeye düştüğüne dair ciddi kuşkuların olması gerekir.
 - Başvuru hakkının kullanılmasının temel şartı, Noter aracılığıyla protesto çekilip ödememe tespitinin yapılmasıdır.
 - Protesto ve bononun ibrazı ile yapılan başvuruda hamile ödeme yapılırsa, ödeyen kişinin talebi halinde makbuz düzenlenmelidir.
 - Başvuru dışında hamil şu yollarla alacağını tahsil edebilir:
 - Asıl borç ilişkisine dayanan dava
 - Düzenleyen veya kabul edene karşı sebepsiz zenginleşme davası
 - **Zamanaşımı:** Poliçenin zamanaşımından itibaren **1 YIL**

Belirli Günde Ödeme Vadeli Poliçeler	Vade gününde veya vadeyi izleyen 2 İŞGÜNÜ içinde ödeme için ibraza gidilebilir.
Görüldükten Belli Süre Sonra Ödeme Vadeli Poliçeler	Vade gününde veya vadeyi izleyen 2 İŞGÜNÜ içinde ödeme için ibraza gidilebilir.
Düzenleme Gününden Belli Süre Sonra Ödeme Vadeli Poliçeler	Vade gününde veya vadeyi izleyen 2 İŞGÜNÜ içinde ödeme için ibraza gidilebilir.
Görüldüğünde Ödeme Vadeli Poliçeler	1 YIL içinde ibraz edilmelidir.

BONO (TTK Md 776)

- **İki taraflı** ilişkidir: Keşideci ve Lehtar arasındadır. Muhatap olmadığından, poliçede muhataba bağlanan hiçbir unsur ve süreç (kabul, kabule arz, kabul etmeme protestosu ve sonuçları vb.) mevcut değildir.
- Uygulamada "senet" olarak bilinir.
- Bono, "soyut borç ikrarı" niteliğindedir.

Mutlak Zorunlu Unsurlar

- "Bono" veya "Emre Yazılı Senet" ifadesi
- Belirli bir bedelin kayıtsız şartsız "**ödeme vaadini**" içermelidir. ("Ödeyiniz" ifadesi yerine "ödeyeceğim" denir)
- Lehtarın adı soyadı (Çünkü bono da poliçe gibi HAMILİNE düzenlenemez) *Tüzel kişi ise unvan yazılmalıdır.*
- Düzenleme tarihi
- Düzenleyen kişinin el yazısıyla imzası

>> Poliçedeki gibi 4 tür vade yazılabilir.

>> Görüldüğünden belli süre sonra ödemeli bono için ibraz zorunludur. Bu aşamada düzenleyen üzerine tarih yazmaz ise tespit için protesto çekilmelidir.

Alternatifli Zorunlu Unsurlar

- **Düzenleme yeri**
- **Ödeme yeri:** Ödeme yeri yazılmadıysa "Düzenleyen'in" adının yanına yazılan yer esastır.
- Ödeme yeri veya Düzenleme yeri gösterilmemiş ise bono geçersiz sayılır.

İhtiyari Zorunlu Unsurlar

- Vade
- Faiz
- Aval
- Tahkim

Zamanaşımı

Bono	Poliçe
Keşideciye Karşı: 3 YIL	Hamil ile Muhatap arasında davalar, vadeden itibaren 3 YIL
Hamil ile Keşideci/Ciranta arasında: 1 YIL	Hamil ile keşideci / avalist / ciranta arasında, protesto tarihinden/vadeden itibaren 1 YIL
Ciranta ile ciranta/keşideci arasında: 6 AY	Ciranta ile önceki ciranta / keşideci arasında 6 AY ◀ 2016 ▶

ÇEK

- Çek bono ve poliçeden farklıdır çünkü bono ve poliçe herhangi bir kağıtta düzenlenebilir. Çeki ise, para basma yetkisi olan banka (Merkez Bankası) hazırlar ve bunu bankalara yollar. Bu nedenle kağıt para üzerinde sahteciliği önlemek için alınan tedbirler çek üzerinde de yer alır. Bireyler ve tacir de banka ile Çek Anlaşması yaparak çek defterini kullanmak üzere alır.

Çek Üzerinde Bulunması Gereken Unsurlar ◀ 2017 ▶

- "Çek" ifadesi (Senedin düzenlendiği dilde)
- Belirli bir bedelin (TL olması şart değildir) kayıtsız şartsız "ödenmesi emrini" içerir. Bu emir bankaya karşıdır: Keşideci, Lehtar, Banka (muhatap).
- Çek'de kabul yoktur çünkü banka, düzenleyenin bankadaki parasından verecektir. Hesap müsait olduğu müddetçe çek ödenir.
- Muhatabın (bankanın) ticaret ünvanı
- Ödeme yeri
- Düzenleme yeri ve tarihi
- Düzenleyenin el yazısıyla imzası
- Banka tarafından verilen seri numarası
- Karekod (Karşılıksız çeklere karşı önlem için getirilmiştir. Uygulamada, lehtarın çekin karşılığının olup olmadığını anlayabilmesi için, bu karekod mobil banka uygulamasına okutulduğunda, düzenleyenin son 5 yıllık çek geçmişi görülür.
- Çekin lehtar kısmına **HAMİLİNE** yazısı yazılamaz, Banka ile anlaşma yapıldığında, üzerine HAMİLİNE ifadesi basılı çek verilir.
- !! Lehtar, zorunlu şekil şartlarından **değildir** ▶ 2016 ▶

DİĞER HUSUSLAR

- Çek'e faiz şartı yazılamaz. Yazılmış ise faiz geçersizdir ama çek geçerliliğini korur.
- Çek'te kabul şartı konulamaz.
- Sorumsuzluk kaydı konulamaz.
- Çek'e vade yazılamaz. Çek "görüldüğünde ödeme vadelidir". Çünkü bono ve poliçe gibi kredi aracı değil ödeme aracıdır. Ancak ticari teamülde, ileri tarihli düzenleme tarihi yazılarak aslında kanuna aykırı olarak vade yapılmış olur ve lehtar da teamüle uyararak bu tarih gelmeden bankaya gitmez. (Ancak giderse banka ödeme yapar) Buna karşılık kanun koyucu "çekin üzerine yazılı tarih oluşmadan bankaya ibraz edilemez" diyerek (**ÇK Geçici Md 3/5**) kapalı biçimde VADE kavramını getirmiştir.
 - İlgili madde: *"31/12/2020 tarihine kadar, üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazı geçersizdir"*
- **Karşılıksız çek** durumunda:
 - elindeki çekler alınır
 - çek yasağı gelir
 - kara listeye girer
 - Her bir karşılıksız çek için 1.500 güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Eğer kişi bunu ödemezse, bu ceza başka cezaya dönüştürülmeksizin doğrudan hapis cezasına dönüşür.
- **Çekin İbrazı:**
 - Yer: ▶ 2017 ▶
 - Muhatap bankanın hesabın olduğu şubesine ibraz
 - Muhatap bankanın hesabın olduğu şubesinden başka şubesine ibraz
 - Takas odasına ibraz
- **Çekin İbraz Süresi:** (Çekin düzenlendiği tarih değil, üzerinde yazılı olan tarihe bakılır)
 - Çekin düzenlenme yeri ile ödeme yeri:
 - Aynı şehir ise: **10 GÜN** içinde bankaya ibraz edilmelidir.
 - Farklı şehirde veya aynı kıtada farklı ülkede ise: **1 AY** ▶ 2017, 2018 ▶
 - Farklı kıtada ise: **3 AY**
 - Akdeniz'e kıyısı olan farklı kıtadaki ülkeler: **1 AY**
- **Çizgili Çek**
 - Çek üzerine 2 çizgi çekip bu çizgiler arasına:

- Banka adı ve hesap numarası yazılırsa, o çek ödenmeyip bankadaki hesaba aktarılır.
- Çekte Zaman Aşımı: **3 YIL**
- Çekte Muhatap (banka) Lehine AVAL ("ödememezse ben öderim" garantisi) verilemez.

Muhatap Bankanın Sorumluluğu:

- Karşılıksız çek durumunda her çek yaprağı için ödeme yükümlülüğü (1.000 TL ve üzeri çek tutarı için 1.000 TL) > **5 YIL** içinde ibraz edilmezse sorumluluk sona erer.
- Karşılık olmasına rağmen ödememek >> Her geçen gün için binde 3 gecikme cezası

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehini

- Ticari İşlemlerde Taşınır Rehini Kanunu geçerlidir.
- Buna göre, rehinin tarafları:
 - Kredi kuruluşları (banka vb.) ile
 - Tacir
 - Esnaf
 - Çiftçiler
 - Üretici örgütleriarasında
 - Tacir ile esnaf arasında
- Konusu: Taşınır rehinidir.
- Kapsamı: >> **TİCARİ İŞLETME REHNİ KAPSAMI** bölümünde listelenmiştir
- Kuruluşu:
 - Taraflar arasında yazılı veya elektronik ortamda sözleşme yapılır. Yazılı şekilde yapılmış olan sözleşme imzalanmalı ve Noter'e ya da Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne onaylatılmalıdır..
 - Elektronik ortamdaki sözleşmeler güvenli e-imza ile imzalanmalıdır.
 - Ticaret siciline tescil ettirilir.
- Rehnin değerlemesini taraflar yapar. Yapılamazsa **Sulh Hukuk Mahkemesi**'nden değer tespiti talebinde bulunulur. Mahkeme **3 GÜN** içinde değer tespiti yapar. Bu değerlemeye İTİRAZ edilebilir. Mahkeme **3 GÜN** içinde ikinci ve kesin bir değerlendirme yapar. Bu sürenin üzerinden **2 YIL** geçmeden yeni bir değerlendirme istenemez.